

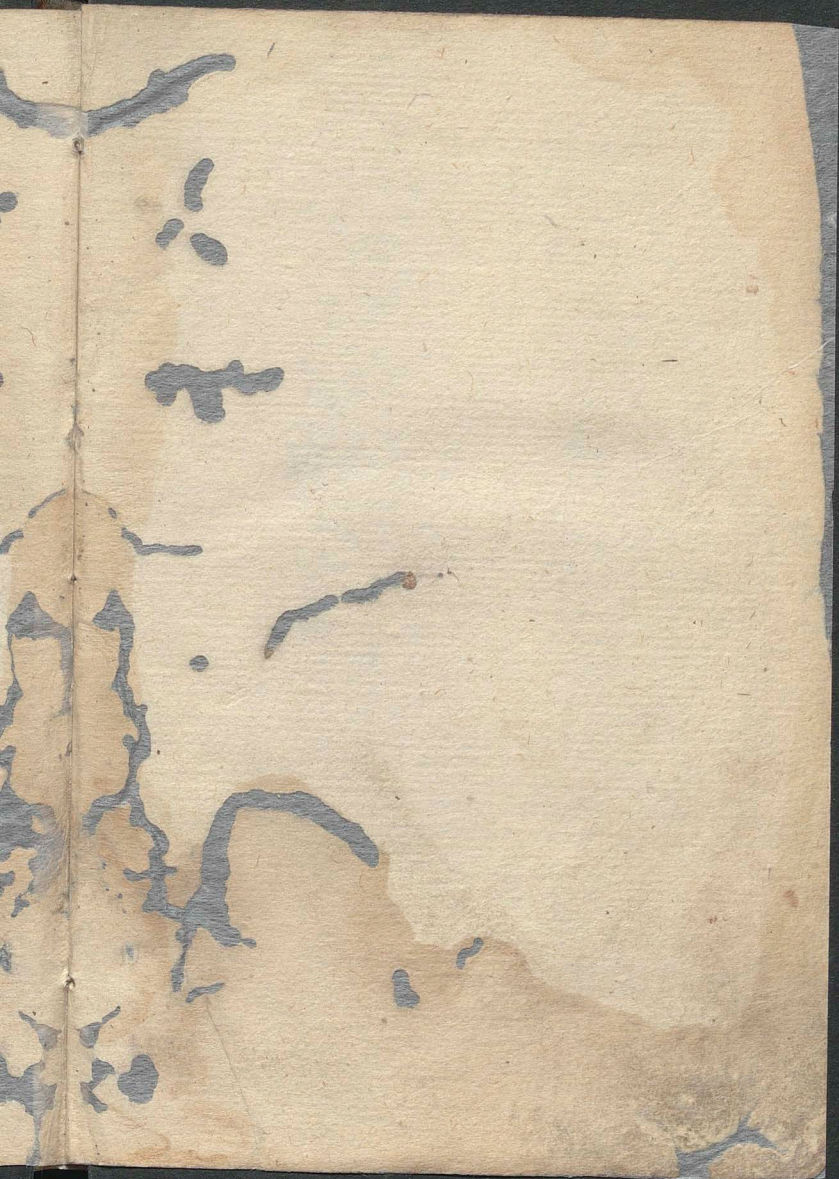

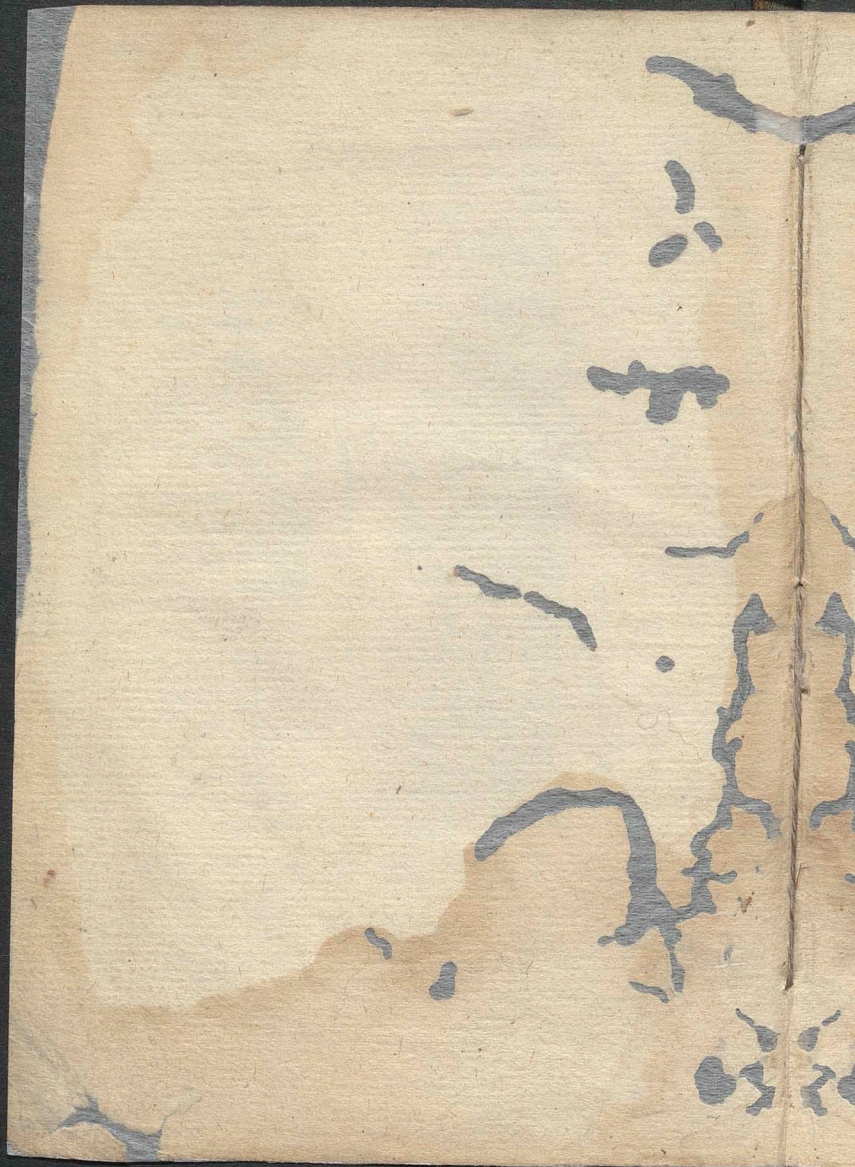
78
Hic vultus
memento Ihu[m] mortis tunc et tu
mor esto mortis du[m] sis in corpore factus
Stat ante fores. tunc tibi corrige moro
Latroni cruce datus e[st] ut d[omi]ne disperens
datus e[st] ut no[n] p[ro]sum amo

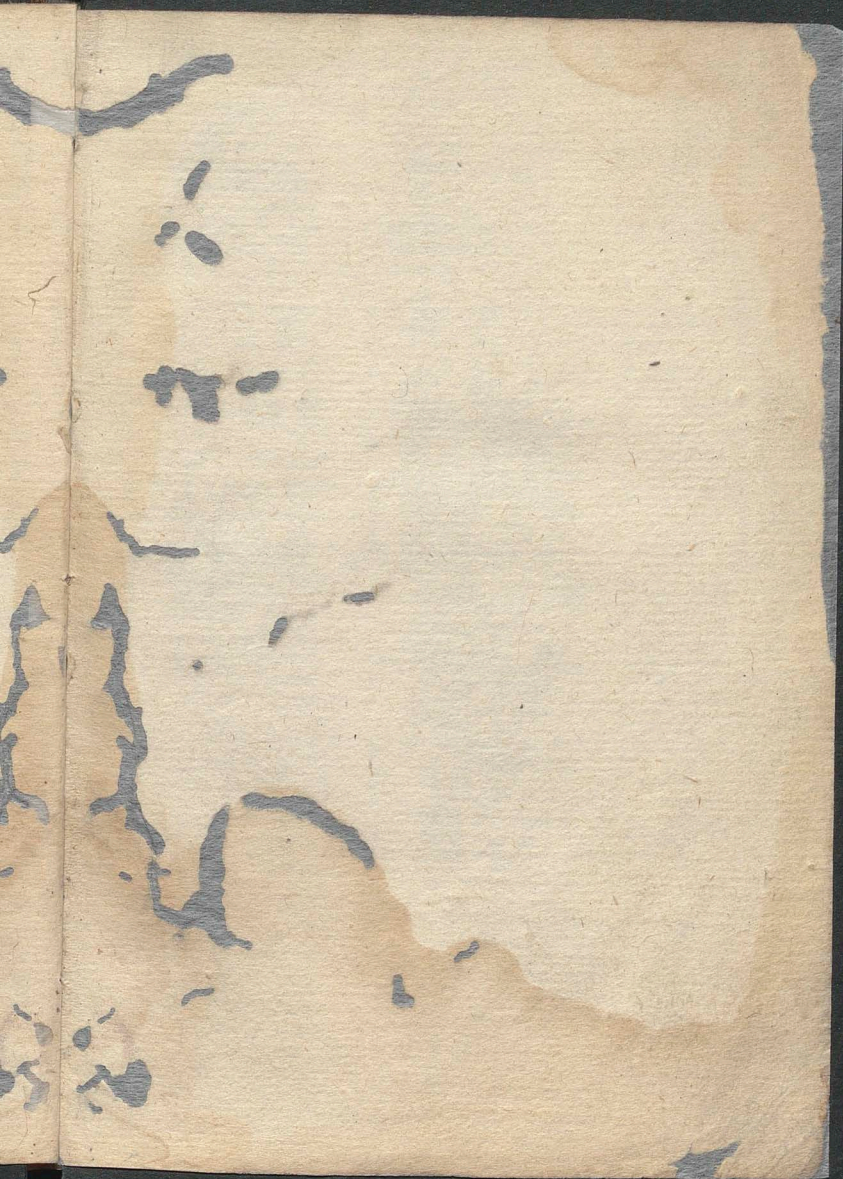

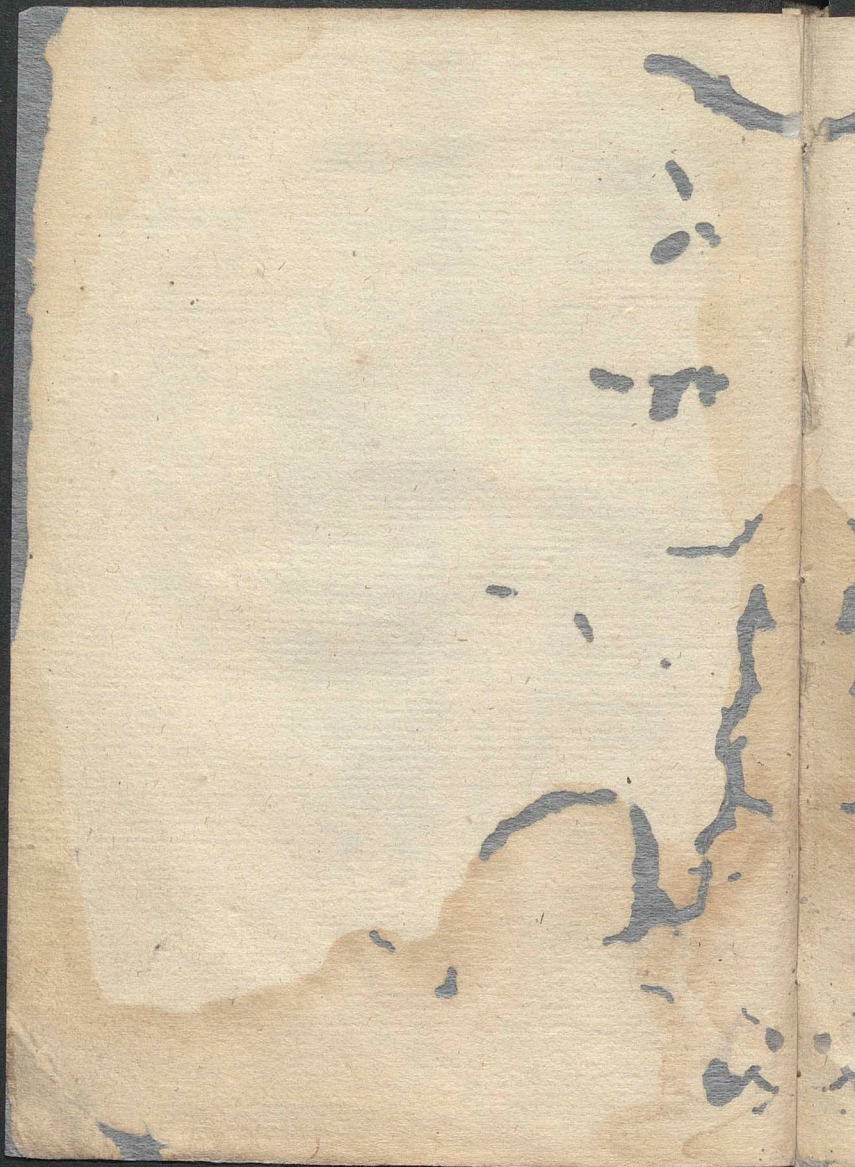

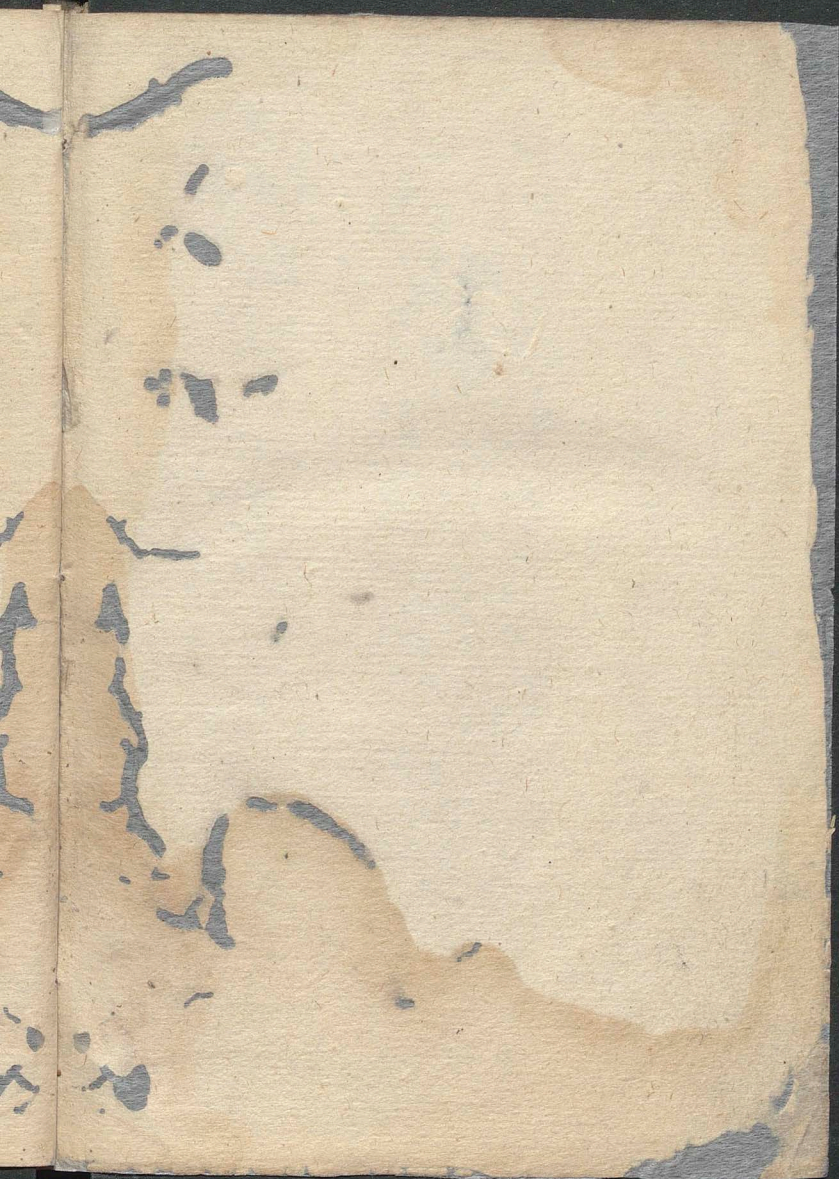

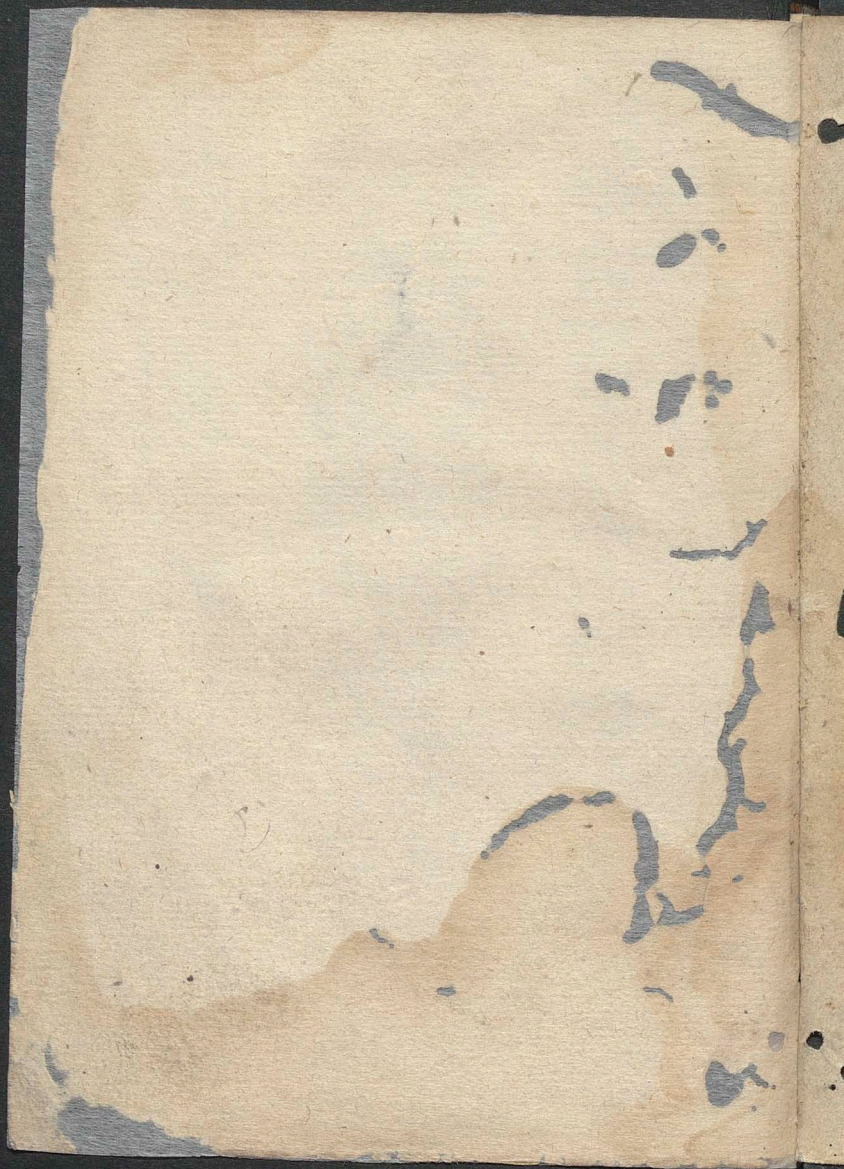

Joannes gerson

Joannis gerson parisi

ensis cancellarii : doctorisq; moralissimi : de imita-
tione christi : de mundi : & omnium uanitatum con-
temptu : libri quatuor : in quibus totius humane ui-
te series luculentissime abfoluitur. A diuncto in sup-
eiusdem auctoris : de meditatiōe cordis eximio trac-
tatu. Nouissime post omnes impressiones ubiq; loco-
rum excuffas : collatis multis exemplaribus : affatim
recogniti : cūctisq; mendis & erroribus expurgati.

BIBLIOTHECA
VNI. IAGELL.
CRACOVENSIS

910285
I

Tabula capitulorum in libros sequentes nouiter
recognita.

Capitula libri primi.

De imitatione christi: & de contemptu omnium uanitatatum mundi. Capitulum. i.

De humili sentire suis. Cap. ii.

De doctrina ueritatis. Cap. iii.

De prudentia in agendis. Cap. iiii.

De lectione sanctarum scripturarum. Cap. v.

De inordinatis affectionibus. Cap. vi.

De uana spe: & elatione fugienda. Cap. vii.

De cauenda nimia superfluitate. Cap. viii.

De obedientia: & subiectione. Cap. ix.

De cauenda superfluitate uerborum. Cap. x.

De pace acquirenda: & zelo proficendi. Cap. xi.

De utilitate aduersitatis. Cap. xii.

De tentationibus resistendis. Cap. xiii.

De temerario iudicio uitando. Cap. xiiii.

De operibus ex charitate factis. Cap. xv.

De sufferentia defectuum aliorum. Cap. xvi.

De monastica uita. Cap. xvii.

De exemplis sanctorum patrum. Cap. xviii.

De exercitiis boni religiosi. Cap. xix.

De amore solitudinis: & silentii. Cap. xx.

De compunctione cordis. Cap. xxi.

De consideratione humane miserie. Cap. xxii.

De meditatione mortis. Cap. xxiii.

De iudicio, & penis peccatorum. Cap. xxii i.

De seruenti emendatione totius uite nostre. Ca. xxv.

Capitula libri secundi.

De interna conuersatione. Capitulum. i.

Rep. ioan. gerson A ii

- De humili submissione sub p̄latis regimie. Cap. ii.
- De bono pacifico hominis. Cap. iii.
- De pura mente: & simplici intentione. Cap. iii.
- De propria consideratione. Cap. v.
- De letitia bone conscientie. Cap. vi.
- De amore iesu super omnia. Cap. vii.
- De familiari amicitia iesu. Cap. viii.
- De carentia omnis solatii. Cap. viii.
- De gratitudine pro gratia dei. Cap. x.
- De paucitate amatorum crucis iesu. Cap. xi.
- De regia uia sancte crucis. Cap. xii.

¶ Capitula libri tertii.

- De iterna xpi locutioe ad aiam fidelem. Cap. i.
- Q d ueritas intus loq̄ sine strepitu uerbor. Cap. ii.
- Quod uerba dei cū humilitate sunt audienda: & q̄ multi ea non ponderant. Cap. iii.
- Oratio ad iplorandum deuotiois gr̄am. Cap. iii.
- Q d in ueritate: & hūilitate corā deo ouersādū ē. c. v.
- De mirabili effectu diuini amoris. Cap. vi.
- De probatione ueri amoris. Cap. vii.
- De occultāda gr̄a sub humilitatis custodia. Ca. viii.
- De uili estimatioe sui ipsius in oculis dei. Cap. viiii.
- Q d oia ad deū: sicut ad finē ultimū sūt referēda. c. x.
- Quod spreto mundo dulce est seruire deo. Cap. xi.
- Quod desideria cordis examinanda sunt: & moderanda. Cap. xii.
- De informatione patientie: & luctamine aduersus cōcupiscentias. Cap. xiii.
- De obedientia humilis subditi ad exemplum iesu christi. Cap. xiiii.
- De occultis dei iudiciis cōsiderandis: ne extollāur in bonis. Cap. xv.

Qualiter

- Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili. Cap. xvi.
- Oratio pro beneplacito dei perficiendo. Cap. xvii.
- Quod uerū solatium in solo deo ē q̄rendū. Ca. xviii.
- Quod omnis sollicitudo i deo ponēda ē. Cap. xviii.
- Quod temporales miserie: christo exemplo: equanimiter sunt ferende. Cap. xx.
- De tolerātia iniuriarū: & q̄s uer⁹ patiēs p̄bet. C. xxi.
- De confessione proprie infirmitatis: & huius uite miseris. Cap. xxii.
- Quod i deo sup oīa bōa & dōa req̄scendū ē. c. xxiii.
- De recordatiōe bñficioꝝ dī multipliciū. Cap. xxiiii.
- De quatuor magnā iportantibus pacē. Cap. xxv.
- Oratio contra cogitationes malas. Cap. xxvi.
- Oīo p illuminatione mētis deuotissima. Cap. xxvii.
- De euitatione curiose inquisitionis super alterius uita. Cap. xxviii.
- In quibus firma pax cordis: & uerus profectus consistit. Cap. xxviii.
- De emientia libere mētis: & q̄ simplex oratio magis meretur q̄ lectio. Cap. xxx.
- Q̄ d̄ prau⁹ amor sūmo bono maxie retardat. c. xxxi.
- Oīo p purgatiōe cordis: & celesti sapiētia. C. xxxii.
- Contra linguas obtrektorū. Cap. xxxiii.
- Qualiter instante tribulatione deus inuocandus est: & benedicendus. Cap. xxxiiii.
- De diuino petendo auxilio: & confidentia recuperanda de gratie. Cap. xxxv.
- De neglectu omnis creature: ut creator possit inueniri. Cap. xxxvi.
- De abnegatione sui: & abdicatione omnis cupiditatis. Cap. xxxvii.

Ioannis gerson

De instabilitate cordis: & de intentione finali ad deum habendam. Cap. xxxviii.

Q d' amāti sapit deus sup oīa: & in oībus. C. xxxix.

Q d' nō est securitas a tētatiōe in hac uita. Cap. xl.

Contra uana hominum iudicia. Cap. xli.

De pura: & integra resignatione sui ad obtinēdā cordis libertatem. Cap. xlii.

De bono regimine in externis: & recurſu ad deum in periculis. Cap. xliii.

Q d' homo nō sit iportunus in negociis. Cap. xliiii.

Quod homo nihil boni ex se habet: & de nullo gloriari potest. Cap. xlv.

De cōtemptu oīs tēporalis honoris. Cap. xlyi.

Q d' pax non est ponēda in hominibus. Cap. xlyii.

Contra uanam: & secularē scientiam. cap. xlyiii.

De nō attrahendo sibi res exteriores. cap. xlyiiii.

Quod omnibus non est credendum: & de facili lapsu uerborum. cap. l.

De confidentia in deo habenda: quando insurgunt uerborum iacula. cap. li.

Q d' oīa grauiā p eterna uita sunt tolerāda. cap. lii.

De die eternitatis: & huius uite angustiis. cap. liii.

De desiderio eterne uite: & quāta sint certātibus bona promissa. cap. liiii.

Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se offerre. cap. liy.

Quod humilibus insistendum est operibus: cum deficitur a summis. cap. liyi.

Quod homo non reputet se consolatione dignum: sed magis uerberibus reum. cap. liyii.

De grā: que non miscet: terrena sapientib². cap. liyiii.

De diuersis motibus nature: & grē. cap. liyiiii.

De corruptione

- De corruptione nature: & efficacia gr̃e diuine. lx.
 Quod nosipfos abnegare: & christum imitari debeamus per crucem. Cap. lxi.
 Quod homo nõ sit nimis defectus: quãdo in aliquos dilabitur defectus. Cap. lxi.
 De altioribus rebus: & occultis iudiciis dei: non sciurandis. Cap. lxi.
 Quod omnis spes & fiducia in solo deo est figenda. Cap. lxi.
Capitula libri quarti.
 Cum quãta reuerentia xp̃s sit suscipiendus. Cap. i.
 Quod magna bonitas: & charitas dei in sacramento exhibetur homini. Cap. ii.
 Quod utile sit sepe cõmunicare. Cap. iii.
 Quod multa bona prestantur deuote communicantibus. Cap. iiii.
 De dignitate sacramenti: & statu sacerdotali. Ca. v.
 Interrogatio de exercitio ante cõmunionem. Cap. vi.
 De discussione proprie conscientie: & emendationis proposito. Cap. vii.
 De oblatione christi in cruce: & propria resignatione. Cap. viii.
 Quod nos: & omnia nostra deo debemus offerre: & pro omnibus orare. Cap. ix.
 Quod sacra communio de facili non est relinquenda. Cap. x.
 Quod corpus christi: & sacra scriptura maxime sine anime fideli necessaria. Cap. xi.
 Quod magna diligentia se debeat communicaturus christo preparare. Cap. xii.
 Quod toto corde anima deuota christi unionem in sacramento affectare debet. Cap. xiii.

- Reptorium iohannis gerson
- De quorundam deuotorum ardenti desiderio ad corpus christi. Cap. xiiii.
- Quod gratia deuotionis humilitate: & sui ipsius abnegatione acquiritur. Cap. xv.
- Quod necessitates nostras christo aperire: & eius gratiam postulare debemus. Cap. xvi.
- De ardenti amore: & uehementi affectu suscipiendi christum. Cap. xvii.
- Quod homo non sit curiosus scrutator sacramentis: sed humilis imitator christi: subdendo sensum suum sacre fidei. Cap. xviii.
- Tractatus de meditatione cordis. Cap. xix.

FINIS TABVLE.

Incipit liber primus iohannis gerson: cancellarii pa-
risiensis: nouissime recognitus: cunctisq; mendis: &
erroribus expurgatus.

De imitatione christi: & cōtemptu omnium uani-
tatum mundi. Capitulum primum.

Vi seqtur me: non ambulat in tenebris
sed habebit lumen uite: dicit domus.
Hec sunt uerba christi: quibus ammo-
nemur: quatenus uitam eius: & mores
imitemur: si uelimus ueraciter illumina-
ri: & ab omni cecitate cordis liberari.

Summū igit studiū nostrum sit in uita iesu xpi medi-
tari. Doctrina xpi oēs doctrinas sanctorū precellit: &
q; spūm haberet absconditū: ubi māna inueniret. Sed
contingit: q; multi ex frequenti auditu euangelii: par-
uum desiderium sentiunt: quia spiritum christi nō ha-
bent. Qui autem uult plene: & sapide christi uerba in-
telligere: oportet ut totam uitam suam illi studeat cō-
formari. Quid prodest tibi alta de trinitate disputare
si careas humilitate: unde displiceas trinitati. Vere al-
ta uerba non faciunt sanctum: & iustum: sed uirtuo-
sa uita efficit deo charum. Opto magis sentire cōpen-
ctioem: q̄ scire eius diffinitionem. Si scires totam bi-
bliam exterius: & omniū philosophorū dicta: quid
totum prodesset sine charitate dī: & gratia? Vanitas
uanitatum: & omnia uanitas: preter amare deū: & il-
li soli seruire. Ista est summa sapientia: per cōtemptū
mundi tendere ad celestia regna. Vanitas igitur ē: di-
uitias perituras querere: & in illis sperare. Vanitas
quoq; est honores ambire: & in altum se extolle. Va-
nitas est carnis desideria sequi: & illud desiderare: un-

V De cōtemptu ^{librum vlt.} Capitulu

postmodū grauiter oportet puniri. Vanitas est longā uitam optare: & de bona uita parum curare. Vanitas est presentem uitam solū attendere: & que futura sūt non preuidere. Vanitas est diligere: qđ cum omni celebritate transit: & illuc nō festinare: ubi sempiternū gaudiū manet. Memento illius frequenter prouerbi: qđ nō faciatur oculus uisu: nec auris impletur auditu. Stude ergo cor tuū ab amore uisibiliū abstrahere: et ad inuisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem: maculant conscientiam: & perdunt dei gratiā.

¶ De humili sentire sui ipsius. Cap. ii.

QMnis homo naturaliter scire desiderat: sed scientia sine timore dī qđ importat. Melior est pfecto humilis rusticus: qđ deo seruit: qđ superbis philosophus: qđ se neglecto: curlū celi cōsiderat. Qui bñ seipsum cognoscit: sibip̄ uile scit nec laudibus delectatur hūanis. Si scirem oīa: que in mundo sunt: & nō essem in charitate: qđ me iuuaret coram deo: qui me iudicaturus est ex facto: qđ cece a nio sciendi desiderio: qđ magna ibi inuenitur distractio: & deceptio. Scientes libenter uolūt uideri: & sapientes dici. Multa ergo sunt: que scire pay: uel nihil anime profunt. Et ualde insipiens est: qđ aliis intendit qđ his: que saluti sue deseruiunt. Multa uerba nō faciunt aniam: sed bona uita refrigerat mentem: & pura cōscientia magnam prestat ad deū cōfidentiā. Quanto plus: & melius scis: tātō grauius inde iudicaberis: nisi sanctius uixens. Noli ergo extolli d̄ ulla arte: uel scientia: sed potius time de data tibi notitia. Si tibi uideť: qđ multa scis: & satis bene intelligis: scito tñ: qđ sunt multo plura: que nescis. Noli altū sapere: sed ignorantia tuam magis fatere. Quid uis te alicui pretere

ferre: cum plures doctiores te inueniant: & magis in lege periti. Si uis utiliter aliquid scire: & discere: amare nesciri: & pro nihilo reputari. Hec est altissima: & utilissima lectio: sui ipsius uera cognitio: & d' inspectio. De seipso nihil tenere: & de alijs semper bene: & alte sentire: magna sapientia est: & perfectio. Si uideris aliquem aperte peccare: uel aliqua grata perpetrare: nō debes tamen meliorem estimare: quia nescis quādiu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus: sed neminē fragiliorem teipso tenebis.

De doctrina ueritatis.

Cap. iiii.

Felix: quem ueritas per se docet: nō per figuras: & uoces transeuntes: sed sicuti se habet. Nostra opinio: & noster sensus sepe nos fallit: et modicum uidet. Quid prodest magna cauillatio de occultis: & obscuris rebus: de quibus nec arguemur in iudicio: quia ignorauimus. Grandis insipientia: quod neglectis utilibus: & necessarijs: ultero intendimus curiosis: & damnosis. Oculos habentes non uidemus. Et quid cure nobis generibus: & speciebus. Cui eternum uerbum loquitur: a multis opinionibus expeditur. Ex uno uerbo omnia: & unum loquuntur oia: & hoc est principium: quod & loquitur nobis. Nemo sine illo intelligit: aut recte iudicat. Cui oia unum sunt: & oia ad unum trahit: & oia in uno uidet: potest stabilis corde esse: & in deo pacificus permanere. O ueritas deus: fac me unum tecum in charitate perpetua. Tendet me sepe multa legere: & audire: in te est totum: quod uolo: & desidero. Taceant omnes doctores: sileant uniuerse creature in conspectu tuo: tu mihi loquere solus. Quanto aliquis magis unitus sibi: & interius simplicatus fuerit: tanto plura & altiora sine labore intelli-

git: quia desuper lumē intelligētie accipit. Purus simplex: & stabilis spūs in multis opibus non dissipatur quia oīa ad dei honorē opatur: & in se ociolus ab oī ppria exq̄sitione esse nitit̄. Quis te magis impedit: & molestat: q̄ tua imortificata affectio cordis. Bon⁹: & deuotus homo opa sua prius intus dispōit: que foris agere debet. Nec illa trahunt eum ad desideria uitio se inclinatiois: sed ipse inflectit ea ad arbitriū recte ratiois. Quis habet fortius certamen quā qui nitit̄ uincere seipsum. Et hoc deberet esse negociuz nostrū: uincere uidelicet seipsum: & quottidie seiplo fortiorē fieri: atq; in melius aliqd̄ proficere. Oīs p̄fectio i hac uita quandā imp̄fectionem sibi habet annexam: & oīs speculatio n̄ra quadā caligine non caret. Humilis tui cognitio certior uia est ad deum q̄ p̄funde scientie inḡsio. Non est culpanda scientia: aut quelibet simplex rei notitia: que bona est in se cōsiderata: et a deo ordinata: sed p̄ferenda est semp̄ bona conscientia: & uirtuosa uita. Quia uero plures magis student scire q̄ bene uiuere: ideo sepe errāt: & pene nullū: uel modicum fructū ferunt. O si tantā adhiberent diligentīā ad extirpāda uitia: & uirtutes inserēdas: sicuti ad mouendas q̄stiones: non fierent tanta mala: & scādala in populo nec tanta dissolutio in cenobis. Certe adueniēte die iudicii: nō querēt a nobis: quid legimus: sed qd̄ fecimus: nec q̄ bene diximus: sed q̄ religiose uiximus. Dic mihi: ubi sunt modo oēs illi domini: & magistrī: quos bene nouisti: dum adhuc uiuerent: & in studiis flourerent. Iam eoz̄ prebendas alii possidēt: et nescio: utrū d̄ eis recogitāt. In uita sua aliquid uidebant: & modo de illis taceēt. O q̄ cito trāsit gloria mūdi. Vtīnam uita eoz̄ scientie ipsoz̄ cōcordasset: tūc bene studissent:

duissent: et legissent. Quam multi peunt per uanā sci-
entiā in hoc seculo: qui parum curant de dei seruitio.
Et quia magis eligūt magni esse q̄ humiles: ideo eua-
nescunt in cogitationibus suis. Vere magnus est: qui
magnā habet charitatē. Vere magnus est: qui i se par-
uus est: & p̄ nihilo omnē culmen honoris ducit. Vere
prudēs est: qui omnia terrena arbitrat: ut sercora: ut
christum lucrifaciat. Et uere bene doctus est: qui dei
uoluntatem facit: & suam uoluntatem relinquit.

C De prudentia in agendis.

Capitulum. iiii.

Non est credendū omni uerbo: nec insin-
ctui: sed caute: & longāmiter res est se-
cundum deū ponderanda. Proh dolor
sepe malum facilius q̄ bonū de alio cre-
ditur: & dicit: ita infirmi sumus. Sed
perfecti uiri non facile credūt omni enarrati: quia sci-
unt infirmitatem humanā ad malum procliuam: &
in uerbis satis labilem. Magna sapientia est: non esse
precipitem in agendis: nec pertinaciter in propriis sen-
sibus stare. Ad hanc etiam pertinet non quibulibet
hominum uerbis credere: nec audita: uel credita mox
ad aliorum aures effundere. Cum sapiente: & consci-
entioso uiro cōsiliū habe: et quere potius a meliore
instrui q̄ tuas adinuentiōes sequi. Bona uita facit ho-
minem sapiētem secundū deum: & expertum in mul-
tis. Quanto quis in se humilior fuerit: et deo subiecti-
or: tanto in omnibus erit sapientior: & pacatior.

C Delectione sanctarū scripturarū. Capitulum. v.

Veritas est in scripturis sanctis querenda: nō
eloquētia. Ois scriptura sacra eo spū debet
legi: quo facta est. Querere potius debem⁹
uilitatē i scripturis q̄ subtilitatē fmōis. Ita

libenter deuotos: et simplices libros legere debemus sicut altos & ptundos. Non te offendat auctoritas scribētis utrū parue: uel magne litterature fuerit: sed amor pure ueritatis te trahat ad legendū. Nō queras quis hoc dixerit: sed quid dicatur attende. Homines transeunt: sed ueritas domini manet in eternum. Si ne personarum acceptiōe: uariis modis loquit nobis deus. Curiositas nostra sepe nos impedit in lectione scripturarum: cum uolumus intelligere: & discutere: ubi simpliciter esset transeundū. Si uis pfectum haurire lege humiliter: simpliciter: et fideliter: nec unq̄ uelis habere nomen scientie. Interroga libenter & audi tacens uerba sanctorū: nec displiceāt tibi parabole seniorum: sine causa enim non proferuntur.

¶ De inordinatis affectionibus. Cap. vi.

Quandoquē homo aliquid inordinate appetit: statim in se ingetus fit. Superbus: et auarus nunq̄ quiescunt. Pauper: & humilis spiritu in multitudine pacis conuersantur. Homo: qui necdum perfecte in se mortuus est: cito tentatur: & uincitur in paruis: & uilibus rebus. infirmus spiritu: & quodāmodo adhuc carnalis: & ad sensibilia inclinatus difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere. Et ideo sepe habet tristitia: cū se subtrahit: leuiter etiā indignatur: si quis ei resistit. Si autem psecutus fuerit: quod cupiscit: statim ex reatu conscientie grauatur: q̄a secutus est passionem suam que nihil iuuat ad pacem: q̄ questuit. Resistendo igitur passionibus: inuenitur uera pax cordis: n̄ aut seruendo eis. Non est ergo pax in corde hoīs carnalis: nō in hoīe exterioribus dedito: sed in seruido spirituali.

¶ De uana spe: & elatione fugienda. Cap. vii.
Vanus

Anus est: qui spem suam pōit in hominibus: aut in creaturis. Non te pudeat altis seruire amore iesu christi: & pauperem in hoc seculo uideri. Non stes super teipsum: sed in deo spem tuā constitue. Fac quod in te est: & deus aderit bono ne uoluntati tue. Non confidas in tua scientia: uel cuiusq; astutia uiuentis: sed magis in dei gratia: qui adiuuat humiles: & de se presumentes humiliat. Ne gloriaris in diuitiis: si adsunt: nec in amicis: quia potentes sunt: sed in deo: qui omnia prestat: & seipsum super omnia dare desiderat. Non te extollas de magnitudine: uel pulchritudine corporis: que modica infirmitate contumpitur: & defecit. Non placeas tibi ipsi de habilitate: aut ingenio tuo: ne displiceas deo: cuius est totum quicquid boni naturaliter habueris. Nō te reputes alius meliorem: ne forte corā deo deterior habearis quā scit quid ē in homine. Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt iudicia dei quā hominū: cui sepe displicet: quod hominibus placet. Si aliquid boni habueris: crede de aliis meliora: ut humilitatem cōserues. Non nocet: si oibus te supponas: nocet autē plurimum: si uel uni te prepōas. Iugis pax cū humilibus: in corde autē superbi zelus: & indignatio frequē.

C De cauenda nimia familiaritate. Cap. viii.

Non omni homini reuelles cor tuum: sed cū sapiente: & timente deum age causam tuā. Cum iuuentibus: & extraneis rarus esto. Cum diuitibus noli blandiri: & coram magnatibus nō libenter appareas. Cum humilibus: & simplicibus: cū deuotis: et morigeratis sociare: & que edificationis sunt pertracta. Non sis familiaris alicui

mulieri: sed in cōmuni omnes bonas mulieres deo cō
mēda soli deo: & angelis eius opta familiaris esset: &
hoiū noticiā deuita. Charitas habenda est ad oēs
sed familiaritas non expedit. Quandoq; accidit: ut p
sona ignota: ex bona fama luceat: cuius tamen pre
sentia oculos intuētium obfuscat. Putamus aliquan
do aliis placere ex cōiunctiōe nostra: & incipimus ma
gis displicere ex morū impbitate in nobis cōsiderata

¶ De obedientia: & subiectiōe. C. ix.

Alde magnū est in obedientia stare: sub
prelato uiuere: & sui iuris nō esse. Mul
to tutius est stare in subiectiōe q̄ in prela
tura. Multi sunt sub obedientia magis
ex necessitate q̄ ex charitate: & illi penā
habēt: & leuiter murmurant: nec liber
tatem mentis aquirēt: nisi ex toto corde ppter deum
se subiiciant. Curre hic uel ibi: non iuenies getē: nisi
in humili subiectiōe sub prelati regimie. Imaginatio
locorū: & mutatio multos fefellit. Verū est: q̄ unusq;
q̄ libēter agit pro sensu suo: & inclinā ad eos magis
qui secum sentiūt. Sed si deus est inter nos: necesse est
ut relinquamus etiam q̄nq; nostrum sentire ppter bo
num pacis. Quis est ita sapiens: q̄ omnia plene scire po
test: Ergo noli nimis in sensu tuo cōfidere: sed uelis ēt
libenter aliorum sensum audire. Si bonū est tuū senti
re: & hoc ipsum ppter deum dimittis: & alii sequeris
magis exinde proficies. Audiui enim sepe securius es
se audire: & accipere cōsiliū: q̄ dare. Potest enim cō
tingere: ut bonū sit uniuscuiusq; sentire: sed nolle ali
is acquiescere: cum id ratio: aut causa postulat: signū
est superbie: & pertinacie.

¶ De cauenda superfluitate uerborum. Capi. x.
Caucas

Aueas tumultum hominum quantum potes multum enim impedit tractatus secularium gestorum: etiam si simplici intentione proferantur: cito enim inquinamur uanitate: & captiuamur. Vellem me pluries tacuisse: & inter hoies non fuisse. Sed quare tam libenter loquimur: & inuicem fabulamur: cum tamen raro sine leione conscientie ad silentium reddimus. Ideo tam libenter loquimur: quia per mutuas locutiones ab inuicem consolari querimus: & cor diuersis cognitionibus fatigatum optamus releuare. Et multum libenter de his: que multum diligimus: uel cupimus: uel que nobis contraria sentimus: libet loqui: & cogitare. Sed prohi dolor: sepe inaniter: et frustra. Nam hec exterior consolatio interioris: & diuine consolationis non modicum detrimetur est. Ideo uigilandum est: & orandum: ne tempus otiose transeat. Si loqui licet: & expedit: que edificabilia sunt: loquere. Malus usus: & negligentia profectus nostri: multum facit ad incustodiam oris nostri. Inuat tamen non parum ad profectum spirituale deuota spiritualium rerum collatio: maxime ubi pares animo & spiritu in deo sibi sociantur.

De pace agenda: & zelo proficiendi. Cap. xi.

Uitam possidemus pacem habete: si non uellemus nos cum aliorum dictis: & factis: que ad nostram curam non spectant: occupare. Quomodo potest ille diu in pace manere: qui alienis curis se intermiscet: qui occasiones forinsecus querit: qui parum: uel raro se intrinsecus colligit. Beati simplices: quoniam multam pacem habebunt. Quare quidam sanctorum tam perfecti: & contemplatiui fuerunt. Quia oino se ipsos mortificare: ac omnibus terrenis desideris sua

duerunt: & ideo totis medullis cordis deo iherere: ac
 q; libere sibi uacat potuerūt. Nos quidem nimium oc
 cupamur propriis passionibus: & de trāsitoriis nimis
 sollicitamur. Raro etiam unum uitium perfecte uici
 mus: et ad quottidianum profectum nō accendimur:
 ideo frigidi & tepidi remanemus. Si essemus nobis ip
 sis perfecte mortui: & iterius minime implicati: tunc
 possemus etiam diuina sapere: & de celesti cōtempla
 tione aliquid experiri. Totum & maximum impedi
 mētum est: quia nō sumus a passionibus: & cōcupiscē
 tijs liberi: nec perfectam sāctorum uiam conamur in
 gredi. Quādo etiā modicū aduersitatis occurrit: ni
 mis cito deiscimur: & ad hūanas solatiōes cōuertimur.
 Si niteremur sicut uiri fortes stat̄ i prelio: pfecto
 auxilium dñi uideremus super nos de celo. Ipse enim
 certātes: & de gratia sua sperātes: paratus est ad iuua
 re: qui nobis certādi occasiōes procurat: ut uicamus.
 Si tātum in istis exterioribus obseruātijs profectum
 religionis ponimus: cito finem habebit deuotio no
 stra. Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a
 passionibus pacificam mentem possideamus. Si om
 ni anno unum uitium extirparemus: cito uiri perfe
 cti efficeremur. Sed modo e contrario sepe sentimus:
 ut meliores: & puriores in initio conuersionis nos su
 isse inueniamur: quam post multos annos professio
 nis. Feruor: & profectus noster quottidie deberet cre
 scere: sed nunc pro magno uiderur: si quis primi feruo
 ris partem posset retinere. Si modicam uolentiam fa
 ceremus in principio: tunc postea cuncta possemus fa
 cere cum leuitate & gaudio. Graue est assueta dimit
 tere: sed grauius est contra propriam uoluntatem ire.
 Sed si non uincis parua: & leuia: quando superabis
 difficiliora.

difficiliora. Resiste in principio inclinationi tue: & ma-
lam desiste cōsuetudinem: ne forte paulatim ad maio-
rem te ducat difficultatem. O si aduerteres: quātam
tibi pacem: & aliis leticiam faceres: te ipsum bene ha-
bendo: puto q̄ sollicitior esses ad spiritualem profe-
ctum.

¶ De utilitate aduersitatis.

Cap. xii.

Onum est nobis: q̄ aliquando habem⁹
aliquas grauitates: & cōtrarietates: q̄
sepe hominem ad cor reuocāt: quatenus
se i exilio esse cognoscat: nec spem suam
in aliqua re mūdi ponat. Bonum est: q̄
patiamur quādoq; contradictores: & q̄
male: & imperfecte de nobis sentiatur: etiam si bene
agimus: & itēdimus. Ista sepe iuuāt ad humilitatem:
& a uana gloria nos defendunt. Tūc enim melius in-
teriores deum querimus: quādo foris uilipen-
dimur ab hominibus: et nō bene nobis creditur. Ideo
deberet se homo in deo totaliter firmare: ut nō esset ei
necesse multas cōsolationes querere. Quando homo
bone uolūtatī tribulatur: uel tentatur: aut malis co-
gitationibus affligitur: tūc deum sibi magis necessari-
um itelligit: sine quo nihil bōi se posse deprēdit. Tūc
etiam tristatur: gemit: & orat pro miseris: quas pa-
titur. Tunc tedet eum diutius uiuere: mortem optat
inuenire: ut possit dissolui: & cum christo esse. Tunc
etiam bene aduertit perfectam securitatem: & plēnam
pacem in mundo non posse constare.

¶ De tentatiōibus resiliēdis. Cap. xiii.
Vandiu in mundo uiuimus: sine tribulatio-
ne: & tentatione esse nō possumus. Vnde in
iob scriptum est, Tentatio est uita hominis
Ioan. gerson. B ii

super terram. Ideo unusquisq; sollicitus esse debet circa tentationes suas: & uigilare in orationibus: ne diabolus locum inueniret decipiendi: qui nunquam dormitat: sed circuit querens quem deuoret. Nemo tam perfectus est: & sanctus: qui non habeat aliquādo tentationes: nam plene eis carere non possumus. Sunt tamen tentationes homini sepe ualde utiles: licet moleste sint: & graues: quia in illis homo humiliatur: purgatur: & eruditur. Omnes sancti per multas tribulationes: & tentationes transierunt: & p̄ferunt. Et qui bene tentationes sustinere nequerunt: reprobī facti sunt: & defecerunt. Non est aliquis ordo tam sanctus: nec locus tam secretus ubi nō sint tentationes: uel aduersitates. Non est homo securus a tentationibus totaliter: q̄diu uixerit: quia in nobis est unde tentamur: ex quo in concupiscentia nati sumus. Vna tentatione: seu tribulatione recedente: alia superuenit: & semper aliquid ad patiendum habebimus. Nam bonū felicitatis nostre perdidimus. Multi querunt tentationes fugere: & grauius in eas. Per solam fugam non possumus uincere: seu per patientiam: & ueram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores. Qui tantūmodo exterius declinat nec radicē euellit: parum proficiet: immo citius ad eum tentationes redient: & peius sentiet. Paulatim: & per patientiā cum iōganimitate: deo iuuante: melius superabis: q̄ cum duritia & importūitate p̄pria. Sepius accipe cōsiliū in tētatiōe: & cū tentato noli duriter agere: sed cōsolationēingere: sicut tibi optares fieri. Inuitium malarū tētationū iconstātia animi: & parua ad deū cōfidētia: quia sicut nauis sine gubernaculo hic uel inde a fluctibus impellitur: ita homo remissus: & lu

um ppositum deserens: uarie tētatur. Ignis pbat fer
rum: & tentatio hoīem iustum. Nescimus sepe qd pos
sumus: sed tentatio aperit: qd sumus. Vigilādum est
tamē precipue circa initiū tētationis: qā tunc facilius
hostis uincitur. si hostium mētis nullatenus intrare si
nitur: sed extra limē statim: ut pulsauerit: illi obuiat.
Vnde qdā dixit. Principiis obsta: sero medicina para
tur. Cum mala plongas cōualuere moras. Nā primo
occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imagi
natio: postea delectatio: & motus prauus: & assensio
Sicq; paulatim ingredit̄ hostis malignus ex toto: dū
illi n̄ resistit in principio. Et quāto diutius quis ad re
sistendum torpuerit: tanto in se quotidie debilior fit
& hostis cōtra eum potentior. Quidam in principio
conuersionis sue grauiores tentatiōes patiuntur: quā
dam autē in fine: qdam uero quasi p totam uitā suā
male habēt. Nōnulli satis leuiter tentant̄ secundū dī
uīe ordinatiōis sapiam: & eqtatē: q statum: & merita
hoīum pēlat: & cūcta ad electōy. Iuoy salutē preor
diat. Iō nō debem⁹ despare: cū tētamur: sed eo feruē
tius deū exorare: quātēus nos in oī tribulatiōe digne
tur adiuuare: q utriq; s̄m dictum Pauli tamen faciet
cū tētatiōe puentum: ut possimus sustinere. Humilie
mus ergo anias n̄ras sub manu dei in oī tentatiōe: &
tribulatiōe: quia humiles spū saluabit: & exaltabit.
In tētatiōibus: & tribulationibus pbat̄ hō: quātum
pfcit: & ibi maius meritū exilit: & uirtus melius pa
tescit. Nec magnum est: si homo deuotus sit: & seruf
dus: cum grauitatem nō sentit: sed si tempore aduer
sitis patienter se sustinet: spes magni profectus erit.
Quidam a magnis tentationibus custodiuntur: & in
paruis quotidianis sepe uincuntur: ut humilitati nū

q̄ de seipsis in magnis confidunt: qui in tam modicis infirmantur.

¶ De temerario iudicio uitando.

Cap. xiiii.

U teipsum oculos reflecte: & aliorum facta caueas iudicare. In iudicando alios homo frustra laborat: sepius errat: & leuiter peccat. Seipsum uero iudicando: & discutiēdo semper fructuose laborat. Sicut nobis res cordi est: sic de ea frequenter iudicamus. Nam uerum iudicium propter priuatum amorem facilliter perdimus. Si deus semper esset pura intentio nostri desiderii: non tam facilliter turbemur pro resistentia sensus nostri. Sed sepe aliquid ab intra latet: uel etiam ab extra concurrat: quod nos etiam pariter trahit. Multi occulte se ipsos querunt in rebus: quas agunt: & nesciunt. Videntur etiam in bona pace stare: quando res pro eorum uelle fiunt: & sentire. Si autem aliter fit: quā cupiunt: cito mouentur: & tristes fiunt. Propter diuersitatem sensuum: & opinionū satis frequenter oriūtur dissensiones inter amicos: & ciues: inter religiosos & deuotos. Antiqua cōsuetudo difficulter relinquitur & ultra proprium uidere nemo libēter ducitur. Si rationi tue magis inniteris: uel industrie quā uirtuti subiectiue iesu christi: raro: & tarde eris homo illuminatus quia deus uult nos sibi perfecte subici: & omnem rationem p̄ inflammatum amorem transcendere.

¶ De operibus ex charitate factis.

Cap. xv.

Ro nulla re mūdi: & pro nullius hoīs dilectiōe aliqd̄ malū est faciēdum: sed pro utilitate tm̄ indigentis opus bonū aliquū intermittēdū est: aut et̄ p̄ meliori mutandū: hoc eni facto: opus bonū nō destruitur

tur

tur: sed in melius cōmutatur. Sine charitate opus ex
 ternum nihil prodest quicquid autem ex charitate agit
 quantūcūq; etiam paruum sit: & despectū: totū effi
 cū fructuolum. Magis si quidem deus pensat ex quā
 to quod agit: quā quantū quis facit. Multū facit: qui mul
 tum diligit. Multum facit: qui rem bene facit. Bene
 facit qui magis communitati quā sue uoluntati seruit.
 Sepe uidetur esse charitas: & est magis carnalitas: quā
 carnalis inclinatio propria uoluntas: spes retributio
 nis: affectus commoditatis raro abesse uolunt. Qui
 ueram: & perfectā charitatem habet: in nulla re seip
 su querit: sed dei solummodo gloriam in oībus fieri
 desiderat. Nulli etiam inuidet: quia nullum priuatū
 gaudium amat: nec in seipso uult gaudere: sed in deo
 sup omnia bōa optat beatificari. Nemini aliquid bo
 ni attribuit: sed totaliter ad deum refert: a quo son
 taliter omnia pcedūt: in quo finaliter oēs sancti frui
 biliter quiescunt. O qui scintillam haberet uere chari
 tatis pfecto oīa terrena sentiret plena fore uanitatis.

¶ De sufferentia defectuū aliorū

Cap. xvi.

Que homo in se: uel in aliis emendare nō ua
 let: debet patiēter sustinere: donec de^o aliter
 ordinet. Cogita quia forte sic melius est p
 tua pbatōe: & patiētia: sine qua nō sūt mul
 tū ponderāda merita nostra. Debes tamen p talibus
 impedimentis supplicare: ut deus tibi dignet subue
 nire: & possis benigne portare. Si quis semel: aut bis
 admonitus non acquiescit: noli cum eo cōtēdere: sed
 totū deo cōmitte: ut fiat uolūtas ei²: & honor i oib²
 seruis suis: qui scit bene mala in bonum conuertere
 Stude patiens esse in tollerando aliorum defectus:
 & qualescūq; infirmitates: quia & tu multa habes

Ioan. gerson B iiii.

que ab aliis oportet tollerari. Si non potes te talē facere: qualem uis: quomodo poteris alium habere ad tuum beneplacitum. Libenter habemus alios perfectos & tamen proprios non emendamus defectus. Voluimus: q̄ alii stricte corrigantur: & ipsi corrigi nolumus. Displicet larga aliorum licentia: & tamen nobis nolumus negare: q̄ petimus. Alios restringi per statuta uolumus: & ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi. Sic ergo patet q̄ raro proximum: sicut nos ipsos p̄sumamus. Si essent omnes perfecti: quid tunc haberemus ab aliis pro deo pati. Nunc autem deus sic ordinauit: ut discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu: nemo sine onere sibi sufficiens: nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos inuicem portare: inuicē consolari: pariter adiuuare: instruere: & admonere. Quante autem uirtutis quisq; fuerit: melius p̄ occasione aduersitatis. Occasiones namq; hominem fragilem non faciunt: sed qualis sit: ostendunt.

¶ De monastica uita.

Cap. xvii.

Quod oportet: ut discas te ipsum in multis frangere si uis pacem: & concordiam cum aliis tenere. Non est paruum in monasteriis: uel in congregatione habitare: & ibi sine querela conuersari: & usq; ad mortem fidelis perseverare. Beatus quidem: qui ibi bene uixit: & feliciter consumauit. Si uis debite stare: & proficere: teneas te tanq̄ exulem: & peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri p̄pter christum: si uis religiosam ducere uitam. Habitus & tonsura modicum conferunt: sed mutatio morum: & integra mortificatio passionum uerum facit religiosum. Qui aliud querit q̄ pure deum: & anime sue salutem non inueniet: nisi tribulationem: & dolorem

lorem. Non potest etiam diu stare pacificus: qui nō nititur esse minimus & omnibus subiectus. Ad seruiendum uenisti: non ad regendum. Ad patiendum: & laborandum scias te uocatum: non ad ocium: uel fabulandum. Hic ergo probantur homines: sicut aurū in fornace. Hic nemo potest stare: nisi ex toto corde se uoluerit propter deum humiliare.

¶ De exemplis sanctorum patrum. Cap. xviii.

Contemnerentur sanctorum patrum uirida exempla: in quibus uera perfectio refulsit: & religio: uidebis quā modicum sit: & pene nihil quod nos agimus. Fleu quid est uita nostra: si illis fuerit comparata. Sancti et amici christi domino seruerunt in fame & siti: in frigore & nuditate: in labore & fatigatione. in uigiliis & ieiuniis: in orationibus & sanctis meditationibus: in persecutionibus & opprobriis multis. O quam multas & graues tribulationes passi sunt apostoli: martyres: confessores: uirgines: & reliqui omnes: qui christi uestigia uoluerunt sequi. Nam animas suas in hoc mundo oderunt: ut in eternam uitam eas possiderent. O quam strictam & abdicatam uitam sancti patres in heremo duxerunt quam longas: & graues tentationes pertulerunt: quam frequenter ab inimico uexati sunt: quam crebras & feruidas orationes deo obtulerunt: quam rigidas abstinentias peregerunt: quam magnum zelum & feruorem ad spirituales profectum habuerunt: quam forte bellum aduersus edomationem uitiorum gesserunt: quam puram & rectam intentionem ad deum tenuerunt. Per diem laborabant & noctibus orationi diuine uacabant: quam laborando ab oratione mentali minime cessarent. Omne tempus utiliter expendebant: omnis hora ad uacandum do-

breuis uidebatur & pre magna dulcedine contempla-
 tionis etiam obliuioni tradebatur necessitas corpora-
 lis refectiois. Omnibus diuitiis: dignitatibus: hono-
 ribus: amicis: & cognatis renuntiabant: nil de mun-
 do habere cupiebant: uix necessaria uite sumebant:
 corpori seruire etiam in necessitate dolebant. Paupe-
 res igitur erant i rebus terrēis: sed diuites ualde in gra-
 tia: & uirtutibus. Foris egebant: sed intus gratia: &
 consolatione diuina reficiebantur. Mundo erant alie-
 ni: sed deo proximi: ac familiares amici. Sibiipsis uide-
 bantur tanq̄ nihili: & huic mundo despecti: sed erant
 in oculis dei preciosi & electi. In uera humilitate sta-
 bāt: in simplici obediētia uiuebant: in charitate & pa-
 tientia ambulabant: & ideo quottidie in spiritu pro-
 ficiebant: & magnam apud deum gratiam obtine-
 bant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosi: &
 plus prouocare nos debent ad bene proficiendum: q̄
 tepidorum numerus ad relaxandum. O quantus fer-
 uor omnium religiosorum in principio sue sãcte insti-
 tutionis fuit. O quanta deuotio oratiōis: quãta emu-
 latio uirtutis: q̄ magna disciplina uiguit: quanta reue-
 rentia & obedientia sub regula magistri in omnibus
 effloruit. Testantur adhuc uestigia derelicta: q̄ uere
 uiri sancti & perfecti fuerunt: qui tam strenue militan-
 tes mundum suppeditaauerunt. iam magnus putatur
 siquis transgressor non fuerit: siquis quod accepit cū
 patiētia tolerare potuerit. Hoc ē temporis & negligē-
 tie status nostri: q̄ tam cito declinamus a pristino ter-
 uore: & iam tedit uiuere pre lassitudine: & tempore.
 Utinam in te p̄itus nō dormitet profectus uirtutum
 qui multa sepius exempla uidisti deuotorum.

¶ De exercitiis boni religiosi.

Cap. xix.
 Vita

Ita boni religiosi omnibus uirtutibus polle-
 re debet: ut sit talis interius: qualis uideatur
 hominibus exterius. Et merito multo plus
 debet esse intus q̄ q̄ cernit̄ foris: quia inspec-
 tor noster est deus: quem summo pe reuereri debemus
 ubicunq; fuerimus: & tanq̄ angeli in ospectu eius m̄di
 di incedere. Omni die renouare debemus ppositum
 nostruz: & ad feruorem nos excitare: quasi hodie pri-
 mum ad conuersionem uenisset̄: atq; dicere: adiu-
 ua me domine deus meus in bono pposito: & sancto
 seruitio tuo: & da mihi nunc hodie perfecte incipere
 quia nihil est: q̄ hactenus feci. Secundum ppositum
 nostrum curus profectus nostri: & multa diligentia
 opus est bene p̄ficere uolenti. Quod si fortiter propo-
 nes sepe deficit: quid ille: qui raro: aut minus fixe ali-
 quid proponit. Variis tamē modis cōtingit desertis
 propositi nostri: & leuis omissio exercitioruz uix sine
 aliquo dispēdio transit. iustorum propositum in gra-
 tia dei potius q̄ in propria sapientia pendet: in quo &
 semper confidunt: quicq; arripiunt. Nam homo pro-
 ponit: sed deus disponit: nec est in homine uia eius.
 Si pietatis causa: aut fraterne utilitatis proposito:
 quandoq; cōsuetum omittit̄ exercitium: facile postea
 poterit recuperari. Si autē tedio animi: aut negligē-
 tia faciliter relinquitur: satis culpabile est: et nociuum
 sentiet̄. Conemur quātum possumus: adhuc leuiter
 deficiemus in multis. Semper tamē aliquid certi pro-
 ponendum est: & illa precipue: que amplius nos impe-
 diūt. Exteriora nostra: & interiora pariter nobis ser-
 uāda sunt: et ordinanda: ga utraq; expediunt ad pro-
 fectum. Si non otinue te uales colligere: saltem inter-
 dum: & ad minus semel in die: mane uidelicet: aut ue-

spere. Mane p̄pone: uespere discute mores tuos: qualis hodie fuisti in uerbo: opere: & cogitatione: quia in his sepius forsitan deum offendisti: & p̄ximum. Accinge te sicut uir contra diabolicas nequitias: frenagulam: & omnem carnis inclinationem facilius frenabis. Nunq̄ sis ex toto ociosus: sed aut legens: aut scribens: aut orans: aut mendicans: aut aliquid utilitatis pro communi laborās. Corporalia exercitia discrete sunt agēda: nec omnibus equaliter assumenda. Que communia non sunt: non sunt foris ostēdenda: nam in secreto tutius exercent̄ priuata. Cauendum tamē: ne piger sis ad cōmunia: et ad singularia promptior: sed expletis integre: & fideliter debit̄: & in iunctis: si iam ultra uacat: redde tibi prout deuotio tua desiderat. Non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti: aliud illi magis deseruit. Etiam pro temporum congruentia diuersa placēt exercitia quia alia in festis: alia in feriatis magis sapiunt diebus. Aliis indigemus tempore tentationis: & aliis tempore pacis: & quietis. Alia cū tristamur libet cogitare: & alia cū leti in domino fuerimus. Circa principalia festa renouāda sunt bona exercitia: & sanctorum suffragia seruentius implorāda. De festo in festū p̄ponere debemus: quasi tūc de hoc seculo migraturi simus: & ad eternum festū p̄uenturi. Ideoq̄ sollicitē nos preparare debemus ī deuotis tēporibus: & deuotius conuersari: atq̄ oēm obseruantia strictius custodire: tanq̄ in breui premium laboris nostri a deo percepturi. Et si dilatatum fuerit: credamus nos minus bene preparados: atq̄ indignos tante adhuc glorie: que reuelabitur in nobis tempore presinito: et studemus nos melius ad exitum preparare. Beatus ser

uus ait euangelista lucas : quem cum uenerit domus : inuenerit uigilantem. Amen dico uobis : super omnia bona sua constituet eum.

De amore solitudinis : & silentii. Cap. xx.

Q Vere aptum tempus uacandi tibi : & de beneficiis dei frequenter cogita. Relinque curiosia. Tales perlege materias : que compunctionem magis prestāt : q̄ occupationem. Si te subtraxeris a superfluis locutionibus : et ociosis circuitionibus : nec nō a nouitatibus : & rumoribus audiendis : inuenies tempus sufficiens : & aptum pro bonis meditationibus insistendis. Maximi sanctorum humana consortia ubi poterant : uitabāt : & deo in secreto uiuere eligebant. Dixit quidam. Quotiens inter homines fui : minor homo redi. Hoc quippe sepius experimur : quando diu confabulamur. Facilius est omnino tacere : q̄ uerbo non excedere. Facilius est domi latere : q̄ foris se posse sufficiēter custodire. Qui igit̄ intendit ad interiora : et spūalia puenire : oportet eum cum iesu : & turba decliare. Nemo secure appareat : nisi qui libenter latet. Nemo secure preest nisi qui libēter obedire didicit. Nemo secure gaudet : nisi qui bone conscientie testimoniū habet. Nemo secure loquit̄ nisi qui libēter tacet. Semp̄ tamen sanctorū securitas plena timoris dei extitit. Nec eo minus solliciti & humiles in se fuerunt : q̄a magnis uirtutibus : & gr̄a emicuerunt. Prauorū aut̄ securitas ex supbia : & presumptiōe orit̄ : & in fine i deceptionē sui uerit̄. Nunq̄ promittas tibi securitatem in hac uita q̄uis bonus uidearis zenobita : aut deuotus heremita. Sepe meliores in estimatione hoīum grauius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam. Vnde multis utilius est

ut non penitus tentationibus careant: sed sepius impugnētur: ne nimium securi sint: ne forte i supbia eleuentur: ne etiā ad exteriores consolationes licētius declinent. O qui nunq̄ transitoriā letitiā quereret: q̄ nunq̄ cum mundo se occuparet: q̄ bonā conscientiam seruaret. O qui oēm uanam sollicitudinē amputaret et dumtaxat salutaria: ac diuina cogitaret: et totam spem suam in deo cōstitueret q̄ magnā pacem & quietem possideret. Nemo dignus est & celesti consolatione: nisi diligenter se exercuerit in sancta cōpunctione. Si uis corde tenus cōpungi: intra cubile tuum: & exclude tumultus mundi: sicut scriptum est. In cubilibus uestris compungimini. In cella inuenies: q̄ de foris sepius amittes. Cella continuata dulcescit: & male custodita tedium generat. Si in principio cōuersionis tue bene eam incolueris: & custodieris erit tibi postea dilecta amica: & gatissimum solatium. in silentio: & quiete proficit anima deuota: & discit abscondita scripturarū: ibi inuenit fluenta lachrymarū: quibus singulis noctibus se lauet: & mundet: ut conditori suo tanto familiarior fiat: quāto longius ab omni seculari tumultu degit. Qui ergo se abstrahit a notis: & amicis: appropinquabit illi deus cū angelis sanctis. Melius est latere: & sui curam agere: q̄ se neglecto signa facere. Laudabile est homini religioso raro foras ire: fugere uideri: nolle etiam homines uidere. Quid uis uidere quod non licet habere. Transiit mundus: & cōcupiscentia eius. Trahunt desiderium sensualitatis ad spatium: sed cum hora transierit quid nisi grauitatē conscientie: & cordis dispersionem importas. Letus exitus triste sepe reditū parit: & leta uigilia serotina triste mātē facit. Sic omne carnale gaudium

gaudium blande intrat: sed in fine mordet: et pimit.
 Quid potes alibi uidere: q̄ hic nō uidēs. Ecce celum:
 & terram: & omnia elemēta: nam ex istis omnia sunt
 facta. Quid potes alicui uidere: quod diu potest sub
 sole permanere. Credis te forsitan satiari: sed non po-
 teris pertingere. Si cuncta uideres presentia: quid ef-
 sent nisi uisio uana. Leua oculos tuos ad deum in ex-
 celsis: & ora pro peccatis tuis: & negligentiis. Dimit-
 te uana uanis: tu autem intende illis: que tibi prece-
 pit deus. Claude super te ostium tuum: et uaca ad te
 iesum dilectū tuum. Mane cū eo in cella: q̄ nō inue-
 nies alibi tantā pacem. Si nō exisses: nec quicq̄ de ru-
 moribus audisses melius in bōa pace pmanisses. Ex
 quo noua delectat aliquādo audire oportet te ex in-
 de turbationem cordis tollerare.

¶ De compunctione cordis.

Cap. xxi.

Iuis aliquid proficere: cōserua te in timore
 dei. & noli esse nimis liber: sed sub discipli-
 na cohibe omnes sensus tuos: nec inepte te
 tradas letitie. Da te ad cordis compunctio-
 onem: & inuenies deuotiōem. Cōpunctio enim mul-
 ta bona aperit: que dissolutio cito perdere consueuit.
 Mirum est q̄ homo possit unquam perfecte letari in
 hac uita: qui suum exilium: & tam multa pericula
 anime sue considerat: & pensat: propter leuitatē cor-
 dis: & negligentia defectuum nostrorū non sentimus
 anime nostre dolores: sed sepe uane ridemus: q̄ me-
 rito flere deberemus. Non est uera libertas: nec bona
 letitia: nisi in timore dei cum bona cōscientia. Felix
 qui abiicere potest omne impedimentū distractionis
 & ad unionez se redigere sancte cōpunctionis. Felix
 qui a se abdicat quicq̄ consciētiam suam maculare

potest: uel grauari. Certa uiriliter: cōsuetudo consue-
tudine uincit. Si tu leis homines dimittere: ipsi te di-
mittent tua facta facere: nō attrahas tibi res aliorū:
nec te implices causis maiorg. Habe semp oculum su-
per te primū: & admoneas te ipsum specialiter pre om-
nibus tibi dilectis. Si nō habes fauorem hoium: noli
ex hoc tristari: sed hoc sit tibi graue: qa non hēs te fa-
tis bene: & circumspecte: sicut deceret dei seruū: & de-
uorum religiosum cōuersari. Vtilius est sepe & securi-
us: q̄ homo nō habeat multas cōsolationes in hac ul-
ta p̄m carnem: precipue tñ: q̄ diuinas non habemus:
aut rarius sentimus: nos in culpa sumus: qa compun-
ctionem cordis nō querimus: nec uanas: et externas
omnino abicimus. Cognosce te indignū diuina cō-
solatione: sed magis dignum multa tribulatiōe. Quā-
do homo perfecte est cōpunctus: tunc grauis: & ama-
rus est ei totus mundus. Bonus homo sufficientem in-
uenit materiam dolendi: & flendi. Siue enim se consi-
derat: siue de proximo pensat: scit: qa nemo sine tribu-
latiōe hic uiuit. Et quanto strictius sese considerat:
tanto amplius dolet. Materie iusti doloris: & interne
compunctiōnis sunt peccata: & uitia nostra: quibus
ita inuoluti iacemus: ut raro celestia contempleri ua-
leamus. Si frequentius de morte tua: q̄ de longitudie
uite tue cogitares: non dubium: quin frequentius te
emendares. Si etiam futuras hēni: siue purgatorii pe-
nas cordialiter perpenderes: credo q̄ libenter laborēs:
& dolore sustineres: & nihil rigoris formidares. Sed
quia ad cor ista non transeūt: & blandimenta adhuc
amamus: ideo frigidi: & ualde pigri remāemus. Sepe
est inopia spiritus: unde tam leuiter conquerit: miserū
corpus. Ora igitur humiliter ad domium: ut det tibi
compunctiōnis

cōpunctiōis spiritū: & dic cū propheta. Ciba me dñe
pane lachrymar: potū da mihi in lachrymis i mēsurā

C De consideratione humane miserie. Cap. xxii

iser es ubicūq; fueris: & quocūq; te uerte
ris: nisi ad deum te cōuertas. Quid turbaris
quia nō succedit tibi sicut uis: & desideras.

Quis est qui habet omnia secundum suā uo
lūtatem. Nec ego: nec tu: nec aliquis hoīum sup terrā
Nemo est in mūdo sine aliqua tribulatione: uel angu
stia: q̄ quis rex sit: uel papa. Quis est: qui melius habet:
uti qui pro deo aliquid pati ualet. Dicunt multi imbe
cilles: & infirmi. Ecce q̄ bonam uitam ille homo habet
q̄ diues: q̄ potens: q̄ excelsus: q̄ magnus: & q̄ pulcher.
Sed attende ad celestia bona: et uidebis: q̄ omnia ista
temporalia nulla sunt: sed ualde incerta: et magis gra
uantia: quia nūq̄ sine sollicitudine: & timore possidē
tur: nō est hominis felicitas habere temporalia ad abū
dantiam: sed sufficit ei mediocritas. Vere miseria ē ui
uere super terram. Quāto homo uoluerit esse spiritua
lior: tāto p̄sens uita fit ei amarior: quia sentit melius:
& uidet clarius humane corruptionis defectus: nam
comedere: bibere: uigilare: dormire: quiescere: labora
re: & ceteris necessitatibus nature subiacere: uere ma
gna miseria est: & afflictio homini deuoto: qui liben
ter esset absolutus: & liber ab omni peccato. Valde
enim grauatur interior homo necessitatibus corpora
libus in hoc mundo. Vnde propheta deuote rogat:
quatenus liber ab istis esse ualeat: dicens. De necessi
tatibus meis erue me domine. Sed ueh non cognoscē
tibus suam miseriam: & amplius de illis: qui diligūt
hanc miseriam: & corruptibilem uitam: nam in tan
tum quidam hanc amplectuntur: licet etiam uix ne
Ioan. gerson C

cessaria laborando aut meditando habeant: ut si hoc
 possent semper uiuere: de regno dei nihil curarent. O
 insani: & infideles corde: qui tam profunde in terris
 iacent: ut nil nisi carnalia sapiāt. Sed miseri ad hec in
 sine grauiter sentiēt: quam uile & nihilum erat: quod
 amauerunt. Sancti autem dei: & oēs duoti amici chri
 sti nō attenderunt: sed tota spes eorum: & irētio ad
 tempore floruerunt: sed tota spes eorum: & irētio ad
 eterna bōa anhelabat: ferebatur: totum desiderium
 eorum ad mēsurā: & iuisibilia: ne amore uisibiliū tra
 herentur ad infima. Noli frater amittere confidentiā
 proficiendi ad spiritualia: adhuc habes tempus: et ho
 ram. Quare uis procrastinare propositum tuum. Sur
 ge & in īstanti incipe: & dic. Nunc tempus est facien
 di: nūc tempus est pugnandi: nunc tempus aptum est
 emēdandi. Quādo male habes: & tribularis: tūc tem
 pus est promerēdi. Oportet te trāsire per ignē: & aquā
 anteq̄ uenias in refrigeriū. Nisi tibi uim feceris: uitiū:
 nō superabis. Quādiu istud fragile corpus gerimus:
 sine peccato esse nō possumus: nec sine tedio: & dolo
 uiuere. Libenter haberemus ab omni miseria quietē:
 sed quia per peccatum perdidimus inocentiam: amisi
 mus etiam ueram beatitudinem. Ideo oportet nos te
 nere patiētiam: & dei expectare misericordiam: dōec
 trāseat iniquitas: & hec mortalitas aborbeat a ul
 ta. O quāta fragilitas hūana: que semper prōa est ad
 uitia: hodie cōfiteris peccata tua: & cras iterum perpe
 tras cōfessa. Nunc proponis cauere: & post horā agis:
 quasi nihil proposuisses. Merito ergo nosipos humi
 liare possumus: nec unquam aliquid magni de nobis
 sentire: quia taz fragiles: & īstabiles sumus. Cito etiā
 potes perdi per negligentiam: quod multo labore uix
 tandem

tandem acquisitum est per gratiam. Quid fiet de nobis adhuc in fine: qui te polcimus tam mane. Veh nobis si sic uolumus declinare ad quietem: quasi iam pax sit: & securitas: cum necdum appareat uestigium uere sanctitatis in nostra uersatiōe. Bene opus esset: quod huc iterū istiueremur tanq̄ bōi nouicii ad mores optimos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione: & maiori spiritali profectu.

De meditatione mortis.

Cap. xxiii.

Alde cito erit tecū hoc factū: uide aliter quomodo te habeas: hodie homo est: et cras nō cōparet: cum aut sublatul fuerit ab oculis: cito ēt trāsit a mente. O hebetudo: & duritia cordis hūani: quod solū p̄ sētia meditat: & futura nō magis preuidet. Sic te in oī facto: & cogitatu deberes tenere quasi statim esses moriturus. Si bonā cōsciētiam haberes: nō multū mortē timeres. Melius esset peccata cauere: q̄ mortē fugere. Si hodie nō es paratus: quomodo cras eris. Cras est dies incerta: & quid scis: si crastinū habebis. Ah longa dest diu uiuere: qm̄ tam parū emendamur. Ah longa uita nō semper emendat: sed sepe culpā magis auget. Utinam per unā diem bñ essemus cōuersati i hoc mūdo. Multi annos cōputāt cōuersionis: sed sepe parū est fructus emendationis. Si formidolosum est mori: forsitā periculosius est diutius uiuere. Beatus qui horam mortis sue semper ante oculos habet: & ad moriendum quortidie se disponit. Si uidisti aliquādo hominem mori: cogita quā & tu per eandē uia transibis. Cū mae fuerit: puta te ad uesperū nō p̄uētūrū. Vespere aut factō: mae nō audeas tibi polliceri. Semp̄ ergo paratus esto: & te taliter uiue: ut nūq̄ impatum mors

Ioan. gerson C ii

inueniat. Multi subito: & improuise moriūtur nā ho-
 ra: qua nō putaur: filius hominis uēturus est. Quan-
 do illa extrema hora uenerit: multum aliter sentire in-
 cipies de tota uita tua preterita & ualde dolebis: q̄ tū
 negligens: & remissus fuisti. Quam felix: & prudens
 qui talis nunc nititur esse in uita: qualis optat inue-
 niri in morte. Dabit namque magnam confidētiam
 feliciter moriendi perfectus contemptus mundi: fer-
 uens desiderium in uirtutibus p̄ficiendi: amor disci-
 pline: labor penitentie: p̄mptitudo obedientie: abne-
 gatio sui: & supportatio cuiuslibet aduersitatis pro
 amore christi. Multa bona potes opari: dū sanus es:
 sed infirmatus nescio quid poteris. Pauci ex infirmita-
 te emēdant: sic & q̄ multum pegrinant raro sc̄ificant
 Noli cōfidere sup̄ amicos: & proximos: nec ī futuris sa-
 lutē tuā differas: q̄a citius obliuiscnt̄ tui hoies q̄ est
 mas. Melius est nūc tēpestiue p̄uidere: & aliquid bo-
 ni premittere: q̄ super aliorum auxilio sperare. Si non
 es p̄ teipso sollicitus modo: quis erit pro te sollicitus
 in futuro. Nūc tēpus est ualde preciosum: sed prohi-
 dor: q̄ hoc iutilis expēdis: in quo promereri uales: un-
 de eternaliter uiuas. Veniet q̄n̄ unum diem: seu horā
 pro emendatione desiderabis: & nescio an impetra-
 bis. Eya carissime de quanto periculo te poteris libe-
 rare: de q̄ magno timore eripere: si modo semper ti-
 moratus fueris: & de morte suspectus. Stude nunc
 taliter uiuere: ut in hora mortis ualeas potius gau-
 dere q̄ timere. Disce nunc mori mundo: ut tunc inci-
 pias uiuere cum xpo. Disce nūc oīa cōtemnere: ut tūc
 possis libere ad christum p̄gere. Castiga nunc corpus
 tuum per penitentiā: ut tunc ualeas certam habere cō-
 fidētiā. Ah stulte quid cogitas te diu uicturū: cuz
 nullum

23

nullu
 & inf
 dicē
 ille a
 rigui
 ro: al
 finis
 trāsi
 bit p
 tes:
 post
 uitia
 solu
 do e
 in h
 ua t
 nih
 & a
 ciu
 lac
 ter
 C
 &
 en
 ne
 p
 o
 h

nullum diem habeas securū. Quā multi decepti sunt
 & insperate de corpore extracti. Quotiens audisti a
 dicētibz: quia ille gladio cecidit: ille submersus est:
 ille ab alto ruens ceruicem fregit: ille manducādo ob
 rigit: ille ludendo finem fecit: alius igne: alius ser
 ro: alius peste: & alius latrocinio perit: & sic omnium
 finis mors est: & uita hoium tanq̄ umbra subito per
 trāsit. Quis memorabitur tui post mortem: & qs ora
 bit pro te. Age age nunc carissime quicquid agere po
 tes: quia nescis quādo morieris: nescis etiaz quid tibi
 post mortem sequet̄: dū tēpus habes: congrega tibi di
 uitias immortales. Preter salutē tuam nescis etiaz quid tibi
 solum que dei sūt cures. Fac nūc tibi amicos uenerā
 do dei sanctos: & eorū actus imitādo: ut cū defeceris
 in hac uita: illi te recipiant in eterna tabernacula. Ser
 ua te tāquā peregrinum: & hospite sup terrā: ad quē
 nihil spectat de mundi negociis. Serua cor liberum:
 & ad deum sursum erectū quia nō habes hic manētē
 ciuitatē. Illuc preces: & gemitus quotidianos cum
 lachrymis dirige: ut spiritus tuus mereatur post mor
 tem ad dominum feliciter transire. Amen.

De iudicio: & penis peccatorum. Cap. xxiiii.

N oībz rebus respice finez: & qualiter ante
 districtum iudicem stabis: cui nihil ē occultū
 q̄ miseribz nō placatur: nec excusatiōes recl
 pit: sed quod iustū ē iudicabit. O miserrime
 & inspiēs peccator qd respōdebis deo: oīa mala tua sci
 enti: q̄ interdū formidas uultum hois irati. Ut quid
 non preuides ibi in die iudicii: quando nemo poterit
 per alium excusari: uel defendi: sed unusq̄q; sufficiens
 onus erit sibiip̄s. Nunc labor tuus est fructuosus:
 stectus acceptabilis: gemitus exaudibilis: dolor sa
 loan, gerson. C iii

tiffactorius: & purgatiu⁹. Habet magnū: & salubre
 purgatoriū patiēs homo: q̄ suscipiēs iniurias: plus do
 let de alterius malitia q̄ de sua iniuria p̄ contrariantib⁹
 sibi libēter orat & ex corde culpas idulget: q̄ ueniā ab
 aliis petere n̄ retardat q̄ facilius miseret q̄ irascit q̄ sibi
 ipsi uolentiā frequēter facit: & carnē suā oīno spiritui
 subiugare conatur. Melius est modo purgare peccata
 & uitia refecare: q̄ in futuro purganda reseruare: uere
 nos ipsos decipimus per inordinatū amorem: quem
 ad carnem habemus. Quid aliud ille ignis deuorabit
 nisi peccata tua? Quanto amplius tibi ipsi nunc par
 cis: & carnē sequeris: tāto durius postea lues: & ma
 iorem materiam cōburēdi reseruas: in quibus homo
 peccauit: & illis grauius puniet. Ibi accidiosi ardenti
 bus stimulis purgabūt: & gulosi igēti fame: ac siti cru
 ciabuntur. Ibi luxuriosi: & uoluptatū amatores ardē
 ti pice: & fetido sulphure perfudent. Et sicut furiosi
 canes pre dolore inuidiosi ululabunt. Nullum uitium
 erit: quod suum pprium cruciatum non habeat. Ibi
 superbi omni confusione replebūtur: & auari miserri
 ma egestate arctabuntur. Ibi erit una hora grauior in
 pena: q̄ hic cētum anni in amarissima penitentia. Ibi
 nulla requies est: & nulla cōsolatio damnatis. Hic ta
 men interdum cessat a laboribus: atq; amicorum frui
 tur solatiis. Esto modo sollicit⁹: & dolens pro pecca
 tis tuis: ut in die iudicii sis securus cum beatis. Tunc
 enim iusti stabunt in magna cōstātia aduersus eos: q̄
 se angustiauerūt: & depresserunt. Tūc stabit ad iudi
 cādum: q̄ modo se subiicit humiliter iudicis hoīum.
 Tūc magnā fiduciā hēbit pauper: & humilis & pau
 bit undiq; superbus. Tūc uidebit sapiens in hoc mū
 do fuisse: q̄ pro christo didicit stultus: & despect⁹ esse

Tunc

Tūc placebit omnis tribulatio patiēter ppeffa: & oīs iniquitas oppilabit os suum. Tunc gaudebit oīs de uotus: & merebit oīs religiosus. Tunc plus exultabit caro afflicta: q̄ si in delitiis fuisset semper nutrita. Tunc splēdebit habitus uilis: & obtenebrefcet uelutis subtilis. Tunc plus laudabit paupculum domicilium q̄ deauratum palatiū. Tūc plus iuuabit oīstās patiētia: q̄ oīs mūdi potētia. Tūc amplius exaltabit simplex obediētia: q̄ oīs secularis astutia. Tūc plus letificabit pura: & bona consciētia: q̄ docta phia. Tūc plus pōderabit cōtemptus diuitiarū: q̄ totus thesaurus terrigenarū. Tūc magis consolaberis sup deuota orōne: q̄ sup delicata cōlectiōe. Tūc potius gaudebis de suato silētio: q̄ de longa fabulatiōe. Tūc plus ualebunt sancta opa: q̄ multa pulchra uerba. Tūc plus placebit tristis uita: & ardua penitētia: q̄ oīs delectatio terrena. Disce nunc i modico pati: ut tūc a grauioribus ualeas liberari. Hic primo pba: quid possis pati postea. Si nunc tam parū nō ueles sustinere: quomō poteris tūc eterna tormēta sufferre. Si modo modica passio iam impatientem efficit: quid gehēna tunc faciet? Ecce uere non potes duo gaudia habere: delectari hic in mundo: & postea regnare in celo cum christo. Si usque in hodiernum diem semper in honoribus: & uoluptatibus uixisses. quid totum tibi profuisset: si iam in inslāti mori contingeret. Omnia ergo uanitas preter amare deū: & illi soli seruire. Qui enim deum ex toto corde amat: nec mortem: nec supplicium: nec iudicium: nec infernum metuit: quia perfectus amor securum accessum ad deum facit. Quem autem adhuc peccare delectat: non mirum si mortem: & iudicium timeat. Bonum tamen est

ut si necdū amor a malo te reuocet: saltem timor gehē
nalis coerceat. Qui uero timorez dī postpōit: diu stañ
in bono nō ualebit: sed diaboli laqueos citius icurret
¶ De seruēti emēdatiōe totius uite nostre. Cap. xxv.

Sto uigilans: & diligēs in dei seruitio: & co
gita frequēter: ad quid uenisti: & cur seculū
reliqisti: nōne ut dō uiueres: & spūalis homo
fieres: igitur ad pfectum serueas: qa merce
dem laborz tuoz in breui recipies: nec erit tunc ampli
us timor: aut dolor in finibus tuis. Modicum nūc la
borabis: & magnā requiem: imo ppetuam letitiā iue
nies. Si tu pmāseris fidelis: & seruidus in agēdo: deus
pculdubio erit fidelis: & locuplex in retribuēdo. Spē
bōam retinere debes: q̄ ad palmā puenies: sed securi
tatem capere nō oportet: ne torpeas: aut elatus fias.
Cum enim quidam anxius inter metum: & spem fre
quēter fluctuaret: & quadam uice merore cōfectus in
ecclesia: ante quoddam altare: se in oratiōe prostrauit
set: hec iter se reuoluit dicēs. O si scirem: q̄ adhuc per
seueratur? essem: statimq; audiuit itus diuinum respō
sum. Quid si hoc scires: facere uelles. Fac nunc quod
tūc facere uelles: & bene securus eris. Moxq; cōsolatus
& cōfortatus diuine se commisit uolūtati: & cessauit
anxia fluctuatio: noluitq; curiose iuestigare: ut sciret
que sibi essent futura: sed magis studuit iquirere: que
esset uolūtās dei: bene placēs: & pfecta: ad omne op^o
bonum ichoandum: & perficiēdum. Spera in domio
& fac bonitatē: ait ppha: & ihabita terrā: & pasceris
in diuitiis eius. Vnū est quod multos a profectu et fer
uēti emēdatiōe retrahit: horror difficultatis: seu la
bor certaminis. Enimvero illi maxime pre aliis in uir
tutibus proficiūt: qui ea: que sibi magis grauia: & cō
traria

traria sunt: uiribus uincere nituntur. Nā ibi homo pl^o
 proficit: & gratiā meretur ampliorem: ubi magis seip
 sum uincit: & in spiritu mortificat. Sed nō omnes ha
 bēt eque multum ad uincēdum: et moriendū. Diligēt
 tamē emulatio ualētior erit ad p̄ficiendum: etiam si
 plures habeat passiōes: q̄ alius bene morigeratus: mi
 nus tamē feruens ad uirtutes. Duo tamen specialiter
 ad magnam emendatiōem iuuāt: uidelicet subtrahe
 re se uolenter: ad quod natura uitiose inclinatur: et fer
 uenter instare pro bono: quo amplius quis idiget. Il
 la etiam studeas magis cauere: & uincere: que tibi fre
 quentius in aliis displicent. Vbiq; profectum tuum
 capias: ut si bona exempla uideas: uel audias: ad imi
 tandum accēdaris. Si quid autem reprehensibile cōsi
 deraueris: caue ne idem facias: aut si aliquando fecisti
 citius emendare te: studeas. Sicut oculus tuus alios cō
 siderat: sic iterum ab aliis notaris. Quam iocundum:
 & dulce est uidere seruidos: & deuotos fratres bñ mo
 rigeratos: & disciplinatos. Quam triste est: & graue
 uidere inordinate ambulantes: qui ea: ad que uocati
 sunt: nō exercent. Quam nociuum est negligere uoca
 tionis sue propositum: & ad nō cōmissa sensu inclia
 re. Memor esto arrepti propositi: et imaginem tibi p
 pone crucifixi. Bene uerecundari potes: in ipsa uita
 iesu christi: quia necdum magis illi te conformare stu
 distet: licet diu in uia dei fuisti. Religiosus: qui se in
 tente: et deuote in s̄ctissima uita: et passione dñi exer
 cet: oia utilia: & necessaria sibi abundanter ibi inueni
 et: nec opus est: ut extra iesum aliqd melius querat. O
 si iesus crucifixus in cor n̄m ueniret: quā cito & suffi
 cienter docti essemus. Religiosus seruidus oia bene
 portat: et capit: que illi iubentur. Religiosus negligēt

et tepidus habet tribulationē sup tribulationē: et ex
 omni parte patit angustia: q̄a interiori consolatione ca
 ret: et exteriorem q̄tere prohibetur. Religiosus extra
 disciplinā uiuens: graui ruine paret. Qui laxiora que
 rit: & remissiora: semp in angustiis erit: quia aut unū
 aut reliquuz sibi displicebit. Quomodo faciunt tam
 multi alii religiosi: qui satis arcti sunt sub disciplina
 claustrali. Raro exeunt: abstracte uiuunt: pauperime
 cōedunt grosse uestiunt: multū laborāt: parū loquūt
 diu uigilant: mature surgunt: oratiōes prolongant:
 frequenter legunt: & se in omni disciplina custodiūt.
 Attende cartusienſes: cisterciensēs: & diuerſe religio
 nis monachos: ac moniales: qualiter omni nocte ad
 psallendum domino assurgunt. Et ideo turpe est: ut
 tu deberes in tam sancto opere pigritare: ubi tanta
 multitudo religiosorū incipit deo iubilare. O si nihil
 aliud faciendum incumberet: nisi dñm deum nostrum
 toto corde: & ore laudare. O si nunq̄ indigeres come
 dere: nec bibere: nec dormire: sed semper posses deum
 laudare: & solūmodo spūalibus studiis uacare: tunc
 multo felicior esses: q̄ modo cum carni ex qualicunq̄
 necessitate seruis. Vtinam non essent iste necessitates
 sed solummodo spūales anime refectiones: quas heu
 satis raro degustamus. Quando homo ad hoc perue
 nit: q̄ de nulla creatura consolationē suā querit: tunc
 ei deus primo p̄fecte sapere incipit: tunc etiā bene cō
 tentus de omni euentu regē erit: tunc nec p̄ magno le
 tabit: nec pro modico cōtristabit: sed ponit se integre
 & fiducialiter in deo: qui est ei oia in oibus: cui nihil
 utiq̄ perit: nec morit: sed oia ei uiuunt: & ad nutum
 incunctanter deseruiunt. Memento semper finis: &
 q̄a perditum non reddat tempus. Sine sollicitudine:
 & diligentia

& diligentia nunq̄ acquies uirtutes. Si incipis tepescere: incipies male habere. Si aut̄ dederis te ad feruorē inuenies magnā pacem: & senties leuiorem laborem p̄pter dei gratiam: & uirtutis amorem. Homo feruidus: & diligens ad oīa est paratus. Maior labor est resistere uitiiis: & passionibus: q̄ corporalibus insudare laboribus. Qui paruos non uirat defectus: paulatim labitur ad maiores. Gaudebis semp̄ uespere: & diem expendas fructuose. Vigila super te ipsum: et quicquid de aliis sit: non negligas te ipsum. Tantum proficies quantum si tibi ipsū uim intuleris.

¶ Incipit liber secundus.

¶ De interna conuersatione.

Capitulum. i.

Regnum dei intra uos est: dicit dominus. Cōuerte te ex toto corde tuo ad dominū: & relinq̄ hunc miserum mūdum: & iueniet aīa tua requiem discere exteriora contemnere: & ad interiora te dare: et uidebis regnū dei in te uenire. Est. n. regnum dei pax: et gaudium in spū sancto: qd̄ non dat̄ impiis. Veniet ad te xp̄sus ostendens tibi consolationē suā: si dignā illi ab intus paraueris mansionē. Oīs gloria eius: & decor ab itra est: & ibi cōplacet sibi. Frequens illi uisitatio cū hoīe interno: dulcis fermocinatio: grata cōsolatio: multa pax: familiaritas stupēda nimis. Eya aīa fidelis prepara huic sponso cor tuū: quatenus ad te uenire: & in te habitā dignetur. Sic. n. dicit. Si qs diligis me sermōnem meū seruabit: & ad eum ueniemus: & mansionē

apud eum faciemus. Da ergo christo locum: & ceteris omnibus nega introitum. Cum christum habueris: diues es: & iufficit tibi. Ipse erit prouisor tuus: et fidelis procurator in omnibus: ut nō sit opus tibi in omnibus sperare. Homines enim cito mutantur: & deficiunt uelociter: christus autem m̄at in eternum: & astat usq; ī finem firmiter. Non est magna fiducia ponenda in homīe fragili: & mortali: etiā si utilis sit: & dilectus: neq; tristitia multa capienda ex hoc: si interdum aduersetur: & contradicat. Qui hodie te cum sunt: cras contrariari possunt: & e cōuerso sepe: ut auras utunt. Pone totam fiduciam tuā in dño: & sit ipse timor tuus: & amor tuus. Ipse pro te respōdebit: & faciet bene sicut melius fuerit. Non habes hic manentē ciuitatē: & ubicūq; fueris extraneus es: et peregrinus nec requiem aliquando habebis: nisi xpo intime fueris unitus. Quid hic circumspicis: cū iste non sit locus tue req̄sitionis. In celestibus debet esse habitatio tua & sicut in transitu cūcta terrena sunt aspicienda: trāseunt omnia: et tu cum eis pariter. Vide: ut non inhereas: ne capiaris: & pereas. Apud altissimum sit cogitatio tua: et deprecatio tua ad christum sine intermissione dirigatur. Si nescis alta speculari: & celestia: requiesce in passione christi: et in sacris uulneribus eius libenter habita. Si enim ad uulnera: & preciola stigmata iesu deuote confugis: magnam in tribulatione conformationem senties: nec multum curabis heminum despectiōes: faciliterq; uerba detrahentium perferes. Christus fuit etiam in mūdo ab hominibus despectus: & in maxima necessitate a notis: & amicis inter opprobria derelictus christus pati uoluit & despici: & tu audes de aliquo conuerti: christus habuit aduersarios

aduersarios: & oblocutores: & tu uis omnes habere
amicos: & benefactores. Vnde coronabitur patien-
tia tua: si nil aduersitatis occurrerit. Si nihil contra-
rium uis pati: quomodo eris amicus christi. Sustine
te cum christo: & pro christo: si uis regnare cum chri-
sto. Si semel perfecte introisses interiora iesu: & mo-
dicū de ardente eius amore sapuisses tūc de pprio cō-
modo: uel incōmodo nihil curares: sed magis d' opp-
robrio illato gauderes: quia amor iesu facit hoīem seip-
sum contempere. A maior iesu: & uerus: internus &
liber ab affectionibus inordinatis potest se ad deum
libere conuertere: & eleuare se supra seipsum in spiri-
tu: ac fruique quiescere. Cui sapiunt omnia prout
sunt: non ut dicuntur: aut estimantur: hic uere sapi-
ens: & doctus magis a deo q̄ ab hominibus. Qui ab
intra scit ambulare: & modicum res ab extra ponde-
rare: non requirit loca: nec tempora expectat ad ha-
benda deuota exercitia. Homo internus cito se recol-
legit: quia nunq̄ se totum ad exteriora effundit. Non
illi obest labor exterior: aut occupatio ad tempus ne-
cessaria: sed sicut res eueniunt: sic se illis accōmodat.
Qui intus bene dispositus est: & ordinatus: non cu-
rat mirabiles: & peruersos hominum gestus. Tantū
homo impeditur: & distrahitur: quantum sibi res at-
trahit. Si recte tibi esset: & bene purgatus esses: om-
nia tibi in bonum cederent: & pfectum. Ideo multa
tibi displicent: & sepe conturbant: quia ad hoc non
es tibi ipsi perfecte mortuus: nec segregatus ab om-
nibus terrenis. Nihil sic maculat: & implicat cor ho-
minis: sicut impurus amor in creaturis. Si renuis con-
solari exterius: poteris speculari celestia: & frequen-
ter interius iubilare.

C De humili submissiōe sub prelati regimine. C. ii.

Non magnipendas quis pro te: uel cōtra te sit: sed hoc age: & cura: ut deus tecū sit in omni re: quam facis. Hab:as cōscientiam bonam: & deus bene te defensabit. Quem enim adiuuare uoluerit: nullius pueritas nocere poterit. Si tu scis tacere: & pati: uidebis pculdubio dñi auxiliū. Ipse nouit tempus: & modum liberandi te: & ideo debes te illi resignare. Dei est adiuuare: & ab omni cōfusione liberare. Sepe ualde prodest ad maiorem humilitatē conseruandā q̄ defectus nostros alii sciunt: & redarguūt. Quando hō p defectibus suis se humiliat: tūc facilliter alios placat: et leuiter satisfactis sibi irascētibus. Humilem deus ptegit: & liberat: humilem diligit: & consolāt: humili homini se inclināt: humili largitur gratiam magnā: et post suam depreffionem leuat ad gloriā: humili sua secreta reuelat: & ad se dulciter trahit: & inuitat. Humilis accepta: cōtumelia: & confusio: nec satis bene ē in pace: q̄ stat in deo: et nō in mūdo. Non reputes: te aliqd pro fecisse: nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

C De bono & pacifico homine.

Cap. iiii.

Pone te primo in pace: & tunc alios poteris pacificare. Homo pacificus plus pdest q̄ bene doctus. Homo passionatus etiam bonum in malum trahit: & facilliter malum credit. Bōus: & pacificus homo omnia ad bonū conuertit. Qui bene in pace est: de nullo suspicat: qui autē male contentus est: & cōmotus uariis suspicionibus agitāt: nec ipse quiescit: nec alios quiescere permittit. Dicit sepe: quod non dicere deberet: & omittit: quod sepe sibi magis facere expe

diret

diret. Considerat: q̄ alii facere tenentur: & negligit
 quod ipse facere tenetur. Habe ergo primum zelū suū
 per temeripsum: tunc zelare poteris etiam iuste proxi-
 mum tuum. Tu benefacta tua: scis excusare: & tolera-
 re: & aliorum nō uis recipere excusationes. Iustus es-
 set: ut te accusares: & fratrem tuū excusares. Si poro
 tari uis: porta & alium. Vide quam longe es adhuc a
 uera charitate: & humilitate: que nulli nouit indigna-
 ri: uel irasci: nisi tantum sibi ipsi. Non est magnum cuz
 bonis & mansuetis cōuersari: hoc enim omnibus na-
 turaliter placet: & unusquisq; libenter pacem habet:
 & secum lentientes magis diligit. Sed cum duris: aut
 peruersis: & indisciplinatis: aut nobis contrariātibus
 pacifice posse uiuere: magna gratia est: & laudabile ni-
 mis uirileq; factū. Sed sunt: qui seiplos in pace tenent
 & cum aliis etiam pacem habent. Et sunt: qui nec pa-
 cem habent: nec alios in pace dimittunt. Alii sunt gra-
 ues: sed sibi sunt grauiores. Et sunt: qui seiplos in pa-
 ce retinent: & ad pacem alios reducere student: & ta-
 men tota pax nostra in hac misera uita potius in hūili
 sufferentia ponenda est: q̄ in non sentiendo contraria.
 Qui melius scit pati: pacem tenebit maiorem. Iste est
 uictor sui: & dñs mundi: amicus christi: & heres celi.

De pura mente: & simplici intentione. Cap. iiii.

Vabus homo subleuāt a terrēis: simplicita-
 te s. & puritate. Simplicitas debet esse i inten-
 tiōe: puritas in affectiōe. Simplicitas itē dit-
 dū: puritas apprehēdit: & gustat. Nulla bo-
 na actio te impediet: si liber itus ab oi inordiato affectu
 fueris. Si nihil aliud q̄ dei bñplacitum: & proximi uti-
 litatē itendis: & q̄ris: iterna libertate frueris. Si rectū

cor tuum esset: tunc omnis creatura speculum uite: & liber sancte doctrine esset. Non est creatura tam parua: & uilis: que bonitatem dei non representet. Si tu esses intus bonus: & purus: tunc omnia sine impedimento uideres: & caperes bene. Cor purum penetrat celum: & infernum. Qualis unusquisque intus est: taliter iudicat exterius. Si est gaudium in mundo hoc utique possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio & angustia: hoc melius nouit mala conscientia. Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem: & totum cedens efficitur: sic homo ad deum se integre conuertens a torpore exiit: & in nouum hominem transmutatur. Quando homo incipit tepescere: tunc paruum metuit laborem: & libenter externam accipit consolationem. Sed quando perfecte incipit se uincere: & uiriliter in uia dei ambulare: tunc minus ea reputat: que sibi prius graua esse sentiebat.

De propria consideratione.

Cap. v.

Non possumus nobis ipsis nimis credere: quia sepe nobis gratia deest: et sensus modicum lumen est in nobis: & hoc cito per negligentiam amittimus. Sepe etiam non aduertimus quod tam ceci intus sumus. Sepe male agimus: & prius excusamus: & passione interdum mouemur: et celum putamus. Parua in aliis reprehendimus: et nostra maiora pertransimus: satis cito sentimus: & ponderamus: quod ab aliis sustinemus: sed quantum alii a nobis sustinent: non aduertimus. Qui bene: & recte sua ponderaret: non esset: quod de alio grauiter iudicaret. Internus homo superius curam omnibus curis antepōit: & qui sibi ipsi diligenter intendit: faciliter de aliis tacet. Nunquam eris internus: & deuotus: nisi de alienis

alienis silueris: & ad teipſū ſpūaliter respexeris. Si tibi: et deo totaliter itendis: modicū te mouebit: qđ foris pcipis. Vbi es: qñ tibiipſi preſens nō es: qñ oīa per curriſti: qđ te neglecto pſeciſti. Si debes habere pacē et unionē uerā: opz: qđ totū adhuc poſtponas: et te ſolum pre oculis habeas. Multū pinde pſicies: ſi te ſeriatum ab oī tpali cura cōſerues. Valde deficies: ſi aliqđ tpale reputaueris. Nil altum: nil magnū: nil gratum: nil acceptum tibi ſit: niſi pure deus: aut deo ſit. Totū unum eſtima quicqđ conſolationis occurrit de aliqua creatura: amans deo anima ſub deo deſpicit unuerſa. Solus deus eternus: & immenſus: implens omnia: ſolatiū eſt anime: et uera cordis leticia.

C De leticia bone conſcientie.

Cap. vi.

Loria boni hoīs teſtimoniū bone cōſcie eſt. Habe bonā cōſciam: & ſuphabebis leticiā. Bona cōſcia ualde multa pōt portare: & ualde leta: & iter aduerſa. Mala cōſcia ſemp timida eſt: & ingeta. Suauiter reuelces: ſi te cor tuū n̄ reprehēderit. Noli letari: niſi cū benefeceris. Mali nunq̄ habēt uerā leticiā: nec internā ſentiunt pacē: qā nō eſt pax impiis dicit dñs. Et ſi dixerint: in pace ſumus: nō uenient ſup nos mala: et quis nocere audebit. Nec credas eis: quoniā repēte exurget ira dei: & in nihilū redigent̄ actus eorū: & cogitationes eorū pibunt. Gloriarī in tribulatione nō eſt graue amāti: ſic enim gloria eſt in cruce dñi gloriari. Breuis gloria: que ab oibus dat̄: & accipitur. Mundi gloriā ſemp cōitā trībitia. Bonorū glā in cōſcientiis eorū: & non in ore hoīum. Iuſtorū leticia de deo: & in deo eſt: & gaudium eorū de ueritate. Qui uerā: & eternam gloriā deſiderat: tpalem nō curat. Et q̄ tpalem q̄

Ioan. gerſon. D

rit gloriam: aut nō ex anīo cōtemnit: minus amare cō
 uincitur celestē. Magnā hēt cordis trāglitatē q̄ nec lau
 des curat: nec uituperia. Facile erit cōtentus: & pacē
 cuius cōscientia munda est. Nō es sanctior: si lauderis:
 nec uilior si uitupereris. Quod es: hoc es: nec maior
 dici uales: q̄ deo teste sis. Si attendis quid apud te sis
 intus: non curabis: quid de te loquantur homines fo
 ris. Homo uidet in facie: deus autem in corde. Homo
 cōsiderat actus: deus pensat intentiones. Bene semp
 agere: & modicum de se tenere: humilis anime iudiciū
 um est. Nolle cōsolari ab aliqua creatura: magne puri
 tatis: & iterne fiducie iudiciū est. Qui nullum extrin
 secus pro se testimoniū querit: liquet quod se deo tota
 liter cōmisit. Nō enim qui seipsum cōmendat: ille pro
 batus est: ait beatus paulus: sed quem deus commen
 dat. Ambulare cum deo intus: nec aliqua affectione
 teneri foris: status est interni hominis.

C De amore iesu super omnia.

Cap. vii.

Eatus qui itelligit: quid sit amare iesum: &
 cōtemnere seipsum ppter iesum. Oportet dī
 lectū pro dilecto relinquere: q̄a iesus uult so
 lus sup oia amari. Dilectio creature fallax:
 & instabilis: dilectio iesu fidelis: & pseuerabilis. Qu
 adheret creature: cadet cū labili: q̄ amplectit̄ iesum fir
 mabit̄ i eū. Illū dilige: & amicū tene: tibi q̄ oibus rece
 dētibus te n̄ derelinquet: nec patiet̄ i sine p̄ire. Ab oī
 bus oportet te alq̄n separari: siue uelis: siue nolis. Te
 neas te apud iesum uiuens & moriens: & illius fideli
 tati te cōmitte: qui omnibus deficientibus solus pōt
 te iuuare. Dilectus tuus talis est nature: ut alienū nō
 uelit admittere: sed solus uult cor tuum haberet: tan
 quam rex in proprio throno sedere. Si scires te bene
 ab omni

ab omni creatura euacuare: iesus deberet libenter te cum habere. Pone totum perditū inuenies: quicquid extra iesum in hoibus posueris. Non cōfidas: nec imitaris sup calamum uētōsum: q̄a oīs caro fenū: & oīs gloria eius: ut flos feni cadet. Cito decipieris: si ad eternā hoīum apparentiā tantū aspexeris. Si. n. tuum in aliis queris solatiū: & lucrum: senties sepe detrimentum. Si queris in oibus iesum inuenies utiq; iesum. Si aut queris teipsum: inuenies etiā teiplum sed ad tuam p̄niciē. Plus. n. homo nocitior sibi: si iesum non querit: q̄ totus mundus: & omnes sui aduersarii.

De familiari amicitia iesu.

Cap. viii.

Quando iesus adest totū bonū est: nec quicquid difficile uidet. Q̄ n̄ uero iesus nō adest totū dux est. Q̄ n̄ ielus intus nō loquit: solatio uilis est. Si aut iesus unū uerbū loquit tātū magna cōsolatio sentit. Nōne maria magdalena statim surrexit de loco: i quo fleuit: q̄n martha illi dixit magister adest. et uocat te. Felix hora: q̄n iesus uocat de lachrymis ad gaudiū sp̄s. Quā aridus: & durus es sine iesu. Quā insipiens: & uanus: si cupis aliquid extra iesum. Nōne hoc est maius dānum: q̄ si totum pderes mundū. Quid potest mūdus cōferre sine iesu esse sine iesu grauis est infernus: & esse cum iesu dulcis paradifus. Si fuerit tecum iesus: nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit iesum: inuenit thesaurum bonū: immo bonum super omne bōum. Et qui pdit iesum: perdit nimis multum: & plusq̄ totum mundū. Pauperrimus est: qui uiuit sine iesu. Ditissimus: qui bene est cum iesu. Magna ars est scire conuersari cum iesu: & scire iesum tenere magna prudentia. Esto humilis: & pacificus: & erit tecum iesus. Si deuotus

Ioan. gerson D ii

quietus: & permanebit tecum iesus. Potes cito fugare te iesum: & gratiam eius perdere: si uolueris ad exteriora declinare. Et si illum effugaueris: & perdidideris: ad quem tunc fugies: & quem tunc queres amicū. Si ne amico non potes diu uiuere & si iesus nō fuerit tibi pre omnibus amicus: eris nimis tristis: & desolatus. Fatue igitur agis: si in aliquo altero cōfidis: & letaris. Eligendum est magis totum mundum hēre cōtrariū: q̄ iesum offensum. Ex omnibus ergo charius sit iesus dilectus specialis. Diligātur omnes ppter iesuz: iesus autem propter seipluz. Solus iesus xp̄s singulariter ē amandus: qui solus bonus: & fidelis inuenit̄ pre omnibus amicis. Propter ipsum: & in iplo: tā amici q̄ inimici tibi sint chari: & pro omnibus exorandus est: ut oēs ipsum cognoscant: & diligāt. Nunq̄ cupias singulariter laudari: & amari: quia hoc solius dei est: qui si millem sibi non habet. Nec uelis: q̄ aliquis i corde suo tecum occupet: neq; tu cū alicuius occuperis amore: sed sit iesus in te: & in omni bono homie. Esto purus & liber ab intus sine alicuius creature implicamento. Oportet te esse nuduz: & purum cor ad iesum gerere si uis uacare: & uidere: q̄ suauis est dñs. Et reuera ad hoc non peruenies: nisi gratia eius fueris preuētus: & intratus: ut omnibus euacuatis & licentiatis solus cū solo uniaris. Quando enim gratia dei uenit ad hominem tunc potens fit ad omnia: & q̄n recedit tūc paup & infirmus erit: & quasi tantum ad flagella relictus. In his nō debet deici: nec desperare: sed ad uolūtate dei equanimiter stare: & cuncta supuenientia tibi ad laudē iesu xp̄i ppeti: q̄a post hyemē sequit̄ estas: post noctā redit dies: & post tēpestatem serenitas magna.

¶ De carentia omnis solatii.

Cap. ix.
Non

On est graue humanū cōtēnere solatiū:
 cū adest diuinum. Magnū est: & ualde
 magnū tā hūāo q̄ diuio posse caref̄ sola
 tio & p̄ honoī dī libēt exiliū cordi suel
 le sustiere:& in nullo seipsū querere:nec
 ad p̄pitiū meritū respicef̄. Quid magni es si hilaris sis
 & deuotus adueniēte gratia optabilis cūctis hec ho
 ra. Satis suauiter equitate:quē gratia dei portat. Et
 qd mirū:si onus nō sentit:q̄ portat ab ipotēte: & du
 cit a sūmo ductore. Libēt habem⁹ aliqd̄ p̄ solatio:&
 difficulter homo exiit a se ipso. Vicit sanctus martyr
 laurentius seculum cum suo sacerdote:quia oē qd̄ in
 mundo delectabile uidebatur despexit:& dei summi
 sacerdotē sicutū:quem maxie diligebat: p̄ amore xp̄i
 etiam a se tolli clemēter ferebat. Amore igiī creatoris
 amorē hoīs superauit:& p̄ humano solatio diuinum
 beneplacitum magis elegit. Ita & tu aliquem necessa
 rium:& dilectum amicum p̄ amore dei disce relique
 re. Nec grauiter feras :cum ab amico derelictus fue
 ris :sciens quoniam oportet nos omnes tandem ab
 inuicem separari. Multum:& diu oportet hominem
 in seipso certare:antequam discat seipsum plene supa
 re:& totum affectum suum plene i deū trahere. Quā
 do homo stat super seipso:facile labiī ad solationes
 humanas. Sed uerus christi amator:& studiosus se
 ctator uirtutum:non cadit super illas consolationes
 nec querit tales sensibiles dulcedines:sed magis for
 tes exercitationes:& pro christo duros sustinere labo
 res. Cum igitur spiritualis consolatio a deo dat̄ cum
 gratiarum actione accipe eam:sed dei munus itellige
 esse non tuum meritum:& noli extolli. Noli nimum
 gaudere:nec inaniter presumere :sed esto magis hūi⁹

Non ex dono: cautiore quoque: & timorator in cunctis
 actibus tuis: quam transibit hora illa: & sequetur tentatio
 Cum ablata fuerit consolatio: non statim desperes: sed
 cum humilitate: & patientia expecta celestem uisitatio
 nem: quia potens est deus ampliores tibi redonare
 gratiam: & consolationem. Istud non est nouum: nec alie
 nam uitam dei expertis: quia in magnis sanctis: & in
 antiquis prophetis fuit talis sepe alternationis mo
 dus. Vnde quidam presente iam gratia dicebat. Ego
 dixi in abundantia mea non mouebor in eternum. Ab
 sente autem gratia: quid in se fuerit expertus adiu
 git dicens. Aduertisti faciem tuam a me: & factus
 sum conturbatus. Inter hec tamen nequaquam desperat sed in
 statius dominum rogat: & dicit. Ad te domine clamabo: & ad
 deum meum deprecabor. Denique orationis sue fructum re
 portat: & se exauditum testatur dicens. Audiuit domi
 nus: & misertus est mei: dominus factus est adiutor me
 us. Sed in quo. Conuertisti inquit planctum meum
 in gaudium mihi: & circumdedisti me leticia. Et si sic
 actum est cum magnis letis: non est desperandum nobis
 infirmis: & pauperibus: si interdum in frigiditate: & iter
 duz in feruore sumus quam spiritus uenit: & recedit secundum
 sue uoluntatis beneplacitum. Vnde beatus Iob ait. Vi
 sitas enim diluculo: & subito perbas illum. Super quid
 igitur superare possum: aut in quo confidere debeo: nisi in so
 la magna misericordia dei: & in sola spe gratie celestis
 Siue enim adsint homines boni: siue deuoti fratres: &
 amici fideles: siue libri sancti: uel tractatus pulchri: si
 ue dulcis cantus: & hymni: omnia hec modicuz iuuant: &
 modicuz sapiunt: quam desertus summa gratia: & in propria
 paupertate relictus. Tunc non est melius remedium quam
 patientia: & abnegatio mei in uoluntate dei. Nunquam in
 ueni

ueni aliquem religiosū: qui non habuerit interdū gr̄e subtractionem: aut non senserit feruoris diminutionem. Nullus sanctus fuit unq̄ tam alte raptus: & illuminatus: qui prius: uel postea non fuit tentatus. Non enim dignus alta dei contemplatiōe: qui p̄ deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis cōsolationis tentatio precedēs esse signum. Nam tentationibus probatis celestis promittit cōsolatio. Qui uicerit inquit: dabo ei edere de ligno uite. Datur etiā cōsolatio diuina: ut homo fortior sit ad sustinēdū aduersa. Sequitur etiam tētatio: ne se euellet de bono. Non dormit diabolus: nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses preparare te ad certamen quia a dextris: & a sinistris sūt hostes: q̄ nunq̄ q̄escūt.

De gratitudine pro gratia dei.

Cap. x.

Quid queris quietē: cum natus sis ad laborē. Pone te ad patiētiam magis: q̄ ad cōsolationem: & ad crucē portādā magis q̄ ad leticiā. Quis. n. seculariū nō libēter cōsolationē: & leticiā spirituale accipet: si se p̄ obtinere possit. Excedūt enim sp̄iales cōsolationes oēs mūdi delicias: & carnis uoluptates. Nam omnes delitie mūdane: aut turpes sunt: aut uane. Spirituales uero delitie sole iocūde: & hōeste ex uirtutibus progenite: & a deo puris īfule mentibus. Sed illis diuinis cōsolatiōibus: nemo semper pro suo affectu frui ualet: q̄a tēpus tētatiōis n̄ diu cessat. Multuz cōtrariā sup̄erne uisitatiōis falsa libertas ai: & magna cōfidētia sui. Deus bñfacit cōsolatiōis gr̄am dando: sed hō male agit: non totū deo cū gr̄arum actione retribuēdo. Et iō nō possunt ī nobis dona gr̄e fluere: quia igrati sumus auctori: nec totuz refundimus fontali origini. Semper enī debet gr̄a di

Ioan. gerson. D iiii

gno gratias referēt: auferēt ab elato: quod dari solet
 humili. Nolo cōsolationem: que mihi aufert compun-
 ctionē: nec affecto cōtemplationē: q̄ ducit in elationē.
 Nō enī omne altū sctūm: nec oē desiderū purū: nec oē
 dulce bonū: nec oē charū gratū deo. Libēter accepto
 grām: un̄ hūilior & timorator iuēiar: atq; ad reliquē
 dum me paratior fiat. Doctus dono gratie & erudit⁹
 subtractionis uerbere nō sibi audebit quicq; boni atq;
 tribuere: sed potius se paupem: & nudū cōfitebit. Da
 deo quicq; dei est: & tibi ascribe: qđ tuum est: hoc est
 deo grās pro grā tribue: tibi autem soli culpam: & di-
 gnā penā pro culpa deberi sentias. Pone te semp ad
 infimū: & dabitur tibi: summū non stat sine infimo.
 Summi sancti apud deum: minimi sunt apud se: &
 quanto gloriosiores: tanto in se humiliiores pleni uer-
 tate: & gloria celesti nō uane glorie cupidi. In deo fun-
 dati & cōfirmati nullo modo nō possunt esse elati: &
 qui deo totum ascribunt: qcquid boni acceperūt: glo-
 riam abinuicem nō querunt: sed gloriam: que a solo
 deo est uolūt: & deum in se: & in omnibus sanctis lau-
 dari super oīa cupiunt: & semp in idipsum tendunt.
 Eris igitur gratus in minimo: & eris dign⁹ maiora ac-
 cipere. Sit tibi minimum: etiam pro maximo: & ma-
 gis cōtemptibile pro speciali dono. Si dignitas dato-
 ris inspicitur: nullū datum paruū: aut munus uile ui-
 debitur. Nō enim paruū est: quod a summo deo dōa-
 tur: etiam si penas: & uerbera donauerit: gratū esse d-
 bet: qa semp pro salute nostra facit: quicq; nobis ad-
 uenire pmittit. Qui gratiam dei retinere desiderat: sit
 gratus pro gratia dei data: patiens pro sublata: oret
 ut redeat: cautus sit: & humilis: ne amittat.

De paucitate amatorum crucis iesu.

Cap. xi.
 Habet

Habet iesus nŕc multos amatores regni sui
 celestis: sed paucos baiulatores sue crucis.
 Habet multos desideratores cōsolatiōis: sꝫ
 paucos tribulatiōis plures iuenit socios mē
 se: sed paucos abstinentie. Oēs uolūt cū xꝑo gaudere:
 sed pauci uolūt pro ipso aliqd sustinere. Multi sequunt̃
 iesum usqꝫ ad fractionē panis: sed pauci ad bibendū
 calicē passiōis: multi miracula eius uenerant: sed pau
 ci ignominia crucis sequunt̃. Multi iesum diligūt: q̃
 diu aduersa nō cōtingunt. Multi illū laudant: & bñ
 dicunt: q̃ diu cōsolationes aliq̃s ab ipso recipiūt. Si autē
 se iesus absconderet: & modicū eos reliqueret: aut in
 querimoniā: aut in deiectionē nimia cadūt. Qui autē
 iesum pp iesum: & nō ppter suā aliquā cōsolationem
 ppriam diligūt: ipsum in tribulatiōe: & in angustia
 cordis: sicut in sūma cōsolatione bñdicunt. Et si nunq̃
 eis cōsolationē dare uellet: ipsum tñ semp laudarent:
 & semp gr̃as agere uellent. Oīquantū pōt amor iesu
 purus: nullo pprio comodo: uel amore pmixtus. Non
 ne oēs mercenarii sunt dicēdi: qui cōsolationes semper
 querūt. Nōne amatores sui magis q̃ xꝑi pbantur: qui
 sua cōmoda: uel lucra sēp meditant. Vel iuenietur ta
 lis: qui uelit deo seruire gratis. Raro iuenit tā spūalis
 aliq̃s q̃ oībus sit nudatus. Nā uerū spū pauperem: et
 ab oī creatura nudū: qs iueniet. Procul: & de ultimis
 finibus precii eius. Si dederit hō oēm substantiā suā:
 adhuc nihil est: & si fecerit penitentiā magnā: adhuc
 exigū est: & si apprehenderit oēm scientiā: adhuc lō
 ge est: & si habuerit uirtutē magnā: & deuotionē ni
 mis ardentē: adhuc multū sibi deest: unō. s. qđ sibi sū
 me necessariū est. Quid illud. Vt oībus relictis se reli
 quat: & a se totaliter exeat: nihilqꝫ de priuato aōre re

tineat. Cū oīa fecerit: q̄ facienda nouerit: nihil fecisse
 sentiat. Nō grāde pōderet: q̄ grādus estimari possit: 13
 in ueritatē seruū inutile se p̄ficiet: sicut ueritas ait:
 cū feceris oīa: q̄ precepta uobis sunt: adhuc dicite: q̄
 serui inutiles sumus. Tūc uero paup: & nudus spū eē
 poterit: & cū p̄pheta dicere. Quia unicus: & paup sū
 ego. Nemo isto ditior: nēo tñ liberior: nēo potētior illo:
 lo: qui scit sese: & oīa relinq̄re: & ad īsum se ponere.

¶ De regia uia sancte crucis.

Cap. xii.

Vrus hic multis tñ sermo. Abnegat temet
 ipsum: tolle crucē tuā: & sequere iesū. Sed
 multo durius erit audire illud extremū uer
 bū. Discedite a me maledicti i ignē eternū.
 Qui. n. modo libēter adit: & sequunt uerbū crucis:
 tūc nō timebūt ab auditiōe mala eēne damnationis.
 Hoc signū crucis erit in celo: cū dñs ad iudicādū uene
 rit. Tūc oēs serui crucis: q̄ se crucifixo cōformauerunt
 in uita ad xpm accedent iudicem cū magna fiducia.
 Quid igit times tollere crucē: p̄ quā itur ad regnū. In
 cruce salus: in cruce uita: in cruce p̄tectio ab hostibus
 in cruce ifusio supne suauitatis: i cruce robur mentis:
 in cruce gaudiū spiritus: in cruce uirtus sūma: in cruce
 p̄fectio sc̄t̄tatis. Nō est salus anie: nec spes c̄ne uite:
 nisi i cruce. Tolle ergo crucē: & seq̄te iesum: & ibis in
 uitā eternā. Precessit ille baiulans sibi crucē: & mortu
 us est pro te in cruce: ut tu etiā portes crucem: & mori
 affectes in cruce: q̄ si cū mortuus fueris: etiā cum illo
 pariter uiues: & si socius fueris pene socius eris: & glie
 Ecce in cruce totū cōstat: & in moriēdo totū iacet: &
 nō ē alia uita ad uitā: & ad uerā internā pacē: nisi uia
 sc̄tē crucis: & quotidiāne mortificationis. Ambu
 la ubi uis q̄re quodcūq̄ uolueris: & nō iuenies altiorē
 uia

uīā supra: nec securiorē uīā: infra: nisi uīā sancte crucis.
Dispone: & ordia oīa s̄m tuū uelle: & uidere: & nō in
uenies nisi semp aliqd pati debere: aut spōte: aut iuite
& ita crucē sp̄ iuenies. Aut. n. i corpore dolorē senties
aut in ania sp̄s tribulationē. sustinebis. Interdū a dō
reliqueris: interdū a pximo exercitaberis: & qđ amplī
us ē sepe tibi metipsi grauis eris nec tñ aliquo remedio
uel solatio liberari: leu alleuari poteris: sed donec de
us uoluerit: oportet qđ sustineas. Vult enī deus: ut trib
ulationem sine cōsolatione discas pati: & ut ille to
taliter te subiicias: & humilior ex tribulatiōe fias. Ne
mo ita cordialiter sentit passionē christi: sicut is: cui cō
tingerit similia pati. Crux igitur sup parata est: et ubi
cunq; te expectat. Nō potes effugere ubicunq; cucurre
reris: qđ ubicunq; ueneris: te ipsum tecū portas: & semp
teipsū iuenies. Cōuerte te supra: ouerte te infra: ouerte
te extra: & infra & in his oībus iuenies crucē: & necesse
ē te ubicunq; tenere patiētīā: si iternā uis habere pacem:
& ppetuā pmereri coronā. Si libēter crucē portas por
tabit te: & deducet te ad desideratū finem ubi. s. finis
patiendi erit: quīs hic non erit. Si inuite: portas onus
tibi facis: & te ipsum magis grauas: & tñ oporteat: ut
sustineas. Si abiicis unā crucem: aliam proculdubio
inuenies: & forsitan grauiorem: credis tu euadere: qđ
nullus mortaliū potuit. Quis sanctorū in mundo sine
crucē: & tribulatiōe fuit. Nec enī dñs noster iesus xp̄s
una hora sine dolore passionis fuit: qđ diu uixit. Opor
tebat at christū pati: & resurgere a mortuis: & ita itra
re in gliam suā. Et quomodo tu aliā uīā queris qđ hāc
regiam uīā: que est uia sancte crucis. Tota uita christi
si crux fuit: & martyrium: & tu tibi queris requiem:
& gaudium. Erras erras: si aliud queris: quam pati

tribulationes: quia tota ista uita mortalis plena miseris: & circūsignata crucibus. Et quanto altius quis in spiritu p̄fecerit: tanto grauiore cruce sepe inueniet: quia exilii sui pena magis ex amore crescit. Sed tñ iste sic multipliciter afflictus nō est sine leuamine cōsolationis: quia fructū magnū sibi sentit accrescere ex sufferētia sue crucis. Nam dū spōte illi se subiicit omne onus tribulatiōis in fiduciam diuine cōsolationis conuertit̄. Et quāto caro magis per tribulationē atteritur: tāto amplius spiritus per internā consolationē roborat̄. Et nōnunq̄ intantum confortat̄ ex affectu tribulatiōis: & aduersitatis ob amorē: & cōformitatem crucis christi: ut non sine dolore: & tribulatione esse uellet: quoniā tanto se acceptiorē deo credit: quāto plura: & grauiora pro eo p̄ferre poterit. Non est illud uirtus hoīs sed gratia xp̄i: que tanta pōt: & agit in carne fragili: ut qd̄ naturaliter semp abhorret: & fugit: hoc feruore sp̄s aggrediat̄: & diligat. Non est secundū hoīem crucem portare: crucē amare: corpus castigat̄: & seruituti subiicere: honores fugere otumeliam libēter sustinere: seipsum despiciere: & despici oportere: aduersa queq; cū damnis perpeti: et nihil prosperitatis ī hoc mūdo desiderare. Si ad te ipsum respicis nihil huiusmodi ex te poteris: sed si in dño cōfidis dabit̄ tibi fortitudo de celo: & subiiciet̄ ditioni tue mūdus: & caro. Sed nec inimicū diaboli timebis: si fueris fide armatus: & iesu cruce signatus. Pone ergo te sicut fidelis: & bōus seruus xp̄i ad portandā uiriliter crucem dñi tui p̄ te ex amore crucifixi. Prepara te ad tolerāda multa aduersa: & uaria icomoda in hac misera uita: q̄ sic tecū erit ubicūq; fueris: & sic reuera eū inuenies: ubicūq; latueris. Oportet te ita esse: & non est

est remediū euadendi a tribulatiōe maloy: & dolore
q̄ ut te patiaris. Calicē dñi affectāter bibe: si amicus
eius esse: & partem cū eo hēre desideras. Cōsolatiōes
deo comitte faciat ipse cū talibus sicut sibi magis pla
cuerit. Tu uero pone te ad sustinendū tribulatiōes:
& reputa eas maximas cōsolatiōes: q̄a n̄ sūt cōdigne
passiōes huius tēporis ad futurā gloriā q̄ reuelabit in
nobis p̄merēdam: etiā si solus esses: posses sustinere.
Q̄ n̄ ad hoc ueneris: q̄ tribulatio tibi dulcis est: & sa
pit p̄ x̄po: tunc bene tecū eē estima: q̄a iuenisti paradi
sum in terra. Quādiu pati tibi graue est: & fuger que
ris: tā diu male hēbis: & sequet te ubiq̄ fuga tribula
tiōis. Si ponis te ad q̄d esse debes: uidelicet ad patiē
dū: & moriendū: fiet cito melius: & pacē iuenies. Eti
am: & si raptus fueris ī terrā celū cū paulo: nō es pp
terea securatus de nullo cōtrario sustinēdo. Ego inqt
iesus ostēdā illi: quāta oporteat eū pro noiē meo pa
ti. Pati ergo tibi remāet iesum diligere: & pp̄tue illi
fuiere placet. Vtinā dignus esses p̄ noiē iesu aliqd̄ pa
ti: q̄ magna gloria remāeret tibi: q̄ta exultatio oibus
sanctis dei: quāta edificatio esset p̄ximi. Nam patiē
tiam esset recomēdāt: quāuis pauci: tamē pati uelint
Merito deberes libēter modicū pati pro x̄po: cū mul
ti grauiora patiūt̄ pro mūdo. Scias p̄ certo: q̄a mori
entē te oportet ducere uitā: & quāto plus quisq̄ sibi
moriūt̄: tāto deo magis uiuere incipit. Nemo aptus est
ad cōprēdendū celestia: nisi se submiserit ad portādū
pro x̄po aduersa. Nihil deo acceptius: nihil tibi salu
brius in mūdo isto: q̄ libēter pati pro x̄po. Et si eligē
dum tibi esset: magis optare deberes p̄ x̄po aduersa
pati: q̄ multis cōsolationibus recreari: q̄a x̄po similior
esses: & oibus sanctis eius magis cōformior. Non, n.

stat meritū nostrū: & pfectus status nostri in multis
 suauitatibus: & cōsolatiōibus: sed potius in magnis
 grauitatibus: & tribulatiōibus pferendis. Si quē ali
 qd melius: & utilius saluti hoīum q̄ pati fuisset: xps
 utiq; uerbo: & exēplo ostēdisset. Nā: & sequētes se di
 scipulos: oēsq; eū sequi cupiētes māifeste ad crucē por
 tandā hortat: et dicit. Si quis uult uenire post me: abne
 get semetipsum: & tollat crucē suā: & sequat me. Om
 nibus ergo plectis: et seruatīs: sit ista finalis conclusio.
 Quoniam p multas tribulatiōes oportet nos intrare
 in regnum dei.

Incipit liber tertius.

De interna xpī locutiōe ad aiā fidelē. Cap. i.

Vd iam quid loquat in me dñs de
 us. Beata aia: que dñm in se loquē
 tem audit: et de ore eius uerbū con
 solatiōis accipit. Beate aures: q̄ ue
 nas diuini surfurii aspiciūt et de mū
 di hui? surfuratiōibus nihil aduer
 tunt. Beate plane aures: que nō uo
 cē foris sonantē: sed iterius auscultāt ueritatē loquen
 tē: & docentē. Beati oculi: qui exterioribus clausi: in
 terioribus aūt sunt intenti. Beati: q̄ interna penetrāt
 et ad capiēda archana celestia magis ad magis p quo
 tidiana exercitia se studēt preparare. Beata: q̄ deo ua
 care geshūt: & ab omni impedimēto seculi se excutiūt.
 Aiaduerte hec o aia mea: & claude sensualitatis tue
 ostia: ut possis in te audire qd loquat dñs deus in te.
 Hec dicit dilectus tuus. Salus tua ego sum: pax tua:
 & uita tua. Serua te apud me: & pacē inuēies. Dimit
 te omnia

te oia trāſitoria: & quere eterna. Quid ſūt oia tpalia niſi ſeductoria. Et qd iurant oēs creature: ſi fueris a creatore deſerta. Omnibus abdicatis: creatori tuo te redde placidam ac fidelem: ut ueram ualeas apprehēdere beatitudinem.

Quod ueritas intus loquit̄ ſine ſtrepitu ūbogy. C. ii.

Loquere dñe: q̄a audit ſeruus tu⁹. Seruus tuus ego ſum: dā mihi intellectū: ut ſciam teſtimonia tua. Inclina cor meū in uerba oris tui ſuat ut ros eloquiū tuum. Dicebant olim ſiſit israel ad moyſen: loq̄re nobis tu: et audiemus: non loquatur nobis dñs: ne forte moriamur. Non ſic dñe non ſic oro: ſed magis cū ſamuele ppheta humiliter ac deſiderāter obſecro: Loquere dñe: quia audit ſeruus tuus nō loquat̄ mihi moyſes: aut aliquis ex prophetis: ſed potius tu loquere dñe deus inſpirator: & illuminator omnium pphetaruz: q̄a tu ſolus ſine eis potes me perfecte imbuerere illi autem ſine te nihil proficient. Poſſunt quidem uerba ſonare: ſed ſpiritum non cōferūt: pulcherrime dicunt: ſed te tacēte ad cor non accedunt. Litteras tradunt: ſed tu ſenſum aſpis. Myſteria proferunt: ſed tu reſeras intellectum ſignatorum. Mandata edicunt: ſed tu iuuas ad perficiendum. Viam oſtendunt: ſed tu confortas ad ambulandum. Illi foris tantū agunt: ſed tu corda inſtruis: & illuminas. Illi exterius rigant: ſed tu fecunditatē donas. Illi clamant uerbis: ſed tu auditui intelligētiam tribuis. Non ergo loquatur mihi moyſes: ſed tu domine deus meus eterna ueritas: ne forte moriar: & ſi ne fructu afficiar. Si fuero tantū foris admonitus: et intus: nō accenſus: ne ſit mihi ad iudicium uerbū: auditū: & non factū cognitū: nec amatū: creditū: & nō

seruatū. Loquere igit̄ dñe: q̄a audit s̄uus tuus. Verba. n. uite eterne h̄es. Loq̄re mihi ad q̄lemcunq; anie mee cōsolationem: & ad totius uite mee emendationem: tibi autem ad gloriā: & p̄petuum honorem.

¶ Quod uerba dei cū humilitate sunt audienda: & q̄ multi eam non ponderant.

Cap. iiii.

Vdi fili mi uerba mea: ūba suauissima omnem philosophorū: et sapientū huius mūdi scientiā excedētia. Verba mea spūs: & uita sunt: nec hūano sensu pensanda. Non sunt ad uanā complacentiā trahēda: sed in silētio audienda: & cū oī humilitate: atq; affectu magno suscipienda: et dixi. Beatus est: quē tu erudieris dñe: et de lege tua docueris eum: ut mitiges ei a diebus malis: & nō desoleat̄ in terra. Ego inq̄t dñs docui p̄phetas ab initio: & usq; nūc nō cesso oibus loq;: sed multi ad uocem meā surdi sunt: & duri plures mundū libentius audiūt: q̄ deū facilius sequunt̄ carnis sue appetitū: q̄ dei beneplacitū. Promittit mundus tp̄alia: & parua & seruit̄ ei auiditate magna. Ego p̄mitto sūma: & eterna: & torpescūt mortaliū corda. Quis tāta cura mihi nō ī oibus seruit̄: & obedit: sicut mūdo: & dñis eius seruit̄. Erubescet sydon aīst mare. Et si causā q̄ris audi quare p̄ modica prebēda lōga uia currit̄: & pro eterna uita uix a multis pes semel a terra leuat̄. Vile precīū querit̄: p̄ uno nūmismate: interdū turpiter litigat̄: & p̄ uana re: & parua p̄missione die noctuq; fatigari nō timeat̄. Sed proh dolor: p̄ bona incōmutabili p̄ p̄mio iestimabili: p̄ sūmo honore: et gla itermiabili uel ad modicū fatigari pigritat̄. Erubescet ergo s̄ue piger: & q̄rulose: q̄ illi paratiores inueniunt̄ ad pditi onem q̄ tu ad uitā. Gaudent amplius ad uanitatē: q̄ tu ad

tu ad

tu ad ueritatem. Egedem a spe sua non unquam frustratur: sed promissio mea neminem fallit: nec confidentem mihi dimittit ianem. Quod promisi dabo: quod dixi implebo si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit. Ego remunerator sum omnium bonorum: & fortis probator omnium deuotorum. Scribe uerba mea in corde tuo: & protracta diligenter erunt. non in tempore tentationis ualde necessaria. Quod non intelligis: cum legis: cognosces in die uisitacionis. Dupliciter soleo electos meos uisitare: tentatione scilicet: & consolacione: & duas lectiões eis quotidie lego: unam increpando eorum uitia: alteram exhortandum ad uirtutum incrementa. Qui habet uerba mea & spernit ea: habet qui iudicet eum in nouissimo die.

Oratio ad implorandum deuotionis gratiam. Ca. iiii.

Domine deus meus: omnia bona mea tu es. Et quis ego sum: ut audeam ad te loqui. Ego sum pauperimus seruus tuus: & abiectus uermiculus: multo paupior et contemptibilior quam scio & dicere audeo. Memento tamen domine: quia nihil sum: nihil habeo: nihilque ualeo. Tu solus bonus: & iustus: & sanctus: tu omnia potes: omnia prestas: omnia imples: solum peccatorem inanem relinquens. Reminiscere miserationum tuarum domine: & imple cor meum gratia tua: quia non uis uacua esse opera tua. Quomodo possum me tolerare in hac misera uita: nisi me confortauerit misericordia: & gratia tua. Noli auertere faciem tuam a me: noli uisitacionem tuam prolongare: noli consolacionem tuam abstrahere: ne fiat anxia mea sicut terra sine aqua tibi. Domine doce me facere uoluntatem tuam: doce me coram te digne: & humiliter conuersari: quia sapientia mea tu es: qui ueritate me cognoscis: & cognouisti antequam fieret mundus & antequam natus essem in mundo.

Ioan. gerson E

Quod in ueritate: & humilitate coram dō conuer-
landum est. Cap. v.

Illi ambula corā me in ueritate: & simplicitate
te cordis tui quere me semp. Qui ambulat
f corā me in ueritate: tutabit ab icursibus ma-
lis: & ueritas liberabit eū a seductorib⁹ & a
detractiōibus iniquoy. Si ueritas te liberauerit: uere
liber eris: & nō curabis de uāis hoiuz uerbis. Dñe ue-
rū ē sic dicis: ita q̄so mecū fiat. Veritas tua me doceat:
ipsa me custodiat: & usq; ad salutarē finē me oducat.
Ipsa me liberet ab oī affectiōe mala: & iordinata dile-
ctiōe: & ambulabo tecū in magna cordis libertate.
Ego te docebo: ait ueritas: q̄ recta sūt: & placita corā
me. Cogita pctā tua cū displicētia magna: & merore:
& nunq̄ reputes te aliqd esse pp opa bōa. Reuera pec-
cator es: & multis passiōibus obnoxius: & iplicatus.
Ex te sp ad nihil tēdis: & cito laberis: cito uiceris: cito
turbaris: cito dissolueris. Non habebis qcq̄ un possis
gl̄iari: sed multa: un te debes uilificare: q̄a multo infir-
mior es: q̄ uales cōprehēdes. Nihil ergo magnū tibi ui-
deat ex oibus: q̄ agis: nihil grāde: nihil preciosū: & ad-
mirabile: nihil reputatiōe appareat dignū: nihil altū:
nihil uere laudabile: & desiderabile: nisi qd̄ eternū est
placeat tibi sup oīa eterna ueritas: displiceat tibi sup
oīa uilitas maxia tua. Nihil sic timeas: nihil sic uitupe-
res: & fugias sicut uitia: & pctā tua: que magis displicere
debent q̄ qlibet rex dāna. Quidam nō sincere co-
rā me ambulant: sed quadā curiositate: & arrogātia
ducti uolunt secreta mea scire: et alta dei intelligere: se
& suā salutem negligentes: hi sepe in magnas tēratio-
nes: & peccata ppter suam supbiam: & curiositatē in-
eis: me aduersante: labuntur. Time iudicia dei expa-
uefce

uesce iram oipotētis: noli autē discutere opa altissimi
 sed tuas iniquitates perscrutare: in quibus deliquisti: & quae
 multa bona neglexisti. Quidam solum portant suam de
 uotionem in libris: & quidam in imaginibus: quidam autē
 in signis exterioribus: et figuris: quidam habent me in
 ore: sed modicum in corde. Sunt & alii: qui intellectu illo
 luminati: et affectu purgati: ad eterna tempus anhelant
 de terrenis graui auditus: necessitatibus nature dolere
 ter inseruiunt & hi sentiunt: quod ueritatis spiritus loquitur in
 eis: qui docet eos terrena despiciere: & amare celestia: mun-
 dum negligere: & celum tota die: ac nocte desiderare.

C De mirabili affectu diuini amatoris. Ca. vi.

Benedico te pater celestis: pater domini mei iesu
 christi: quia mei pauperis dignatus es recordari. O
 pater misericordiarum: et deus totius consolatio-
 nis gratias ago tibi: qui me indignum omni consolatioe quaeque tua
 recreas consolatioe. Benedico te semper: et glorifico cum
 unigenito filio tuo: et spiritu sancto paraclito in secula se-
 culorum. Eya domine deus amator sancte meus: cum tu uene-
 ris in cor meum exultabunt omnia interiora mea. Tu es gloria
 mea: & exultatio cordis mei: tu spes mea: & refugium
 meum in die tribulatiois mee: sed quia adhuc debilis sum
 in amore: & imperfectus in uirtute: ideo necesse habeo
 a te confortari: & consolari: propterea uisita me sepius
 et instrue disciplinis sanctis. Libera me a passionibus
 malis: & sana cor meum ab omnibus affectionibus
 inordinatis: & uitiosis: ut intus sanatus: et bene purga-
 tus: aptus efficiar ad amandum: fortis ad patendum
 stabilis ad perseverandum. Magna res est amor: ma-
 gnum omnino bonum: quod solum leue facit omne
 onerosum: et fert equaliter omne iequale. Nam onus
 sine onere portat: & omne amarum dulce: ac sapidum

Ioan. gerson E ii

efficit. Amor iesum nobilis ad magna opāda impellit
 & ad desiderāda semp pfectiora excitat. Amor uult
 esse sursum: nec uillis īsimis rebus retieri. Amor uult
 esse liber: & ab oī mūdāna affectiōe aliēus: nec itern^o
 eius īpediāt aspectus: ne p aliqđ comodū tpaales īpli
 cationes sustineat: aut p icomodū succūbat. Nihil dul
 cius est amore: nihil fortius: nihil altū: nihil latius: ni
 hil iocūdius: nihil plenius: nihil melius ī celo: & in ter
 ra: qā amor a deo natus est: nec pōt nisi ī deo sup oīa
 creata regescere: amās uolat: currit letat: liber ē: & nō
 tenet: dat oīa p oibus: & hēt oīa in oib^o qā in uno sū
 mo sup oīa q̄scit: ex quo oē bonū fluit: & pcedit. Nō
 respicit ad dona: sed ad donātē se cōuertit sup omnia
 bona. Amor modū semp nescit: sed super oē modum
 feruescit. Amor onus nō sentit: labores non reputat:
 plus affectat quā ualet: de īpossibilitate nō causatur:
 quia cuncta sibi posse: & licere arbitratur. Valet igitur
 ad omnia: & multa implet: & effectui mancipat:
 ubi nō amans: deficit: & iacet. Amor uigilat: & dor
 miēs non dormitat. Fatigatus non lassatur: artatus
 non artatur: territus non conturbatur: sed sicut ui
 uax flamma: & ardens facula turrium erumpit: se
 cureque pertransit. Si quis amat: nouit quid hec
 uix clamet. Magnus clamor in auribus dei est: ipse
 ardens affectus anime: que dicit. Deus meus amor
 meus: tu totus meus: & ego tuus. Dilata me in amo
 re: ut discam interiora cordis ore degustā: quam sua
 ue sit amare: & in amore liquefieri: & natāre. Teneat
 amore uadēs supra me p nimio feruore: & stupos. Cā
 tem amoris cāticū: sequar te dilectū meum in altum:
 deficiat in laude tua aīa mea: iubilās ex amore. Amē
 te plūsqā me: nec me nisi ppter te: & omnes ī te: qui
 uere

uere amant te: sicut iubet lex amoris lucēs ex te. Est amor uelox: sincerus: pius: iocūdu: & amenus: fortis: cōtiēs: fidelis: prudēs: longanimis: uirilis: & seipsum nūquā q̄rens. Vbi enim seip̄m aliq̄s q̄rit: ibi ab amorē cadit. Est amor circūspectus: hūilis: & rectus: nō mollis: nō leuis: nec uanis intēdens rebus: sobrius: castus: stabilis: gētus: & cūctis sē sibus custoditus. Est amor subiectus: & obediens p̄latis: sibi uilis: & despectus: deo deuotus: & gratificatus cōfidēs: & temp̄ spans ī eo etiā cū sibi uō sapit deus: q̄a sine dolore nō uiuīt in amore. Qui nō est paratus oīa pati: & ad uolūtātē stare dilecti: non est dignus amator appellari. Oportet amātem omnia dura: & amara p̄pter dilectum libenter amplecti: nec ob cōtraria accidētia ab eo despecti.

¶ De probatione ueri amatoris. Cap. vii.

Ilī non es adhuc fortis: & prudens amator.

f Quare domine Quia propter modicam contrarietatem deficiis acceptis: & nimis auide cōsolationē q̄ris. Fortis amator stat ī tentationibus: nec calicis credit persuasionibus inimici. Sicut in prosperis ei placeo: ita nec in aduersis displiceo. Prudens amator non tam donum amantis considerat: quā dantis amorem. Affectū potius attendit q̄ censum: & īfra dilectū oīa data ponit. Nobilis amator non quiescit in dono: sed in me sup̄ oē donuz. Nō est ideo totum perditum: si q̄nq; minus bene de me: uel de sētis meis sentis: quā ueles. Affectus ille bonus dulcis quem interdū percipis: affectus gratie p̄sentis est: & quidam pre gustus patrie celestis: sup̄ quo nō nisi intēdū: quia uadit: & uenit. Certare at aduersus incidentes malos animi motus: suggestionemque spernere diaboli: insigne est uirtutis: & magni meriti.

Ioan. gerfon E iiii

Non ergo te conturbent aliene fantasie de quacunq; materia ingeste: Forte serua ppositū: & intentionē rectā ad deū. Nec est illusio: q; aliqñ in excessum subit raperis: & statim ad iēptias solitas cordis reuertes: alas enim inuite magis pateris quā agis: & q̄ diu displicēt: & reueris: meritū est: & non peditio. Scito q; antiqus inimicus oīno nitit impedire desiderū tuum in bono: & ab omni deuoto exercitio euacuare: a sãctō rū scilicet cultu: a pia passiōis mee memoria: a peccatorum utili recordatiōe: a pprii cordis custodia: & a firmo pposito proficiēdi in uirtute. Multas malas cogitatioēs ingerit: ut tediū tibi faciat: & honorem: ut ab oratione reuocet: & sacra lectione. Displicet sibi humilis cōfessio: & si posset cōione cessare faceret. Non credas ei: neq; cures illū: licet sepius tibi deceptiōis tenderit laqueos. Sibi imputa cū mala ingerit: & imunda: dicit illi. Vade immunde spūs: erubescemiser: ualde immundus es tu: q; talia ifers auribus meis. Discede a me seductor pessime: non hēbis in me partem ullā: sed iesus mecum erit tanq̄ bellator fortis: & tu stabis confusus. Malo potius mori: & oēm penam subire: q̄ tibi cōsentire. Tace: & obmutece: nō audia te amplius: licet mihi plures moliris molestias. Dñs illuminatio mea: & salus mea quem timebo. Dñs protector uite mee: a quo trepidabo. Si consistant aduersum me castra: non timebit cor meum; Dñs adiutor meus: & redemptor meus. Certa tanquā miles bōus: & si interdum ex fragilitate corruis: resume uires fortiores prioribus: confidens de ampliori gratia mea: & multum precaue a uana complacentia: & superbia. Propter hoc multi in errorem ducuntur: & in cecitatem pene incurabilem quandoque labuntur. Sit

tibi in cautelam: & perpetuam humilitatem tui: & superborum de se stulte presumentium.

¶ De occultanda gratia sub humilitatis custodia. c. viii.

li: utilius est tibi: & securius deuotionis gratiam abscondere: nec in altum te ex terre: nec multum inde loqui: neque multum ponderare: sed magis temetipsum despiciere: & tanquam indigno datam timere. Non est huic affectioi tēatius inherēdū: que citi⁹ pot mutari i contrariū. Cogita in grā q̄ miser: & iops esse soles sine gratia Nec ē in eo tm̄ ipūalis uite pfect⁹ cū consolatiōis habueris grām: sed cū hūiliter: & abnega te: patiēterq; tuleris eius subtractionē: ita q̄ tūc ab orōnis studio nō torpeas: nec reliqua opera tua ex usu faciēda omnino dilabi permittas: sed sicut melius potueris: & intellexeris: libenter qd̄ in te est facias: nec propter ariditatem: seu anxietatem mentis quam sentis te totaliter negligas. Multi enim sunt qui cum non bene eis successerit: statim impatientes fiunt: aut desides. Non enim semper est in potestate hominis uia eius: sed dei est dare: & consolari quando uult: & quātū uult: & cui uult: sicut sibi placuerit: & non amplius. Quidam incauti propter deuotionis gratiam seiplos destruxerunt: quia plus agere uoluerunt: quam potuerunt: non pensantes sue parcitatis mensuram: sed magis cordis affectum sequentes quam rationis iudicium: & q̄a maiora presumpserūt: q̄ deo placitum fuit: idcirco grām cito perdidērunt. Facti sunt inopes: & uilis relictī: qui in celum posuerunt nidum sibi: ut humiliati: & depauperati discant: non in alis suis uolare: sed sub peninis meis sperare. Qui ad hec noui sunt: & imperiti

Ioan. gerlon E iiii

in uia dñi: nisi cōsilio discretorū se regant: facilius decipi possunt: & elidi. Quod si suum sentire magis sequi q̄ aliis exercitatis credere uolunt: erit eis periculofus exitus: si tamē retrahit a proprio conceptu nō uoluerint. Raro sibi ipsi sapientes ab aliis regi humiliter patiuntur. Melius est modicū sapere cum humilitate: & parua itelligentia: q̄ magis scientiarum thesauri: cum uana complacentia. Melius est tibi minus habere: q̄ multū unde posses superbire. Nō satis discrete agit: q̄ se totū leticie tradit: obliuiscēs pristie inopie sue: & cāsti timoris dñi: qui timet gratiam ablatā amittere. Nō etiam satis uirtuose sapit: qui tpe aduersitatis: & cuiusq̄ grauitatis nimis desperare se gerit: & minus fidē ter de me q̄ oportet: recogitat: ac sentit. Qui tempore pacis nimis securus esse uoluerit: sepe tempore belli nimis deiectus: & formidolosus reperietur. Si scires se per humilis: & modicus in te pmanere: nec nō spiritū tuū bene moderare: ac regere nō incederes tam cito in periculum: et offensam. Consiliū bonū est: ut feruoris spiritu concepto: mediteris quid futurū sit: abscedente lumine. Quod dum cōtigerit: cogita: & denuo lucem posse reuerti: q̄ ad cautelā tibi: mihi aut ad gloriā ad tempus subtraxi. Vtilior est enī sepe talis probatio q̄ si semp prospera pro tua habes uoluntate. Nam merita sunt ex hoc estimanda: si quis plures uisiones: aut consolationes habeat: uel si peritus sit in in scripturis aut in altiori ponatur gradu: sed si uera fuerit humilitate fundatus: & diuina charitate repletus: si dei honorem pure: & integre semper querat: si se ipsum nihil reputet: & in ueritate despiciat: atq̄ ab aliis etiam despici: & humiliari magis gaudeat q̄ honorari.

¶ De uili estimatione iustis in oculis dei. Cap. ix.

Loquor

O quor ad dñm meum cū sim puluis : & cinis. Si me amplius reputa uero : ecce tu stas cōtra me : & dicūt testimoniū uerum iniquitates mee : nec possum cōtra dicere. Si autē me uilifica uero : & ad nihilum redigero : & ab omni propria reputatione defecero : atq; sicut sum : pulueriza uero : erit mihi ppitia gratia tua : & uicina cordi meo lux tua : & omnis estimatio quantacūq; minima : in ualle nihil etatis mee submerget : peribit in eternum. Ibi ostēdes me mihi quid sum : qd fui : & de quo ueni : quia nihil & nescui. Si mihi ipsi relinquo : ecce nihil : & tota infirmitas. Si autē subito me respexeris : statim fortis efficior : & nouo repleor gaudio. Et mirum ualde : qd sic repente subleuor : & tam benigne a te complector : qui proprio pondere semper ad ima feror. Facit hoc amor tuus gratis perueniens me : & in tam multis subueniens necessitatibus : a grauis quoq; custodiēs me periculis : & ab innumeris : ut uere dicam : eripiens malis. Me siquidem male amando me perdidisti : & te solum querendo : et pure amando : me et te pariter inueni : atq; ex amore profundius ad nihilū me redegi. Quia tu o dulcissime facis mecum supra meritum omne : & supra id : quod audeo sperare : uel rogare. Benedictus sis deus : quia licet ego omnibus bonis sim indignus : tua tamen nobilitas : & infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis : & longe a te aduersis. Conuerte nos ad te : ut simus grati : humiles : & deuoti : quia salus nostra tu es uirtus : & fortitudo nostra.

Quod omnia ad deum : sicut ad finem ultimum sunt referenda.

Cap. x.

Illi: ego debeo esse finis tuus supremus: & ul-
 timatus: si uere desideras esse bt̄s. Ex hac
 f. intentione purificabit affectus tuus sepius a
 seipsum: & ad creaturas male incuruatus. Nā
 si teipsū in aliquo queris: statim in te deficis: & arelcis
 Oia ergo ad me principaliter referas: qa ego sum: qui
 oia dedi. Sic singula cōsidera: sicut ex s̄mo bono ma-
 nantia: & ideo a me tanq̄ ad suā originem cūcta sunt
 reducenda. Ex me pusillus: & magnus paup: & diues
 tanq̄ ex fonte uiuo aquā hauriunt uiuā: & q̄ mihi spō-
 te: & libere deseruiunt: gr̄am pro gr̄a accipient. Quis
 aut̄ extra me uoluerit gliari: uel in aliquo priuato bo-
 no delectari: nō stabilietur in uero gaudio: neq̄ in cor-
 de suo dilatabitur: sed multipliciter ipediatur: & an-
 gustiabitur. Nihil ergo tibi de bono ascribere debes:
 nec alicui homini uirtutem attribuas: sed totū da dō
 sine quo nihil habet homo. Ego totū dedi: ego totuz
 rehabere uolo: & cū magna districtiōe gratiarū actio-
 nes regro. Hec est ueritas: qua fugatur glie uāitas. Et
 si intrauerit celestis gratia: & uera charitas: nō erit ali-
 qua inuidia: nec cōtractio cordis: neq̄ priuatus amor
 occupauit. Vincit enim oia diuina charitas: & dilatat
 omnes anie uires. Si recte sapis: in me solo gaudebis:
 in me solo sperabis: quia nemo bonus: nisi solus deus
 qui est super omnia laudādus. et in oibus b̄ndicēdus
 ¶ Quod spreto mundo dulce est f̄uire deo. Cap. xi.
Nunc itez loquor dñe: et nō silebo: dicā i au-
 ribus dei mei dñi mei: et regis mei: qui est in
 excelso. O q̄ magna multitudo dulcedinis
 tue dñe: quā abscondisti timentibus. Sed qd
 es amātibus: qd toto corde tibi seruiētibus. Vere inef-
 fabilis dulcedo cōtēplationis tue: quā largiris amāti-
 tibus te.

tibus te. In hoc maxie ostendisti dulcedine charitatis tue: quia cum non esse: fecisti me: et cum errare longe a te rediisti me: ut seruire tibi: et precepisti: ut diligam te. O sors amatoris perpetui: quid dicam de te: quomodo potero tui obliuisci: qui mei dignatus es recordari. Etiam postquam contabui: et perii: fecisti ultra omnem spem misericordiam cum seruo tuo: & ultra omne meritum gratiam: & amicitiam exhibuisti. Quid retribuam tibi pro gratia ista. Non enim omnibus datum est: ut omnibus abdicatis: seculo renunciet: & monasticam uitam assumant. Nunquid magnum est: ut tibi seruiam: cui omnis creatura seruire tenetur. Non magnum mihi uideri debet seruire tibi sed potius hoc mihi magnum: & admirandum apparet: quod tam pauperem: & indignum dignaris in seruum recipere: & dilectis seruis tuis adiuuare. Ecce omnia tua sunt: que habeo: & unde tibi seruiam. Verum tamen: uice uersa: tu magis mihi seruis: quam ego tibi. Ecce celum et terram: que in ministerio hominis creasti: presto sunt: & faciunt quotidie quecumque mandasti. Et hoc parum est: quin etiam angelos in ministerio hominis creasti: & ordinasti. Transcendit autem hec omnia: quia tu ipse seruire homini dignatus es: et te ipsum ei daturum promisisti. Quid dabo omnibus istis milibus bonis. Utinam possem tibi seruire cunctis diebus uite mee: utinam uel uno die dignum seruitium exhibere sufficerem. Vere tu es dignus omni seruitio: omni honore: & laude eterna. Vere domus meus es: & ego pauper seruus tuus: qui totis uiribus tenor tibi seruire: nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire. Sic uolo: sic delidero: & quicquid mihi deest: tu digneris supplere. Magnus honor: magna gloria tibi seruire: & omnia propter te contempnere. Haec

bebunt enim grām magnā : qui sponte se subiecerūt
 tue sanctissime seruituti. Inuenient suauissimā sancti
 spiritus cōsolationē: consequentē magnā cordis libe-
 ratē: qui artā pro noīe tuo ingrediunt uīā: et oēm mū-
 danam neglexerint curam . O grata: & iocunda dei
 seruitus: qua homo ueraciter efficit liber: & sanctus.
 O sacer status religiosi famulatus: qui hoīem angelis
 reddit equalem: deo placibilem: demonibus terribi-
 lem: & cunctis fidelibus cōmendabilē. O amplecten-
 dum: & semp optandū seruitiū: quo summū pmerit
 bonum: & gaudiū acquirī sine fine uanlurum.

¶ Quod desideria cordis examinanda sunt : & mo-
 deranda. Capitulum. xii.

Ili oportet te adhuc multa addiscē que nec
 dum bene didicisti. Que sūt hec dñe . Ut de-
 siderium tuū ponas totaliter secundū bene
 placitū meū: & tuipius amator nō sis: sed mee uolū-
 tatis cupidus amator: & emulator : desideria te sepe
 accedūt: & uehemēter impellunt: sed cōsidera an pro-
 pter honorē meum: an propter tuum comodū magis
 mouearis. Si ego sum ī causa: bene cōtentus eris quo
 modocunq; ordinauero . Si autē de pprio quesitu ali-
 quid latet: ecce hoc est: quod te ipedit: & grauat. Ca-
 ue ergo: ne nimīū imitaris super desiderio preconce-
 pto: me nō cōsulto: ne forte postea peniteat : & displi-
 ceat quod primo placuit: & quasi pro meliore celasti
 Non enim omnis affectio: que uidetur bona : statim
 est sequēda: sed nec omnis cōtraria affectio ad primū
 fugienda. Expedit interdū refrenatiōe uti etiā in bo-
 nis studiis: et desideris: ne per importunitatē mentis
 distractionē incurras : ne aliis per indisciplinatiōem
 scandalum generes: uel etiam p resistentiā alioꝝ subi-
 to turberis:

to turberis: & corruas. Interdum uero oportet uiolē
tia uti: & uiriliter appetitui sensitivo cōtraire: nec ad
uertes quid uelit caro: & qd nō uelit: sed hoc magis
saturare: ut subiecta sit etiā nolens spiritui: & tādū
castigari debet: & cogi uirtuti subesse: donec parata
sit ad omnia: paucisq; cōtemnari discat: a simplicibus
delectari: nec contra aliquē incōueniens murmurare.

C De informatione patiētie: & luctamine aduersus
concupiscentias. Capitulum. xiiii

Omne dñe deus: ut audio patiētia est mihi
hi ualde necessaria multa enim in hac uita
accidunt cōtraria. Nā qualitercūq; ordina
uero d' pace mea: non pōt esse sine bello: &
dolore uita mea. Ita est fili: nō aut uolo te talem que
rere pacē: que tentatiōibus careat: aut contraria non
sentiat: sed tunc etiā estimare: te pacē iuenisse: cū fue
ris uariis tribulatiōibus exercitatus: & in multis cō
trarietatibus probat. Si dixeris te nō multa posse pa
ti: quō tunc sustinebis ignē purgatori. De duob' ma
lis semp minus malū est eligendū. Vt ergo eterna fu
tura supplicia possis euadere: mala presentia studeas
p deo equāimīter tolerare. An putas: q; hoīes seculi
huius nihil: aut parum patiant. Ne hoc iuenies etiā
si delicatissimos quesieris. Sed habēt inquis multas
delectationes: & pprias sequunt uoluntates: ideoq;
parum ponderāt tuas tribulatiōes. Esto q; ita sit: ut
habeāt qcqd uoluerint: sed q̄diu putas: durabit. Ec
ce quēadmodū sumus deficient abundantes in secu
lo: & nulla erit recordatio preteritorū gaudiorū. Sed
cum ad hec uiuūt non sine amaritudine: & tedio: ac
timore i eis gescunt. Ex eadē namq; re: unde delecta
tionem cōcipiunt sibi: inde doloris penam frequēter

recipiunt. Iuste illis sit: & q̄a inordinate delectatiōes querunt: & sequunt̄: nō sine amaritudine: & cōfusio ne eas expellunt. O q̄ breues: q̄ false: q̄ inordinate: turpes omnes sunt. Veruntamen pre ebrietate: & cecitate nō intelligūt: sed uelut mutua aīalia p̄pter modicū corruptibilis uite delectamentū mortē anime incurrūt. Tu ergo filii post cōcupiscentias tuas nō eas: & a uoluntate tua auertere. Delectare in dño: & dabit tibi petitiones cordis tui. Etenī si ueraciter uis delectari: & abundātius a me cōsolari: ecce in cōtemptu oīum mundanorū: & in abscissione oīum infimorū delectationū erit bñdictio tua: copiosa reddet tibi cōsolatio. Et q̄to plus te ab oī creaturā solatio subtraxeris: t̄to in me suauiores: & potentiores cōsolationes inuenies. Sed primo nō sine quadā tristitia: et labore certaminis ad has pertinges. Obstiter molita cōsuetudo: sed meliori cōsuetudine deuincetur. Remurmurabit caro: sed feruore: spūs refrenabitur. Instigabit te: et exarcebat serpēs antiquus: sed oratōe fugabitur insuper: et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

¶ De obedientia humilis subditi ad exemplum.

Capitulum. xliii.

Illic q̄ se subtraherit ab obediētia: ipse se subtrahit a gr̄a. Et q̄ querit habere priuata: amittit cōmunia. Qui nō libenter: & spōte suo superiori se subdit signū est: q̄ caro sua needū p̄fecte sibi obedit: sed sepe recalcitrat: et murmurat. Disce ergo celeriter superiori te tuo submittere si carnē propriā optas subiugare. Citius nāq̄ exterius uincit inimicus: si interior homo nō fuerit deuastatus. Non est molestior: et peior anīe hostis: q̄ tu ipse tibi: nō bene cōcordans spiritui. Oportet. n. uerum te assumere

assumere tui ipsius contemptū: si uis preualere aduersus carnem: et sanguinē: quia adhuc bimis inordinate te diligis: ideo plene resignare alioque uolūtati trepidas. Sed quid magnū: tu quod puluis es: & nihil: si propter deum te subdis homini: quoniam ego omnipotens: & altissimus quod cuncta creauit ex nihilo: me homini propter te subieci humiliter. Factus sum omnium humilimus: & isimul ut tuam superbiam mea humilitate uinceret. Disce obtemperare puluis: disce te humiliare terra: & limus: et sub omnium pedibus incuruare: disce uoluntates tuas frangere: & ad omnium subiectionem te dare. Exerce contra te: nec patiaris tumorem in te uiuere: sed ita subiectum: & paruulum te exhibe: ut omnes super te ambulare possint: & sicut lutum platearum concutere. Quid habes homo inanis conqueri. Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi: qui totiens deum offendisti: & totiens infernum meruisti: Sed pepercit tibi oculus meus: quia preciosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam: et gratus semper beneficiis meis existeres: & ad ueram subiectionem: & humilitatem te iugiter dares: patienterque proprium contemptum feres.

De occultis dei iudiciis considerandis: ne extollamur in bonis. Capitulum. xv.

Nonas super me iudicia tua domine: & timore ac tremore concutis omnia ossa mea: & expauescit anima mea ualde: sto attonitus: & confideo: quia celi non sunt mundi in conspectu tuo. Si in angelis reperisti puritatem: nec tamen pepercisti: quod fiet de me ceciderunt stelle de celo: et ego puluis quod plumo. Quorum opera uidebantur laudabilia ceciderunt ad infima: & quod comedebant panem angelorum: uidi siliquis delectari

porcoꝝ. Nulla est ergo sc̄titas: si manū tuā dñe retra-
 has nulla sapia p̄dest: si gubernare desistas. Nulla iu-
 uat fortitudo: si cōseruare desinas. Nulla secura casti-
 tas: si causa non protegas. Nulla pp̄ria prodest custo-
 dia: si non ad sit tua sacra uigilantia. Nam relictī mer-
 gimur: & p̄imus: uisitati uero uiuimus: & erigimur.
 Instabiles q̄ppe sumus: sed p̄ te confirmamur: tepelci-
 mus: sed a te accēdimur. O q̄ humiliter: et abiecte mi-
 hi de me ip̄so sentiendū est: q̄ nihil pendendū: si quid
 bonum uideor habere. O q̄ profunde me submittere
 debeat sub abyssalibus iudiciis tuis dñe: ubi nihil ali-
 ud me esse iuenio: q̄ nihil: & nihil. O pondus immen-
 sum: o pelagus intrā inatābile: ubi nihil de me rep̄io
 q̄ in toto nihil. Vbi est ergo latebra glorie: ubi cōfidē-
 tia de glorie cōcepta. Absorta omnis gloria uana in
 pfunditate iudicioꝝ tuoz̄ super me. Quid est oīs ca-
 ro in cōspectu tuo. Nunquid gloriabit̄ lutum contra
 formantē se. Non pōt̄ erigi uaniloq̄o: cuius cor in ue-
 ritate subiectū est deo. Non cū totus mundus erigere
 quē sibi subiecit ueritas: nec oīum laudantiū ore mō-
 uebitur: q̄ totā spem suā in deo firmavit. Nam: & ip-
 si: qui loquunt̄: ecce oēs nihil: et deficient cum sonitu
 uerborum. Veritas autem domini māet in eternum.
¶ Qualiter standum sit: ac dicendum in omni re de
 siderabili.

Capitulum. xvi.

F

lli: si dicas in oī re. Dñe si tibi placitum fue-
 rit: fiat hoc ita. Dñe si sit honor tuus fiat in
 noīe tuo hoc. Dñe: si mihi uideris expedire
 et utile esse pbaueris tūc da mihi hoc uti ad
 honorē tuū: sed si mihi nociuuz̄ fore cognoueris: nec
 aīe mee saluti p̄desse: aufer a me tale desiderū. Non
 n. oē desiderū a spiritu sc̄to ē etiā si homini uideat̄
 rectum

rectū: aut bonū. Difficile est pro uero iudicare: an sp̄ritus bonus: aut alienus te ipellat ad desiderandum hoc: uel illud: an etiam ex proprio mouearis ip̄ritu. Multi in fine sunt decepti: q̄ primo bono sp̄ritu uidebant̄ inducti. Igitur semp̄ cū timore dei: & cordis humilitate desiderandū est: & petendū quicq̄ desiderabile menti occurrit: maxieq̄ cū propria resignatōe mihi totū cōmittendū est: atq; dicendū. Dñe tu scis: quāliter melius est: fac hoc: uel illud sicut uolueris. Da qđ uis: & quantū uis: & qñ uis. Fac mecū sicut scis: & sicut tibi magis placuerit: & maior honor tuus fuerit. Pone me ubi uis: & libere age mecū in oibus. In manu tua ego sum: gyra: & reuersa me p̄ circuitum. Ego seruus tuus paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi uiuere: sed tibi utinam digne: & perfecte.

COratio pro beneplacito dei p̄ficiendo. Cap. xvii.

Concede mihi benignissimē iesu gratiā tuā: ut mecū sit: & mecū laboret: mecūq; usq; in finē p̄seueret. Da mihi semp̄ desiderare: & uelle: quod tibi magis acceptū: & charius placet. Tua uolūtas mea sit: & mea uoluntas tuā sequatur semp̄: & optime ei cōcordet. Sit mihi unū uelle: & nolle tecum: nec aliud posse uelle: aut nolle: nisi quod uis: & nollis. Da mihi omnibus mori: que ī mūdo sunt: & propter te amare contemni: & nesciri ī hoc seculo. Da mihi super omnia desiderata in te quiescere: & cor meum in te pacificare. Tu uera pax cordis: tu sola requies: extra te omnia sunt dura: & inquieta. In hac pace in id ipsum: hoc est in te uno summo: & eterno bono dormiam: & requiescam. Amen.

CQuod uerum solatium in solo deo est requirendum.

Cap. xviii.

Ioan. gerlson F

Quicquid desiderare: uel cogitare possum ad solatium meum: non hic expecto: sed in posterum. Quod si omnia solatia mundi solus haberem: & omnibus delitiis frui possē: certum est quod diu durare non possent. Vnde non poteris anima mea plene consolari nec perfecte recreari: nisi in deo consolatore pauperum: & susceptore humilium. Expecta modicum anima mea: expecta diuinum promissum: & habebis abundantiam omnium bonorum in celo. Si nimis inordinate ista appetis presentia: pœna eterna: & celestia. Sint temporalia in usu: eterna in desiderio. Non potes aliquo bono temporali satiari: quia ad hec fruenda non es creata. Etiam si omnia bona creata habes non posses esse felix: & beata: sed in deo: qui cuncta creauit: tua beatitudo: tua & felicitas consistit: non qualis uidetur: & laudatur a stultis mundi amatoribus: sed quale expectat boni christi fideles: & preguſtant interdum spirituales: ac mundi corde: quorum conuersatio est in celis. Vanum est: & breue omne humanum solatium. Beatum: & uerum solatium: quod intus a ueritate precipitur. Deuotus homo ubi quod secum fert consolatorem suum iesum: & dicitur ad eum. Adesto mihi domine iesu in omni loco: et tempore. Hec mihi sit consolatio: libenter uelle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio: sit mihi tua uoluntas: & iusta probatio pro summo solatio. Non enim in perpetuum irasceris: neque in eternum comminaberis.

Quod omnis sollicitudo in deo ponenda est. Cap. xix
 Illi: sine tecum agere: quod uolo: ego scio quod expediat tibi. Tu cogitas: ut homo: in multis sentis: sicut tibi humanus suadet affectus. Domine uerum est quod dicis. Maior est sollicitudo tua pro me: quam omnis cura: quam ego possum gerere pro me. Nimis enim causaliter stat: quod non proficit omnem sollicitudinem suam in te.

in te. Dñe dūmō uolūtas mea recta: & firma ad te p
 maneat: fac de me qcquid tibi placuerit. Non. n. pōr
 st nisi bonū: qcqd de me feceris. Si me uis esse i tene
 bris: sis bñdict⁹: & si me uis esse in luce: sis iteg bñdi
 ct⁹. Si me dignaris solari: sis bñdict⁹: et si me uis tri
 bulari: eque sis semp bñdictus. Fili: sic opz te stare: si
 mecū desideras ābulare. Ita pmp⁹ debes eē ad patiē
 dū: sicut ad gaudēdū. Ita libēter debes esse inops: &
 paup: sicut plen⁹: & diues. Dñe libēter patiar p te qc
 qd uolueris uēre sup me. Indifferenter uolo de māu
 tua bonū: & malū: dulce: & amay: letū: & triste susci
 pe: & p oibus mihi cōtingētibus grās agef. Custodi
 me ab oi pctō: & nō timebo mortē: nec iternū: dūmō
 in eternū me non pūcias: nec deleas me de libro uite:
 nō mihi nocebit quicqd uenerit tribulatiōis sup me.
 ¶ Quod temporales miserie christi exemplo equani
 miter sunt ferende.

Cap. xx.

¶ Ili: ego descendī de celo: pro tua salute lulce
 pi tuas miseras: non necessitate: sed charita
 te trahente: ut patiētiam disceres: & tpales
 miseras nō indignant feres. Nā ab hora or
 tus mei usq; ad exitū in cruce nō defuit mihi toleran
 tia doloris: defectū rerū tpalium magnū habui: mul
 tas querimonias de me frequēter audiui: cōfusiones
 & opprobria benigne sustinui: p beneficiis ingratitu
 dinem recepi: pro miraculis blasphemias: p doctrina
 reprehensiones. Dñe: quia fuisti patiēs in uita tua in
 hoc maxime: implēdo preceptū patris tui dignum est
 ut ego misellus peccator fm uoluntatē tuā patienter
 me sustineā: & dōec ipse uolueris: onus corruptibilis
 uite p salute mea portē. Nā & si onerosa sentit presēs
 uita: facta est tñ iam p gratiā tuam ualde meritoria

Ioan. gerson F ii

atq; exemplo tuo: & sc̄torū tuorū uestigijs isimis tolerabilior: & clarior: sed & multo magis cōsolatoria: q̄ olim in lege ueteri fuerat: cū porta celi clausa periret: & obscurior etiā uia uidebāt: q̄n̄ tā pauci regnū celorū querere curabāt: sed neq; q̄ tūc iusti erāt: & saluādi ante passionē tuam: & sacre mortis debitum celesse regnum poterant introire. O quantas tibi gr̄as teneor referre: q̄ rectā: & bonam uīā dignatus es mihi: & cunctis fidelibus ad eternū regnū tuū ostēdere. Nam uita tua uīa nr̄a: & per sc̄tām patientiā ambulamus ad te: qui es corona nostra. Nisi tu nos precessisses: & potuisses: quis sequi curaret. Heu q̄ti retroque manerent: nisi tua preclara exempla inspicerent. Ecce adhuc tepescimus: auditis tot signis tuis: & doctris qd̄ fieret: si tm̄ lumen ad sequēdū te non haberemus.

C De tolerātia iuriarū: & q̄s uer^o patiens p̄bet. c. xxi

Vid est: quod loqueris fili. Cessa conqueri. Considera meā: & aliorū sanctorū passionē. Nōdū usq; ad sāguinē restitisti. Parū est: qd̄ tu pateris i cōparatione eorū: q̄ tā multa passi sunt tā fortiter tentati: tā grauius tribulati: tā multiplici^{ter} p̄bati: & exercitati. Opz te igit̄ aliorū grauiora ad mētem reducere: ut leuius feras tua minima. Et si tibi minima non uideatur: uide ne: & hoc tua faciat impatientia. Siue tñ parua: siue magna sunt stude cū sc̄ta patienter ferre. Quāto melius te ad patiēdum disponis: tanto sapientius agis: & amplius promereris: & ferres leui^{us} animo: & usu ad hoc nob̄ segniter paratis. Nec dicas: non ualeo hoc ab hoīe tali pati: nec huiuscemodi mihi patiēda sunt: graue enim itulit damnum: & iproperat mihi: que nunq̄ cogitauerā: sed ab alio libēter patiar: & sicut patiēda uidero. Inspiciēs est talis

talis cogitatio q̄ uirtutem patientie nō cōsiderat: nec
 a quo coronāda erit: sed magis p̄sonas: & offēlas sibi
 uatas p̄pendit. Non est uerus patiens: q̄ nō uult pati:
 uel quantum sibi uisum fuerit: & a quo sibi placuerit.
 Verus autē patiens nō attēdit: a quo hoie: utrum a p̄
 lato suo: an ab aliquo equali: aut inferiori: utrum a bo
 no: & sc̄to uiro: uel a p̄uerso & idigno exerceat: sed in
 differēter ab oī creatura quātūcūq; & quotiēscūq;
 ei a quo quid aduersū acciderit: totū hoc gratanter de ma
 nu dei accipit: & ingens luctum reputat: quia nihil a
 pud deum quātūlibet paruum: p̄ deo tñ passum pote
 rit sine merito transire. Esto igit̄ expeditus ad pugnā
 si uis habere uictoriā. Sine certamine non poteris ue
 nire ad patientie coronam. Si pati non uis: recusas
 coronari: si autem coronari desideras: certa uiriliter: su
 sine patienter. Sine labore non tenditur ad requi
 em: nec sine pugna peruenitur ad uictoriam. Fac mi
 hi domine possibile per gratiam: quod mihi impos
 sibile uidetur per naturam. Tu scis: modicum possuz
 pati: & q̄ cito deitior: leui exurgente aduersitate. Ef
 ficiatur mihi quelibet exercitatio tribulationis p̄ no
 mine amabilis: & optabilis: nam pati: & uexari pro
 te ualde salubre est anime mee.

¶ De confessione proprie infirmitatis: & huius uite
 miseris.

Cap. xxii.

Confiteor aduersū me iustitiā meā: cōfitebor
 tibi domine infirmitatē meam. Sepe p̄ua res
 est: q̄ me deicit: & cōtristat. Propono me for
 titer acturū: sed cū modica tentatio uenerit
 magna mihi fit angustia. Valde uilis q̄nq; res est: un
 de grauis tentatio prouenit: & dū puto me aliquātū
 lum tutū: cum nō sentio: iuenio me nonnunq; pene de
 loan. gerson. E iii

uictū ex leui flatu. Vide ergo dñe humilitatē meā : & fragilitatē tibi undiq; notā. Miserere mei : & eripe me de luto : ut nō ifigat : nō pmanēa deuictus : usq; quae Hoc est : qđ me frequēter reuerberat : & corā te cōfau dit : qđ tā labilis sum : & ifirmus ad resistēdum passiōi bus. Et si nō oīno ad cōfessionē trahit : tñ mihi etiam molesta : & grauis est cogitatio : & tedet ualde sic quottidie uiuere in lite. Ex hic nota fit mihi ifirmitas mea : qđ multo facilius irruūt abomināde temp fauta sic : qđ discedūt. Vtinam fortissime deus israel : zelator aniāz fideliū : respicias serui tui laborē : & dolorē : as sista : qđ illi in oībus ad quecūq; prexerit. Robora me celesti fortitudie : neq; uetus hō : misera caro : spūi nec dum plene subiecta ualeat dñari : aduersus qđ certare oportebit : qđ dñi spirat in hac uita miserrima. Heu qua lis est hec uita : ubi nō defunt tribulatiōes : & miserie : ubi plena laqueis : & hostibus sunt oīa. Nā una tribu latiōe : seu tētatione recedēte : alia accedit : sed adhuc priore durate cōficti alii plures supuenerūt : & ispera ti. Et quō pōt amari uita habēs tātas amaritudies : et tot subiecta calamitatibus : & miseriis. Quō ēt dñi ui ta tot generans mortes : & pestes : & tamē amatur : & delectari ea a multis queritur. Reprehēditur frequē ter mundus : qđ fallax sit : & uanus : nec tñ facile relin quitur : cū cōcupiscentie carnis dñant : sed alia trahūt ad amandum : alia ad cōtempnendū. Trahūt ad amo rē mundi : desiderū carnis : desiderū oculorū : & super bia uite : sed pene : ac miserie sequentes ea : odiū mun di pariunt : & tedium. Sed uincit : prohi dolor : delecta tio praua mente mundo dedita : & esse sub sensib⁹ de litias reputat : qđ dei suauitatē : & iternā uirtutis ame nitatem : nec uidit : nec gustauit. Qui autē mūdum pfe

Et dētūt: & deo uiuere sub scā discipula studēt: isti
 diuinā dulcedinē ueris abrenūciātib? pmissā n̄ igno
 rāt: & q̄ grauit̄ mundus errat: & uarie fallit: uidēt.

Quod in deo super omnia bona: & dona requie
 scendum est. Cap. xxiii.

Vper oia: & in oibus reqesce aia mea i dño
 semp: ga ipse ē scōg eterna reqes. Da mihi
 dulcissime iesu i te sup oēs creaturā reqesce
 re: sup oēs salutē: & pulchritudinē: sup oēs
 gloriā: & honorē: sup oēm potētā: & dignitatē: sup
 oēs sciaz: & subtilitatē: sup oēs diuitias: & artes: sup
 oēm leticiā: & exultationē: sup oēm famā: & laudem
 sup oēm suauitatē: & cōsolationē: sup oēm spē: & p
 missionē: sup oē meritū: & desiderū: sup oia dona: &
 mūera: q̄ potes dare: & ifundere: sup oē gaudiū: & iu
 bilationē: quā pōt mens capere: & sentire. Deniq; sup
 oēs angelos: & archangelos: & sup oēm exercitū celi:
 sup omnia uisibilia: & iuisibilia: & sup omne: qđ tu
 deus meus nō es: qđ de? meus sup oia optimus es: tu
 solus altissimus: tu solus potētissimus: tu solus suffi
 ciētissimus & plenissimus: tu solus suauissimus: & so
 latiosissimus: tu solus pulcherrimus: & amātissimus:
 tu solus nobilissimus: & gloriosissimus sup oia: i quo
 cuncta bōa simul pfecte sūt: fuerūt: & erūt: atq; ideo
 minus est: & insufficiēs qcqd preter te ipsum mihi do
 nas: uel de te ipso reuelas: uel promittis te nō uiso: nec
 plene adeptō. Qm̄ quidem non pōt cor meum ueraci
 ter requiescere: nec totaliter contentari: nisi in te re
 quiescat: & omnia dona oēmq; creaturā transcendat
 O mi dilectissime spōse iesu chrisse amator purissime:
 dñator uniuerse creature: qs mihi det pēas uere liber
 tatis ad uolādum: & paulādum in te. O qñ ad plenū

dabitur uacare mihi: & uidere: q̄ suauis es dñe deus
 meus. Quādo ad plenū recolligā me in te: ut pre amo
 re tuo nō sentiā me: sed te solū sup oēm sensum: & mo
 dū in mō non oibus noto. Nūc aut̄ frequenter gem
 & ifelicitatem meā cū dolore porto: qa multa mala in
 hac ualle miseriāz occurrunt: que me sepius cōturbāt
 cōtristant: & obnubilant: sepius impediūt: & distrahūt
 alliciunt: & implicant: ne liberū habeā accessum ad te
 & ne iocundis fruar amplexibus: prestō semper beatis
 spiritibus. Moueat te super spiritū meum: & desolatio
 multiplex in terra. O iesu splendor eterne glorie: so
 lamen peregrinantis anie apud te: & os meū sine uoce
 & silentium meū loquitur tibi. Vsq; quo tardat ueni
 re dñs me? Vēiat ad me paupculū iuū: & letū faciat.
 Mittat manū suam: & me miserū eripiat de omni an
 gustia. Veni ueni: qa sine te nulla erit quieta dies: aut
 hora: qa tu letitia mea: & sine te uacua est mensa mea
 Miser sum: & quodāmodo incarceratus: & compedi
 bus grauatus: donec luce presentie tue me reficias: ac
 libertati dones: uultūq; amicabilem demonstres. Que
 rant alii pro te aliud quodcūq; libuerit: & mihi aliud
 interim nil placet: nec placebit: nisi tu deus meus: spes
 mea: salus eterna. Nō retinebo: nec deprecari cessabo:
 donec gratia tua reuertatur: mihiq; tu intus loquaris
 Ecce ad sum. Ecce ego ad te: qa iuocasti me: lachryme
 tue: & desiderū anime tue: humiliatio tua: & cōtritio
 cordis inclinauerunt me: & adduxerunt ad te. Et dixi
 dñe inuocaui te: & desiderauī frui te: paratus omnia
 respuere propter te. Tu enī prior excitasti me: ut q̄rerē
 te. Sis ergo bñdictus dñe: q̄ fecisti hanc bonitatē cum
 seruo tuo p̄m multitudinē misericordie tue. Quid hēt
 ultra dicere dñe seruus tuus corā te: nisi ut humiliet se
 ualde

ualde añ te: memor semp proprie inigtatis: & uilita-
 tis. Nō enim est similis tui in cunctis mirabilibus celi:
 & terre. Sunt opa tua bona ualde dñe: iudicia uera:
 & prudentia tua reguntur uniuersa. Laus ergo tibia:
 & gloria o patris sapientia: te laudet & benedicat os
 meum: anima mea: & cuncta creata simul.

C De recordatōe bñficiōꝝ dei multipliciū. C. xxiiii.

Peri dñe cor meū in lege tua: & in pceptis tu-
 is doce me ābulare. Da mihi itelligere uolū-
 tatē tuā: & cū magna reuerētia: ac diligenti
 cōsideratiōe bñficia tua: tā in generali: q̄ in

speciali memorari: ut digne tibi ex hinc ualeam grās
 referre. Verū scio: & cōfiteor: nec pro minio puncto me
 posse deitas grarum laudes p̄soluere. Minor ego sū
 oibus bñis mihi prestitis: & cū tuā nobilitatē atten-
 do: deficiat pre magnitudine illius spūs meus. Oīa: que
 in aīa hēnus & i corpe: & quecūq; exterius: uel itern-
 naturaliter: uel supnaturaliter possidemus: tua sunt
 bñficia: & te bñficiū p̄sū: ac bonū cōmendāt: a quo bo-
 na cūcta accepimus. Et si alius plura: alius pauciora
 accepit: oī tñ tua sunt: & sine te nec minimū haberi
 pōt. ille q̄ maiora accepit: nō pōt merito suo gloriari:
 nec sup alis extolli: nec minori insultare: q̄a ille ma-
 ior: & meliē: q̄ sibi minus ascribit: & in regratiando
 hūilior est: q̄ deuotior. Et qui oibus uiliore se existi-
 mat: & idigiorē: se iudicat aptiore ad p̄cipiēdum
 maiora. Quis pauciora accepit: cōtristari nō debet
 nec idignant ferre: neq; ditiori iuidere: sed potius at-
 tendere: & tu bonitatē mxime laudare: q̄ tā affluen-
 ter: tā gratis: libenter: sine p̄sonarū acceptance: tua
 munera largis. Oīa ex te: & ideo in oibus es laudan-
 dus. Tu scis q̄ unicuiq; donari expediat: & cur iste

minus: et ille ap̄lius habeat: nō nostrū: sed tuū est hoc discernere: apud quem singulorū diffinita sunt merita. Vnde dñe deus pro magno etiā reputo beneficio non multa habere: unde exterius: et s̄m hoies laus: et gl̄a appareat. Ita ut qs cōsiderata paup̄tate: & utilitate plone sue nō modo grauitatē: aut tristitiam: uel deiectionem inde cōcipiat: sed potius cōsolationē: & hilaritatē magnā: q̄a tu deus paupes: hūiles: atq; hūc mūdo despectos tibi elegisti in familiares: & domesticos. Testes sunt ipsi apostoli tui: quos principes sup̄ oēm terram cōstituisti: fuerūt tñ sine querela conuersati in mūdo tā humiles: & simplices sine oī malitia et dolo ut etiā pati contumelias gauderent pro noi tuo: & q̄ mundus abhorret: ipsi amplecterentur affectu magno. Nihil ergo amatorem tuū: & cognitorē bñficiorū tuorū ita letificare debet: sicut uolūtas tua eo & bñ placitū eterne dispositiōis tue: de qua tantū oītentare debet: & consolari: ut ita libenter uelit esse minimus: sicut aliquis optaret esse maximus & ita pacificus & cōtēntus in nouissimo: sicut in loco prio: & ita libenter despiciabilis: & abiectus: nullius quoq; hominis et fame: sicut ceteris honorabilior: et maior in mundo. Nam uoluntas tua: et amor honoris tui mnia excedere debet: et plus eum consolari: magq; placere q̄ omnia beneficia sibi data uel danda.

¶ De quattuor magnā ip̄tantibus p̄c̄e. Ca. xxv
 Illi nūc docebo te uia pacis: et ire libertatis.
 Fac dñe quod dicis: q̄a hoc mi gratum est
 f̄ audire. Stude fili alterius p̄ns facere uolū
 tatem: q̄ tuam. Elige semper inus q̄ plus ha
 bere. Quere semp̄ inferiorem locum: oībus subesse.
 Opta semp̄: et ora: ut uoluntas dei iure in te fiat.
 Ecce

Ecce talis homo ingreditur fines pacis: et quietis. Dñe sermo tuus iste breuis: multum in se cōtinet p̄fectiōis paruus est dictu: sed plenus sensu: et uber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri: nō debet tam facilis in me turbatio oriri: nam quotiens me ipacatum sentit: et grauatum: ab hac doctrina me recessisse inuenio. Sed tu: q̄ omnia potes: et anime profectum semper diligis: adauge maiorem gratiā: ut possim tuum complere sermonem: et meam perficere salutem.

COratio contra cogitationes malas. Cap. xxvi.

Omne deus meus: ne elongeris a me: deus meus i auxiliū meū respice: quoniā i surrexerūt in me cogitatiōes uane: & timores magni affligentes animam meā. Quomodo p̄trā sibo illelus: quomodo p̄fringam eā. Ego inquit ante te ibo: & gliosos terre hūiliabo: apeririā ianuā carceris: & archana secretorū reuelabo tibi. Fac dñe: ut loqueris: & fugiant a facie tua oēs inique cogitatiōes. Hec spes: & unica cōsolatio mea ad te in omni tribulatiōe confugere: tibi confidere: ex intimo inuocare: & patēter consolationem tuam expectare.

COratio pro illuminatiōe mētis deuotissima. C. xxvii

Clarifica me bone iesu claritate eterni luminis: & edue de habitaculo cordis meis tenebras uniuersas: cohibe euagationes multas & etiā deuince facientes tentatiōes. Pugna fortiter p̄ me: & expugna malas bestias: occupascērias dico illecebrofas: ut fiat pax in uirtute tua: & abūdātia laudis tue resonet in aula sancta: hoc est in cōscientia pura. Impera uentis: & tēpestatibus: dic mari: quiesce: dic agloni: ne flaueris: & erit tranquillitas magna. Emitte lucē tuā: & ueritatē tuā: ut luceat sup̄ terram:

ga terra sum inanis: et uacua donec illumines me. Es-
funde gratiā tuā desup: per funde cor meū grā celesti:
ministra de uotiōis aq̄s ad irrigādā faciē terre ad p-
ducendū fructū bonū: & optimū. Eleua mētem pre-
sam mole peccatorū: & ad celestia totū desiderū meū
suspēde: ut gustata suauitate supne felicitatis: pigeat
de terrenis cogitare. Rape me: & eripe ab oī creatura
rū indurabili consolatione: q̄a nulla res creata appetitū
meū plenarie ualet q̄tare: & consolari. Iunge me tibi
inseparabili dilectiōis uinculo: quoniā tu solus amā-
ti sufficis: & absq̄ te friuola sunt uniuersa.

C De euitatione curiose inquisitionis super alterius
uita.

Capitulum. xxviii.

Illi: noli esse curiosus: nec uacuas ageſ sollicit-
tudines. **Q**uid hoc: uel illud ad te: tu me seq̄-
re. **Q**uid. n. ad te utrū ille sit talis: uel talis:
aut iste sic agit: uel loq̄tur. Tu non indiges
r̄ndere pro aliis: sed pro te ipso r̄nem reddes: q̄d ergo
te implicas. Ecce ego oēs cognosco: & cūcta q̄ sub so-
le fiūt uideo: & scio qualiter cū unoquoq; scit: q̄d co-
gitet: quid uelit: & ad quē finē tendat eius intentio.
Mibi igitur cōmittenda sunt omnia: tu uero serua te
in bona pace: & dimitte te agitante: agitare quantū
uoluerit. Veniet super eum q̄cquid fecerit: uel dixerit
quia me fallere non potest. Nō tibi sit cure de magni
nominis umbra: & non de multorū familiaritate: nec
de priuata hominum dilectione. ista enim generant
distractiones: & magnas in corde obscuritates. Libē-
ter loquere tibi uerbū meum: & abscondita reuelarē
si aduentum meū diligenter obseruares: & ostiū cor-
dis mihi aperires. Esto puidus: et uigila in oratiōib⁹
& humilia te in omnibus.

C la

C In quibus firma pax cordis: & uerus profectus
consistit. Capitulum. xxix.

Illi ego locutus sum. Pacē reliquo uobis: pa-
cem meā do uobis: nō q̄o mundus dat ego
do uobis. Pacē oēs desiderāt: sed que ad ue-
ram pacē ptinent: nō oēs curāt. Pax mea cū
humilibus: et mansuetis corde: pax tua erit in multa
patiētia. Si me audieris: & uocē meā secutus fueris:
pateris multa pace frui. Quid igit faciam. In omni re
attēde tibi quid facias: & qd dicas: & oēm intentio-
nē ad hoc dirige: mihi soli placeas: & extra me nihil
cupias: uel queras: sed & de aliorum dictis: uel factis
nil temere iudices: nec cū rebus tibi nō cōmissis te im-
plices: & poterit fieri: ut pax: uel raro turberis. Nunq̄
aut sentire aliquā turbationē: nec pati aliquā cordis:
uel corporis molestiā: nō est presentis tempis: sed status
eterne q̄etis. Non ergo estimes te ueraz pacē inuenisse
si nullā sentieris grauitatē: nec tunc totū esse bonū: si
neminē pateris aduersariū: nec hoc eē pfectū: si cūcta
sunt s̄m tuū affectū: neq; tūc aliqd magni te reputes
aut spāliter dilectum existimes: si in magna fueris de-
uotioe: atq; dulcedine: q̄a in istis nō cognoscit uerus
amator uirtutis: nec i istis cōsistit pfectus: & pfectio
hominis. In quo ergo domine. In offerendo te ex to-
to corde tuo uoluntati diuine: non querēdo que tua
sunt: nec in paruo: nec in magno: nec in tēpore: nec in
eternitate: ita ut in uana equali facie in gratiaḡ acti-
one pmaneat inter pspera: & cōtraria oia equa lance
pensando. Si fueris tā fortis: & longanimis in spe: ut
subtracta interiori cōsolatione: etiā ad ampliora iusti-
tenda cor tuum preparaueris: nec te iustificaueris: &
sanctū laudaueris: tūc in uera: & recta uia pacis am

bulas: & ipse indubitata erit: q̄ rursus in iubilo faci-
em meā s̄s uisurus. Quod si ad plenū tuū ipsius contē-
ptum puenis: scito q̄ tūc abundantia pacis perfrue-
ris: secundū possibilitatem tui incolatus.

U De eminentia libere mētis: & quod supplex opera
magis meretur q̄ lectio

Cap. xxx.

D Ominē: hoc opus est p̄fecti uiri: nunq̄ ab in-
tentiōe celestīū aīum relaxare: et iter multas
curas: quasi sine cura trāsire non more totū
p̄tentis: sed prerogatiua quadā libere mētis
nulli creature inordinata affectiōe adherendo. Ob-
secro te piissime deus meus: preserua me a curis hu-
ius uite: ne nimis implicer a multis necessitatibus cor-
poris: ne uoluptate capiar: ab uniuersis anie obstacu-
lis: ne molestus fractus deiciere. Non dico ab his re-
bus: q̄s toto affectu ambit uanitas mundana: sed ab
his miseris que aīam serui tui cōmūi maledicto mor-
talitatis penaliter grauāt: & retardāt: ne in libertatē
spūs: quotiēs libuerit: ualeat itroire. O deus me^o dul-
cedo ineffabilis: uerte mihi ī amaritudinē oēm cōsola-
tione carnalē ab eternog amore me abstrahētē: et ad
seuitu cuiusdā boni delectabilis presentis male alli-
cientē. Nō me uincat deus me^o: nō uicat caro: & san-
guis: nō me decipiat mūdus: et breuis gloria eius: nō
me supplātet diabolus: & astutia illius. Da mihi for-
titudinē resistendi: patiētiā tollerādi: cōstantiā pleue-
rādi. Da p̄ oībus mūdi cōsolatiōib^o suauissimā spūs
tui unctiōnē: & p̄ carnali amore tui noīs īfunde amo-
rē: ecce cibus: pot^o: uestis: ac cetera utēssilia ad corpis
sustēraculū pertinētia seruētī spūs sunt onerosa. Tri-
bue talibus fomētis tēperate uti: nō desiderio nimio
īplicari. Abiicere oīa nō lz: q̄a natura sustentāda est:
requere

regere aut supflua: & q̄ magis delectat lex sc̄ta ph̄i
bet: nā alias caro aduersus sp̄m insolesceret. Inter hęc
q̄so manus tua me regat: & doceat: ne qd̄ nimis fiat.

¶ Quod priuatus amor a summo bono
maxime retardat. Cap. xxxi.

¶ Illi: opz te dare totū p̄ toto: & nihil cuiusuis
eē. Scito: q̄ amator cuiusuis magis nocet t̄
b̄: q̄ aliq̄ res mundi. Scđm amore: & affectū: quē ge
tū q̄libet res plus: ul̄ minus adheret. Si fuerit amor
tuus purus: simplex: & b̄n̄ ordinatus: eris sine captiui
tate reḡ. Noli cōcupiscere: qđ nō lz h̄re. Noli h̄re: qđ
te pōt̄ impedire: et libertate interiori p̄uare. Mig: q̄ nō
ex toto fundo cordis te ipsū mihi cōmittis cū oibus: q̄
desiderare potes: uel h̄re. Quare uāo merore cōsume
ris. Cur supfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitū
meū: & nullū patieris detrimētū? Si q̄ris hoc: ul̄ illud
& uolueris esse ibi: uel ibi p̄pter tuū cōmodū: & p̄pri
um b̄n̄placitū magis h̄ndū: nunq̄ eris i q̄itudine: nec
liber a sollicitudine: q̄a i oī repiet aliqs defectus: et i oī
loco erit: q̄ aduerset. i uuat igit̄ nō q̄libet res adepta:
ul̄ mltiplicata exteri? lz poti? cōtēpta: et decisa ex cor
de radicitus. Qđ n̄ tm̄: et d̄ cēsu eris: et diuini aḡ itelli
gas: sed de honoris et ambitu: ac uāe laudatiōis desi
derio: que oīa transeūt cū mūdo. Munit pax locus si
deest sp̄s feruoris. Nec diu stabit pax illa q̄ sita forin
secus: si uacat a uero fundamēto datus cordis hoc ē ni
si steteris i me: p̄mutare te potes: sed nō meliorat̄. Nā
ocasiōe orta: et accepta iuenies: qđ fugisti: et ampli?

¶ Oro p̄ purgatiōe cordis: et celesti sapia. C. xxxii.

¶ Confirma me deus per gratiā sancti sp̄s da
uirtutē corroborari in interiori hoīe: et cor
meū ab omni inuili sollicitudine: et angos

leuacuare: nec uariis desiderijs trahi cuiuscunq; rei uil-
lis: aut pretiose: sed oia inspiciere: sicut trāseūtia: & me
pariter cū illis transitur: quia nihil pmanens sub so-
le: nisi oia uanitas: & afflictio spūs. O q̄ sapiens: o-
ita cōsiderat. Da mihi dñe celestem sapientiā: ut q̄s
cam te sup oia querere: & inuenire: sup oia sapere: &
diligere: & cetera secundū ordinē sapiētie tue: pro ut
sunt intelligere. Da puidēter declinare blā diente: &
pariēter fere aduersantē: qa hec magna uirtus sapien-
tie nō moueri omni uēto uerborū: nec aurē male blā
diētī prebere syrene: sicut enī incepta pgitur uia secure.

F **C**ōtra liguas obtrectatorū. ca. xxxiii.
illi: nō egre feras si quidam de te male lense-
rint: & dixerint: qđ nō libēter audias. Tu
deteriora de te ipso sētire debes: & neminē
infirmiorē te credere. Si ambulas ab intra: nō multū
ponderabis uolātia uerba. Est nō parua prudentia si-
lere in tpe malo: & itrorus ad me cōuertī: nec huma-
no iudicio disturbari. Non fit pax tua i honoī homi-
num: siue enim bene: siue male iterpretati fuerint: nō
es igit̄ alter hō. Vbi est uera pax: & uera gloria? Nō
ne in me. Et q̄ non appetit hoibus placere: nec displicere
timet: multa p̄ruet̄ pace. Ex inordinato amore
& uāo timore orit̄ ois inquetudo cordis: & distractio
sensuū. **C**Qualiter instāte tribulatiōe deus inuo-
candus est: & benedicendus. Cap. xxxiiii.

S It nomē tuum dñe bñdictum i secula: q̄ uo-
luisti hanc tentationē: & tribulationē ueni-
re sup me. Non possum eā effugē: sed neces-
se habes ad te cōfugere: ut me adiuues: et in
bonū mihi cōuertas. Dñe mō sum in tribulatiōe: &
nō est cordi meo bene: sed multum uerax a presenti
passione.

passione. Et nunc pater dilecte quid dicā. Deprehensus sū inter angustias: saluifica me ex hora hac Sz propterea ueni in hanc horam: ut tu clarificeris: cum ero ualde hūilatus: & per te liberatus. Cōplaceat tibi dñe: ut eruas me: nam ego paup: quid agere possum: et quo ibo sine te? Da patientiā dñe ēt hac uice. Adiuua me deus meus: & non timebo quātuncūq; grauatus fuero. Et nūc inter hec qd dicam? Domine si uoluntas tua: ego bene merui tribulari: & grauari oportet utiq; et sustineā: & utinā patienter: donec trāseat tempestas: & melius fiat. Potens est autē omniopotens manus tua etiam hanc tentatiōem a me auferre: & eius impetum mitigare: ne pēitus succūbam quēadmodum: & prius sepe egisti mecum deus meus misericordia mea. Et quāto mihi difficilior: tanto tibi facilior est hec mutatio dextere excelsi.

De diuino petendo auxilio: & confidentia recuperande gratie.

Capitulum. xxxv.

Ille ego dñs confortans in die tribulatiōis. Venias ad me: cū tibi nō fuerit bene. Hoc est: qđ maxime impedit cōsolationē celestē qđ tardius ouertis te ad orationē. Nam ante qđ me intente roges: multa interim solatia queris: et recreas te in externis. Ideoq; fit parum: omnia p̄sint nec aduertas: quia ego sum: qui eruo sperantes in me donec est extra me ualēs cōsiliū: neq; utile: sed neq; durable remediū. Sed iam resumpto spū: post tempestatem recōualeſce in lucē miserationū mearū: qđ p̄pe sum: dicit dñs: ut restaurem uniuersa: nō solum intēgre: sed abundanter: & cumulate. Nunqđ mihi quicquid est difficile: aut ero similis dicenti: & non facienti. Vbi est fides tua? Sta firmiter: & perseveranter. Esto.

Ioan. gerson G

Iōganimis: & uir fortis: ueniet tibi solatio tempore
 luo: expecta me: expecta: ueniā: & curabo te. Tenta
 tio est: que te uexat: et formido uana: que te exterre
 Quid importat sollicitudo de futuris cōtingentibus
 nisi ut tristitiā sup tristitiā habeas. Sufficit dici mali
 tia sua. Vanū est: et inutile de futuris conturbari: uel
 gratulari: que forte nunq̄ euenient. Sed humanū est
 huiusmodi imagiatiōibus illudi: & parui adhuc
 mi signū tam leuiter trahi a suggestione inimici. Pie
 enim non curat: an ueris: an falsis illudat: et decipiat
 et utrū presentium amore: an futuroꝝ formidine pro
 sternat. Non ergo turbet cor tuū: neq; formidet. Cre
 de in me: et in misericordia mea habeto fiducia. Quā
 do tu te elongatū estimas a me: sepe sum ppinquior.
 Quā tu estimas totū perditum: tunc sepe magis merē
 di instat lucrū. Non est totū perditum: qm̄ res accidit
 in contrariū. Non debes iudicare qm̄ presens sentire:
 nec sic grauitati alicui: undecūq; uenienti inherere &
 accipe: tanq̄ ois spes sit ablata emergendi. Noli puta
 re te derelictū ex toto: quis ad tēpus miserim tibi ali
 quā tribulationē: sic enim transit ad regnū celoz. Et
 hoc sine dubio magis expedit tibi: & ceteris huius me
 ris: ut exercitemini aduersis: q̄ si cūcta ad libitū habe
 retis. Ego noui cogitatiōes absconditas: quia mul
 tum expedit p̄ salute tua: ut interdū sine sapore relin
 quis: ne forte eleueris in bono successu: & tibi ipsi pla
 cere uelis in eo: qd̄ nō es. Quod dedi auferre possum:
 & restituere: cum mihi placuerit. Cum dederō meuz
 est: cū subtraxero tuū non tuli: q̄ meum est omne da
 tum bonū: & omne donū perfectū. Si tibi admifero
 grauitatē: aut quālibet cōtrarietatē: nō idigneris: ne
 q; cōcidat cor tuū: & ego cito subleuare possū: & om
 ne onus

ne onus in gaudium transmutare. Verumtamen iustus sum: & recommendabilis multum: cum sic facio tecum. Si recte sapias: & in ueritate aspicias: nunquam des propter aduersa tam deiecte contristari: sed magis gaudere: & gratias agere: immo hoc unicum putare gaudium: quod affligens te doloribus non parco tibi. Sicut dilexit me pater: ego diligo uos: dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia: sed ad magna certamina: non ad honores: sed ad despectiones: non ad ocium sed ad labores: non ad requiem: sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento filii mi uerborum. ¶ De neglectu ois creature: ut creator possit iueniri. Ca. xxxvi.

Omne mi adhuc bene indigeo maiori gratia: si debeam illuc peruenire: ubi me nemo poterit: nec ulla creatura impedire. Nam quamdiu res aliqua me retinet: non possum libere ad te uolare. Cupiebat libere uolare: qui dicebat. Quis dabit mihi pennas: sicut columbe: & uolabo: & requiescam. Quid simplici oculo quietius: & quod liberi? nil desiderante in terris. Oportet igitur omnem pertransire creaturam: et seipsum perfecte deserere: ac in excessu metris stare: & uidere te omnium conditorum cum creaturis nil simile habere. Et sic nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus: non poterit libere intendere diuinis. Ideo enim pauci inueniuntur contemplariui: quia pauci sciunt se a pituris creaturis ad plenum sequestrari. Ad hoc magna requiritur gratia: que animam leuet: & supra seipsam rapiat. Et nisi homo sit in spiritu eleuatus: & ab omnibus creaturis liberatus: ac deo totus unitus: quicquid scit: quicquid etiam habet: non est magni poderis. Diu paruus erit: & in terra iacebit: qui aliquid magni

estimat nisi solum unum immensum eternum bonū. Et quicquid deus non est: nihil est: & pro nihilo computari debet. Est quippe magna differentia sapientie illuminati: & deuoti uiri: et scientia litterati: et studio si clerici. multo nobilior est illa doctrina: que de sursum ex diuina influentia manat: quā que laboriole humano acquiritur ingenio. Plures reperiuntur contemtionem desiderare: sed que ad eam requiruntur: nō student exercere. Est & magnum impedimentum: quā in signis: & i rebus sensibilibus stat: & parū de perfecta mortificatione hētur. Nescio quid est: & quo spū ducimur: & quod pretendimus quod spūales dici uidemur: quod totum laborē: & ampliore sollicitudinē per transitōris & uilibus rebus agimus: & iterioribus nostris uix raro plene: recollectis sensibus: cogitamus. Proh dolor statim post modicam recollectionem: toras erumpimus: nec opera nostra districta examinatione trutinamus. Vbi iacēt affectus nostri non attendimus: & quod impura sint omnia nostra nō deploramus. Omnis quippe caro corruperat uiam suam: & ideo sequebatur diluuium magnuz. Cum ergo interior affectus noster corruptus sit: necesse est: ut actio sequēs: & iudex carētie interioris uigoris corrūpatur. Ex puro corde procedit fructus bone uite. Quantum quis fecerit: querit: sed ex quanta uirtute agit: non tam studiose pēsāt. Si fuerit fortis: diues: pulcher: habilis: uel bonus scriptor: bonus cantor: bonus laborator: inuestigator: quod pauper sit spū: quod patiens: & mitis: quod deuotus: et eternus a multis taceretur. Natura exteriora hoīs respicit: grā ad interiora se conuertit. Illa frequēter fallitur: ista in deo sperat: ut nō decipiāt.

CDe abnegatiōe sui: & ab iactatiōe omnis cupiditatis.

Ili: non potes perfecte possidere libertatē: nisi
 totaliter abneges te metipm. Cōpediti sunt
 pprietarii: & superius amatores: cupidi: cu-
 riosi: gyrouagi: q̄rentes sp̄ mollia: nō q̄ iesu
 xpi: s̄z sepe hoc fingētis: & cōmouetes qd̄ n̄ stabit. Pe-
 ribit, n. totū: qd̄ n̄ ex dō ortū. Tene breue: & cōsuma
 tū verbū. Dimitte oia et iuēies oia. Dimitte cupidita-
 tē: & iuēies requiē. Hoc mēte ptracta: & cū i pleueris
 ois orelliges. Dñe: hoc nō est opus unius diei: nec lu-
 dus puuloḡ: imo in hoc breui includit ois pfectio re-
 ligioz. Fili non debes auerti: nec statim deici: audī
 ta uia pfectoz: sed magis ad sublimiora puocari: &
 ad minus ad hec ex desiderio suspirare. Vtinā sic tecū
 esset: & ad hoc puēsses: ut tuuipius amator nō esses:
 sed ad nutum meū pure stares: & eius quē tibi p̄posuī
 p̄s: tunc mihi ualde placeres: & tota uita cū gaudio
 & pace trāsitet. Habes ad huc multa ad reliquēdū: q̄
 nisi mihi ex integro resignaueris: nō acquires qd̄ po-
 stulas. Suadeo tibi a me emere aurum ignitū: ut locu-
 ples fias: id est sapiētā celestē oia infima conculcantē.
 Postpone terrenā sapiētā: oēm humanaz compla-
 centiam: & ppriā. Dixi tibi uiliora emēda p̄ preciosis
 & altis in rebus hūanis. Nam uilis: & parua: ac pene:
 obliuioni tradita uidetur uera celestis sapientia: non
 sapiens alta de se: nec magnificari q̄rens in terra: quā
 multi oretēs p̄dicāt: sed uita longe dissentit: ipsa tū
 est preciosa margarita a multis abscondita.

C De instabilitate cordis: & de intentione finali ad
 deum habenda. Cap. xxxviii.

Ili: noli credere affectui tuo: qui nūc est: cito
 mutabit in aliud. Quā diu, n. uixeris muta-
 bilitati subiectus eris et nolens: ut mō letus

modo tristis: mō pacatus: modo turbatus: nūc deus
 tus: nūc indeuotus: nūc studiosus: nūc accidiosus:
 nūc grauis: nūc leuis inueniatis. Sed stat super he-
 mutabilia sapiens: & bñ doctus in spū: nō attēdēs
 in se sentiat: ul' qua parte flet uētus instabilitatis: s; ue
 tota intētio mentis eius ad debitū: & ad optimuz pfi-
 ciat finem. Nā si poterit unus & idem incoccus pfer
 manere: simplici intētiōis oculo per tot uarios e-
 tus ad me impretermisse directo. Quāto autē pu-
 fuerit intētiōis oculus: tāto cōstantius inter diuer-
 sas uite procellas. Sed in multis caligat oculus inten-
 tiōis: respicit enim cito in aliquod delectabile: quod
 occurrit: & raro totus liber quis inuenitur a neruo p-
 prie exquisitiōis. Si iudei olim uenerāt i bethaniā ad
 marthā & mariā: nō pp iesuz tm: s; ut lazarū uiderēt
 Mūdādus ē ergo intētiōis oculus: ut sit simplex: & re-
 ctus: atq; ultra oīa uaria media ad me dirigendus.

Q d' amāti sapit deus sup oīa: & i oib⁹. c. xxxix.

T ecce deus meus: & oīa. Quid uolo ampli⁹ et
 qd felici⁹ desiderare possū. O sapidū: & dul-
 ce uerbū: s; amāti uerbū n̄ nudū: nec ea q̄ in
 mūdo lūt deus me⁹: & oīa itelligēti fati di-
 ctū est: & sepe repetere iocūdū est amāti. Te si qdē pū-
 te iocunda sunt oīa: te autē absente: fastidiunt cuncta
 Tu facis cor tranquillum: & pacē magnā letitiāq; fe-
 stinans. Tu facis bene sentire de omnibus: & in omni-
 bus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere:
 sed si debet gratum esse: & bene sapere: oportet gra-
 tiam tuam adesse & condimento tue sapientie condi-
 ri. Cui tu sapis: quid ei recte non sapiet: & cui tu non
 sapis: quid ei ad iocunditatem esse poterit. Sed de-
 ficiunt in tua sapientia mundi sapiētes: & qui carnez
 sapiunt

sapiunt: quia ibi plurima uanitas: & hic mors inuenitur. Qui autem te p contemptum mundanor: & carnis mortificationē sequunt. uere sapientes eē cognoscunt: quia de uanitate ad ueritatē: de carne ad spirituz transferunt. Ihsu sapit deus: quicqd inuenit in creaturis: totum referunt ad laudē sui cōditoris. Dissimilis tibi: & multum dissimilis sapor creatoris: & creator ē eternitatis: & tpsis: lucis increate: & lucis illuminate. Lux perpetua: cūcta creata trāscēdens lumia: fulgura coruscationem de sublimi: penetrantē oīa intima cordis mei: purifica: letifica: clarifica: & uiuifica spūz meum: cū suis potētis ad inherēdum tibi iubilosis excessibus. O qñ uēiet hec btā: & desiderabilis hora: ut tua me saties presentia: ut sis mihi oīa in oībus. Quā diu hoc datum nō fuerit: nec plenum gaudiū erit. Ad huc: proh dolor: uiuit in me uetus hō non est tot? crucifixus: non est pfecte mortuus. Adhuc cōcupiscit fortiter aduersus spm: bella mouet intestina: nec regnuz anie patit esse getum: Sed tu: q dñaris ptāti maris: & motum fluctuum eius tu mitigas: exurge adiuua me. Dissipa gentes: que bella uolunt: cōtere eas ī uirtute tua: ostēde q̄so magnalia tua: & glificēt dextera tua: quia non est spes alia: nec refugiū mihi: nisi in te doq mine deus meus.

Quā nō est securitas a tētatiōe ī hac uita. Cap. xl.

Alī: nunq secur? es ī hac uita: sed quo ad uixeris: semp arma spūalia tibi sūt necessaria. Inter hostes uersaris a dextris: & a sinistris impugnaris. Si ergo nō uteris undiq; scuto patientie: non eris diu sine uulnere. Insuper: si non ponis cor tuum fixe in me: cū mera uoluntate cuncta pa-

tiēdi ppter me: nō poteris ardorē iustū sustinere: nec ad
 palmā ptigere b̄tōꝝ. Oportet te ergo uiriliter oīa p̄trā
 s̄ire: & potenti manu uti aduersus obiecta. Nā uincēt
 datur māna: & torpētī relinq̄tur multa mīſia. Si qu
 ris in hac uita requiē: quō tūc puenies ad eternā. Nō
 ponas te ad multā regem: lz ad magnā patiētīā. Que
 re uerā pacē: nō in terris: sz in celis: nō in oībus: nec in
 ceteris creaturis: sed in deo solo. Pro amore dei debet
 oīa libenter subire: labores scilicet: & dolores: tenta
 tiones: uexationes: anxietates: necessitates: infirmita
 tes: iniurias: oblocutiones: reprehensiōes: hūiliatiōes
 cōfusions: correctiones: & despectiōes. Hec iuuāt ad
 uirtutes: hec probant x̄pi tyronē: hec fabricant celestē
 coronā. Ego reddā ei eternā mercedē pro breui labore
 & ifinitam gloriā pro transitoria cōfusione. Putas: q̄
 semp habebis pro tua uolūtate cōsolationes sp̄uales.
 Sancti mei non habuerunt tales: sed multas grauita
 tes: & tentationes uarias: magnasq; desolationes: sed
 patienter sustinuerunt se in oībus: & magis sunt cōfi
 ti deo q̄ sibi: scientes qa nō sunt cōdigne passiōes hu
 ius t̄pis ad futurā gl̄iam p̄merēdā. Vis tu statim habere
 quod multi post lachrymas: & magnos labores uix
 obtinuerūt. Expecta d̄n̄m: uiriliter age: & cōfortare:
 noli desiderare: noli discedere: sed corpus: & aniam ex
 pone cōstanter pro gloria dei. Ego reddā plenissime.
 Ego tecum ero in omni tribulatione.

¶ Contra uana hominum iudicia. Cap. xli.

lli: iacta cor tuū firmiter in d̄no: & humanū
 ne metuas iudiciū: ubi te cōſcia p̄ium reddit
 et infontem. Bonū est: et beatum taliter pati
 nec hoc erit graue humili cordi: et deo magis
 q̄ sibi ipsi cōfidenti. Multi multa loquunt: & deo par
 ua fides

ua fides est adhibenda, Sed & in oibus satis esse: nō ē possibile. Et si paulus oibus studuit in dño placere: et oibus oia factus est: tñ etiā p̄ minimo duxit: q̄ ab huano die iudicatus fuerit. Eḡit satis pro alioḡ edifi- catioe: & salute: quātū in se erat: & poterat: sed ne ab aliis aliqñ iudicaretur: uel non despiceretur: cohibere n̄ potuit: ideo totū deo cōmisit: q̄a totū nouerat: & p̄ patientia: & hūilitate cōtra ora loquentiū iniqua: ac etia uana: ac mēdosa cogitatum: atq; pro libito suo queq; iactatū: se defendit. Rñdit tñ interdū: ne infir- mis ex sua taciturnitate generaretur scandalū. Quid tu timeas a mortali hoie? Hodie est: & cras nō cōpa- rer: deū time: & hoium terrores nō expauesces. Quid potest aliqs in te uerbis: aut iniuriis. Sibi potius nocet q̄ tibi: nec poterit iudiciū dei effugere quicunq; est ille: tu habe deū pre oculis: & noli contendere uerbis querulosis. Q d̄ si ad presens uideris succumbi: et cō- fusionē pati: quam non meruisti: ne indigneris ex hoc neq; per patientiam minuas corōam tuam: sed ad me potius respice in celum: qui potens sum eripere ab omni confusione: & iniuria: & unicuiq; reddere secundū opera sua.

¶ De pura: & integra resignatione sui: ad obtinen- dam cordis libertatem. Cap. xlii.

Mi: relinque te: & iuenies me. Sta sine electio- ne: & omni pprietate: et semp̄ lucraberis. Nā

f & adicietur tibi amplior gratia: statim ut te resignaueris: nec resumpseris. Dñe quotiens me resignabo: & in quibus me relinquā. Semper: et in omni hora: sicut in paruo: sic et in magno nihil exci- pio: sed in omnibus te nudatum inueniri uolo. Alio- quin: quomodo poteris esse meus: et ego tuus: nisi tu

eris ab oī ppria uolūtate itus: & foris spoliatus. Quāto celerius hoc agis: tāto melius habebis: & q̄nto plenius: et sincerius tāto plus mihi placebis: et ampli⁹ lucraberis. Quidā se resignāt: sed cū aliqua exceptione. Non enim plene deo cōfidunt: ideo puidere sibi satagunt. Quidā etiam primo totum offerunt: sed post tentatione pulsante ad ppria redeunt: ideo minime uirtute proficiunt. Hi ad ueram puri cordis libertatem: & iocunde familiaritatis mee gratiam nō pertingunt: nisi integra resignatione: & quotidiana sui imolatione pri⁹ facta: sine qua nō stat: nec stabit unio fructiua. Dixi tibi sepiissime: & nūc iterū dico. Relinque te: resigna te: & frueris magna interna pace. Da totū pro toto: nil exquire: nil repete: sta pure: & inhesitanter i me & habebis me. Eris liber in corde: & tenebre nō conculcabūt te. Ad hoc conare: hoc ora: hec stude desiderare: ut ab omni pprietate possis expoliari: & nudus nudū iesum sequi: tibi mori: & mihi eternalit̄ uiuere. Tūc deficiēt oēs uane fantasie: cōturbationes inique & cure supflue. Tūc etiā recedet immoderatus timor & inordinatus amor morietur.

¶ De bono regimine in externis: & recursum ad deum in periculis.

Cap. xliij.

Illi: ad istud diligēter tendere debes: ut in oī loco: actiōe seu occupatiōe externa sis itim⁹ liber: & tuip̄sipotēs: & sint oīa sub te: & tu nō sub eis: ut sis dñs actionū tuarū: & rector: nō seru⁹: nec emptici⁹: s; magis exēptus: uerusq; hebreus in sortem: a libertatē transiens filioꝝ dei: q̄ stant sup̄ presentia: & speculantur eterna: q̄ transitoria ituentur sinistro oculo: & dextro celestia: quos temporalia nō trahūt ad inherendū: sed trahunt ipsi ea magis

magis ad bñ seruiendū prout ordinata sunt a deo: & instituta a sūmo opifice: q̄ nil ordinatum religt in sua creatura. Si etiā in oi euentu stas: nō in apparentia externa: nec oculo carnali iustras uisa: ul' audita: sz mox qualibet cā intras cum moyse in tabernaculum ad colendum dñm: audies nōnunq̄ diuinum rñsum: et illic instructus ā multis presentibus: & futuris. Semper enim moyses recursus habuit ad tabernaculū pro orationibus: & questionibus soluendis: fugitq; ad orōnis adiutorū p̄piculis: & improbitatibus hominū subleuandis. Sic & tu confugere in cordis tui secretarium diuinū intentius iplorando suffragiuz. Propterea nā q̄ iosue: & filii israel a gabaonitis leguntur decepti q̄a os dñi nō prius interrogauerunt: sed nimium creduli dulcibus sermonibus: falsa pietate delusi sunt.

Quod hō nō sit iportunus in negociis. Ca. xliiii.

Illicōmitte mihi sēp cām tuā: & ego bene disponam in tpe suo. Expecta ordinationē meam: & senties inde p̄fectū. Dñe satis libēter oēs res tibi cōmitto: q̄a parum pōt cogitatio mea p̄ficere. Vtinā nō multū adhererē futuris euentibus: sz ad bñplacitū tuū me cūctāter offerre. Fili mi: sepe honorē aliquē agitat: quē desiderat: sed cū ad eū p̄uenerit: aliter incipit sentire: q̄a affectiōes circa idē nō sunt durabiles: sed magis de uno in aliud nos ipellūt. Nō ergo minimū ēt in minimis se relinq̄re uerb̄ p̄fectū hoīs est abnegatio sui ipsius: & hō abnegatus ualde liber est: & securus. Sed antiquus hostis hoībus bonis aduersans a tentatiōe n̄ cessat: & die noctuq; graues molitur insidias: si forte in laqueū deceptionis possit precipitare incautum: uigilate ergo: & orate dicit dominus: ut non intretis in tentationem.

Quod hō nihil boni ex se habet: & de nullo glo-
riari potest.

Capitulum. xlv.

Omine qd est hō: q memor sis ei? aut fili? hois: qā uisita teuz? Quid pmeruit hō: u-
dares illi grām tuā. Dñe: qd possum cogit-
ri: si deseris me aut qd iuste obtēdeſ posses:
si qd peto nō feceris. Certe hoc i ueritate cogitare p-
sum: & dicere. Dñe nihil sum: nihil bōi ex me habeo
sed i omnibus deficio: & ad nihil semp tendo. Et in
a te fuero adiutus: & iterius i formatus: tot? efficior
tepidus: & disolutus. Tu at dñe ip idē ipse es: & per-
manes i eternū: semp bonus: iustus: et sc̄tus: bñ: et iu-
ste: ac sc̄e agēs oia: & disponēs in sapiētia. Sed ego: q
ad defectū magis pnus sum q̄ ad pfectū: nō sū semp
in uno statu pdurans: qā septe tpa mutant super me
Verūtamē cito melius fit: cū tibi placuerit: & māum
porrexeris adiutricē qā tu solus sine hūano suffragio
poteris auxiliari: & in tātū cōfirmari: ut vultus meus
ampli? in diuersa nō mutet: s; in te uno cor meū con-
uertat: & q̄scat. Vnde si bene scirē oēm humanā cō-
solationē abiicere: siue pp deuotionē adipiscēdā: siue
pp necessitatē: qua cōpellor te q̄rere: qā non eſt hō: q
me cōsoleſ: tūc merito possem de grā spare tua: & de
dono noue cōsolatiōis exultare. Grās tibi: unde totū
uenit: quotienscūq; mihi bñ succedit. Ego autē uani-
tas: & nihilū ante te: incōstans hō: & iſirmus. Vnde
ego possum gloriari: aut cur appeto reputari. Nunqđ
de nihilo: & hoc uanissimū est. Vere ianis gloria ma-
la pestis: uanitas maxima: qā uera trahit gloria: cele-
sti spoliat grā. Dum enim hō cōplacet sibi: displicet
tibi: dū ihiat laudib? hūanis: priuat ueris uirtutib?
Est aut uera gloria: & exultatio sc̄tā gliari i te: & nō

in se

i se: gaudere in noie tuo: nō in uirtute ppria: nec i ali
 qua creatura delectari: nisi ppter te. Laudei nomen
 tuū: nō meū: magnificet opus tuū: non meū: bñdicat
 me sc̄m tuū: nihil at̄ attribuat̄ mihi de laudibus
 hūmānū. Tu glia mea: tu exultatio cordis mei. in te
 gloriabor: et te exultabo tota die: p me aut̄ nihil nisi
 infirmitatibus meis. Querāt iudei gloriā: que ab i
 uis est: ego hāc regram: q̄ a solo deo est. Ois quidem
 gloria hūana: ois honor tpalis: ois altitudo munda
 na eterne glorie tue cōparata uanitas est: & stultitia.
 Oueritas mea: & misericordia mea: deus meus: trini
 tas beata: tibi soli laus: uirtus: honor: & gloria per
 infinita seculorum secula amen.

C De contēptu ois tēporalis honoris. Cap. xlvii.

Ili: noli tibi attrahere: si uideat̄ alios ho
 norari: et eleuari: te at̄ despici et hūiliari
 Erige cor tuū ad me i celū: & nō tristia
 bit te cōtēptus hois in terris. Dñe in ce
 citate sumus: & uāitate cito seducimur
 Si recte me inspicio: nunq̄ mihi facta est iniuria ab ali
 qua creatura: unde nec iuste habeo cōqueri aduersū
 te. Quia aut̄ requēter: & grauiter peccaui tibi: meri
 to armat̄ cōtra me ois creatura. Mihi ingit̄ iuste debe
 tur cōfusio: & cōtemptus: tibi aut̄ laus: honor: et glo
 ria. Et nisi me ad hoc pparauero: q̄ ueli libenter ab
 omni creatura despici: & relinq̄: atq̄ penitus nihil ul
 deri: non possū iterius pacificari: & stabiliiri: nec spūa
 liter illnmiari: neq̄ plene tibi uniri. **C** Quod pax

non est ponenda in oibus. Cap. xlviii.

Ili: si ponis pacē tuā cū aliq̄ plona pp tuum
 sentire: & cōuere: instabilis eris & ipacatus
 Sed si recursū hēs ad semp uiuētē: & manē

tem ueritatē nō tristabit te amicus recedēs: aut moriens. In me debet amici dilectio stare: & pp me diligendus est q̄squis tibi bonus uisus est: & multū charus in hac uita. Sine me non ualet: nec durabit amicitia: nec est uera: et mūda dilectio: q̄ ego nō copulo. Quia mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hoīum: ut quantū ad te ptinet: sine oī humano oīa res esse cōfortio. Tāto hō deo magis appropinquat: quāto ab oī solatio terrēo ē longius. Tāto etiā aīa ascendit ad deū: quāto p̄fūdus in se descēdit: & p̄ se sibi uilescit. Qui aut aliqd boni sibi attribuit: gratiā dei in se uenire ipedit: q̄a grā spūs sancti cor hūile querit semp. Si scires te p̄fecte annihilare: atq; ab omni creato amore euacuare: tūc dberem in te cū magna gratia emanare. Sed q̄n tu respicis ad creaturas: subtrahit ur tibi aspectus creatoris. Discite te in oībus pp creatorem uincere: tunc ad diuinā ualebis cognitionē ptingere. Quantuncunq; modicū sit: si inordinate diligitur: & respicitur: retardat a summo: & uitiat.

Cōtra uanam: & secularem scientiā. Cap. xlviii.
 Illi: nō moueant te pulchra: & subtilia dicta hoīum: non enim est regnū dei in sermōe: sed in uirtute. A tēde uerba mea: q̄ corda accendūt & mētes illumināt: iducūt cōpunctionē & uariā ingerūt cōsolatiōē. Nunq̄ ad hoc legas uerbū ut doctior: aut sapiētior possis uideri: sed stude mortificationē uitior: q̄a hoc amplius tibi p̄derit: q̄ notitia multarū difficultū questionū. Cū multa legeris: & cognoueris: ad unū tñ oportet uenire principū. Ego sum: q̄ doceo hoīem sciam: & clarior ē itelligētiā puulis tribuo: q̄ ab hoīe possit doceri. Cui ego loquor: cito sapiens erit: & multū in spū p̄ficiet. Veh illis: qui
 multa

multa curiosa ab hoibus ingrunt: & de uia mihi ser-
 uendi parū curāt. Veniet tps: qñ apparebit magister
 magistroꝝ: xp̄s dñs angeloꝝ cūctoꝝ auditur² lectio
 nis: hoc est singuloꝝ examiaturus cōscias: & tñc scri-
 bitur hierusalē in lucernis: & manifesta erūt absco-
 ndita tenebrāꝝ: tacebuntq; argumenta linguāꝝ. Ego
 sum: qui hūilem in pūcto eleuo mentem: ut plures et
 ueritatis capiat rōnes: q̄ siqs decē annis studisset
 in scholis. Ego doceo sine strepitu uerboꝝ: sine confu-
 sione opinionū: sine fastu honoris: sine pugnatōe ar-
 gumentōꝝ. Ego sum: q̄ doceo terrena despiciere: presē-
 tia fastidire: eterna querere: eterna sapere: honores au-
 gere: scandala sufferre: oēm spē in me ponere: & ultra
 me nil cupere: & sup oia ardentem me amare. Nā qdaz
 amando me intime didicit diuina: & loquebat̄ mira-
 billa. Plus proficit in relinquendo oia: q̄ in studendo
 subtilia. Sed aliis loquor cōmūta: aliis specialia: aliq-
 bus in signis & figuris dulciter appaero: q̄busdam ue-
 ro in multo lumine reuelo mysteria. Vna uox libroꝝ:
 sed nō oēs eque informat: q̄ intus sum doctor uerita-
 tis: cordis scrutator: cogitationū intellectoꝝ actionū p-
 motor distribuens singulis: sicut dignū iudicauero.

C De nō attrahendo sibi res exteriores. Cap. xlix.

Itē: in multis oportet te esse incū: & estinare
 te tanq̄ mortuū sup terrā: & cui totus mun-
 dus crucifixus sit. Multa etiā oportet surda
 aure p̄trāsire: & que mee pacis sunt magis re-
 cogitare. Vtilius est oculos a rebus displicētibus auer-
 tere & unicuiq; suū sentire relinquere: q̄ orentiosius ser-
 uōibus deseruire. Si bene steteris cū deo: & eius iudi-
 cii aspexeris: facilius te uictū portabis. O dñe quous-
 q; uenimus. Ecce damnū desistet t̄pale pro modico

questu laborat: & currit: & spūale detrimētū in obli-
uionē trāsit: & uix sero redit. Q d' pag' uel nihil pro-
dest: attēdit: et qd' sūme necessariū est: negligēter pre-
terit: q'a totus hō ad externa defluit: & nisi cito re-
piscat libēs in exteriorib' iacet. ¶ Q d' oibus
est credendū: et de facili lapsu uerborū. Cap

DA mihi auxiliū dñe de tribulatiōe: q'a uas
sal' hoīs. Quā sepe ibi nō iueni fidē ubi
h're putauī. Quoties ēt ibi reperi: ubi m' p'
presumpsi. Vana ergo spes in hoibus: salus
aut iustorū in te deus. Bñdictus sis dñe deus in omni-
bus: que nobis accidūt infirmi sumus: et instabiles: ci-
to fallimur: et pmutamur. Quis est hō q' ita caute: &
circūspecte in oibus se custodire ualet: ut aliqñ in ali-
quā deceptionē: uel pplexitatem nō ueniat. Sed q' in
te dñe cōfidit: ac simplici ex corde querit: nō tam faci-
le labit. Et si iciderit i aliquā tribulationē quōcunq'
etiā fuerit iplicatus citius p te eruet: aut a te cōsolabi-
tur: q'a tu nō deseris in te sperantē usq' in finē. Rarus
fidus amicus in cūctis amici pseuerans pressuris. Tu
dñe tu solus es fidelissimus in oibus: & preter te nō ē
alter talis. O q' bene sapuit illa aia sancta q' dixit mēs
mea solidata est in xpo fundata. Si ita mecum foret:
nō tam facile timor humanus me sollicitaret: nec uer-
borum iacula mouerēt. Quis oīa preuidere: q's preca-
uere futura mala sufficit? Si preuisa etiā ledunt sepe:
qd' improuisa? nisi grauiter etiā feriūt. Sed quare mi-
hi misero nō melius prouidi? Cur etiā tam facile aliis
credidi? Sed homines sumus: nec aliud q' fragiles ho-
mines sumus: etiā si angeli a multis estimamur: & di-
citur. Cui credā dñe: cui credā nisi tibi. Veritas que
nō fallis: nec falli potes. Et rursus. Omnis homo mē
dax:

dax: infirmus: instabilis: & labilis: maxime i uerbis: ita ut statim uix credi debeat q̄ rectū i facie sonare uideatur. Quā prudenter premonuisti: cauendū ab hoibus: quia inimici hois domestici eius: nec credendū: si quis dixerit: ecce hic: aut ecce illic: doctus sum dāno: & uti nā ad cautelā maiorem: nō ad insipientiā mihi. Cauetū. Nō quidam ait: cautus esto: serua apud te quod dicitur. Et dum ego fileo: & absconditum excedo: nec ille scire pōt: q̄ silendū petiit: sed statim prodit me: & se: & abiit. Ab huiusmodi fabulis: & incautis hominibus: protege me dñe: ne in manus eorum incidā: nec unq̄ talia cōmittam: uerbum uerum: & stabile da in os meū: & linguam callidam longe fac a me. Quod pati nolo: om̄imode cauere debeo. Quā bonum: & pacificū de aliis silere: nec aliud & idifferenter omnia credere: neq; de facili ulterius essari: paucis seipsum reuelare: te semp inspectorem cordis querere: nec omni uēto uerborū circumferri: sed oīa intima: et externa s̄m tue bñplacitū uoluntatis optare perfici. Quā tutū p̄ cōseruatione celestis gratie humanā fugere apparētia nec appetere: que foris admiratiōem uidentē p̄bere: s; ea tota sedulitate sectari: que uite emendationē dāt: & seruorē. Quā multis nocuit uirtus scita: ac preprope laudata: q̄ sana profuit gratia silentio seruata in hac fragili uita: que tota tentatio fertur: & malitia.

C De confidentia in dō habenda: quando insurgūt uerborum iacula.

Caplm. li.

Fili: sta firmiter: & spera in me. Quid enī sūt uerba nisi uerba. Per aerē uolāt: sed lapidē nō ledunt. Si reus es: cogita: q̄ te libēter uelis emendare. Si nihil tibi cōsciū es: pensa: q̄ uelis libenter pro deo hoc sustinere. Parū satis est.

Ioan. gerson H

ut uel uerba interdū sustineas: qui necdū fortia uerbe
 ra tolerare uales. Et quā tā parua tibi ad cor trāseūt
 nisi q̄a adhuc carnalis es: & hoies magis q̄ oportet: at
 tendis. Nā quia despici metuis: reprehendi pro ex
 bus nō uis: & excusationū queris umbracula. Sed in
 spice te melius: & agnosces: q̄a uiuit adhuc in te
 dus: & uanus amor placendi hoibus. Cū enī ba
 refugis: & cōfundi pro defectibus: cōstat utiq; q̄
 uere hūilis sis: nec uere mūdo mortuus: nec tibi nō
 dus crucifixus. Sed audi uerba mea: & nō curabis de
 cem milia hoium uerba. Ecce si cuncta cōtra te dicerē
 tur: que fingi maliciosissime possent: qd tibi noceret:
 si oīno transire pmitteres: nec plusq̄ festucā perpēderes
 Nunquid uel unū capillū tibi extrahere possent. Sed
 q̄ cor intus nō habet: nec deū pre oculis: faciliter uer
 bo mouet uitupationis. Qui aut in me cōfidit: nec p
 prio iudicio stare appetit: absq; humano terrore erit.
 Ego enim sum iudex: & cognitor oīum secretorū: ego
 scio qualiter res acta est: ego iniuriantē noui: & susti
 nentem. A me erit uerbū istud: me pmittente hoc acci
 dit: ut reuelent ex multis cordibus cogitationes. Ego
 reū: & inocētē iudicabo: sed occulto iudicio utrūq; an
 te probare uolui. Testimoniū hoium sepe fallit: meū
 iudiciū uerū est: stabit: & nō subuertet: latet plerūq;
 et paucis ad singula patet: nunq; tñ errat: nec errat po
 test: etiā si oculis insipientiū non rectū uideatur. Ad
 me ergo recurrendū est in oī iudicio: nec p̄prio initen
 dū arbitrio. Iustus. n. nō oturbabit: q̄cqd a deo ei ac
 ciderit. Etiā si iniuste aliqd cōtra eū prolatū fuerit: nō
 multū curabit. Sed nec uane exultabit: si per alios ra
 tionabiliter excuset. Pensat nāq; q̄a ego sū scrutans
 corda: & renes: q̄ nō iudico s̄m faciē: & humanā ap
 parentiā.

parentiā. Nā sepe in oculis meis reperitur culpabile: qđ hoim iudicio creditur laudabile. Dñe deus iudex iuste fortis: & patiens qđ hominū nosti fragilitatem: et clementer esto robur meū: et tota fiducia mea. Nō enī mihi sufficit cōscia mea: tu nosti: qđ ego nō noui: & iō in cōspicuo rephensiōe me hūiliare debui et māfue te sustine. Agnosce ergo mihi ppitius: quotiēs sic n̄ egi: & donec te gē gām amplioris sufferētē. Melior ē enī mihi tua copiosa misericordia ad cōsecutionē indulgentie qđ mea opinata iustitia pro defensiōe latentis cōsciētie. Et si nihil mihi cōscius sum: tamē in hoc me iustificare nō possum: qā remota misericordia tua: nō iustificabit in cōspectu tuo ois uiuens. ¶ Qđ oia grauiā pro eterna uita sunt toleranda. Cap. lit.

lli: nō frangat te labores: quos assumpsisti ppter me: nec tribulatiōes te deiciāt usque quaq;: sed mea pmissio in oī euentu te roborat: & cōloletur. Ego sufficiens sum ad reddēdum supra oēm modum: & mensurā. Non hic diu laborabis: nec semp grauaberis doloribus. Expecta paulisper: et uidebis celerē finem malorū: ueniet una hora: quādo cessabit ois labor: & tumultus. Modicum est: & breue omne: qđ transit cum tpe. Age ergo: ut agis: fideliter labora ī uinea mea: ego ero merces tua. Scribe: lege: cāta: ge me: tace: ora: sustine uiriliter contraria: digna est his oibus: & maiorib; plis uita eterna. Veniet pax in die una: qđ nota est dño. Non enim erit dies: uel nox huius. s. t. p. sed lux perpetua: claritas infinita: pax firma: & reges secura. Non dices tūc quis liberabit de corpe mortis huius: nec clamabis: heu mihi: quia incolatus meus prolongatus est: quoniam niam precipitabitur mors: & salus erit ī defectiua an loan gerson. H ii

xietas: nulla iocūditas: btā societas: dulcis: & decora. O si uidisses scōz in celo corōas ppetuas: q̄ta quoq̄ nunc exultāt glia: q̄ huic mūdo olim contēptibiles & q̄ si uita ip̄i idigni putabāt: pfecto te statim hūilia usq; ad terrā & affectares poti⁹ oibus subesse q̄ uis esse: nec huius uite lectos dies occupares: s; magis p deo tribulari gauderes: & p nihilo iter hoies cōparari maximū lucrū duceres. O si tibi hec saperēt: & de ad cor trāsirēt: quō auderes uel semel queri. n̄ ne p uita eterna cūcta laboriosa sūt tolerāda. Nō ē parū qd lucrari: aut p dere regnū dei. Leua igit facie tuam i celo. Ecce ego: & oēs sc̄ti mei mecum qui in hoc seculo magnum habuere certamē: modo gaudēt: mō cōsolant: & modo securi sunt: & modo regescunt: & sine fine in regno patris mei permanebunt mecum.

De die eternitatis: & huius uite agustis. C. liii.

 Supne ciuitatis māsis beatissima. O dies eternitatis clarissima: q̄ nox n̄ obscurat: s; sūma ueritas sp̄ irradiat: dies sp̄ leta: sp̄ segura: & nūq̄ statū mutās i contraria. O utinā dies illal luxisset: & cūcta hec t̄palia finē accepisset. Lucet qdē sc̄tis ppetua claritate splēdida: s; n̄ nisi a lōge speculū pegrinatib⁹ i terra. Nor sit celi ciues: q̄ gaudiofa sit illa: gemunt exules filii eue: q̄ amara: & tediosa sit ista. Dies hui⁹ t̄pis parui: & mali: plēi doloribus: & angustis: ubi hō multis pc̄is inq̄nat: mltis passiōib⁹ irretit mltis timorib⁹ strigit: mltis curis distēdit: & mltis curiositatib⁹ distrahit: mltis uāitatib⁹ implicat: multis erroribus circūfundit: multis laboribus attrit: tēptatiōibus grauatur: delitiis eneruatur: egestate cruciat. O quando finis horum multorum laborum: quando hberabor a misera seruitute uitiorum, Q n̄ memorabor

rabor dñe tui solus: qñ ad plenū letabor i te. Qñ ero
 sine oī impedimēto: & i uera libertate sine oī grauatie
 mētis: & corporis. Qñ erit pax solida pax ipturbabilis
 & secura: pax i tus: & foris: pax ab oī pte firma. Iesu
 bñe: qñ stabo ad uidēdū te: qñ contēplabor gliaz re
 gni tui: qñ eris mihi oia in oibus. O qñ ero tecū in re
 gno tuo: qd' pparasti dilectis tuis ab eterno. Relict⁹
 i exil⁹ & exuli i terra hostili: ubi bella quottidiana:
 & fortuna maxima. Consolare exiliū meū: mitiga do
 lorē meū: qā ad te suspirat oē desiderīū meū. Nā onus
 mihi torū est: qd' mūdus hic offert ad solatiū. Desi
 dero te itime frui: sed nequeo apphendere. Opto ihe
 rere celestibus: sed deprimūt res tpales: & imortifica
 te passiones. Mentē oibus reb⁹ iupesse uolo: carni at
 inuite subesse cogor. Si ego infelix hō mecum pugno:
 & factus sū mihi metipsi grauis: dum spūs sursum: &
 caro querit esse deorsum. O qd' intus patior: dū men
 te celestia tracto: & mox carnalium turba occurret o
 ranti: deus meus ne elōgeris a me: neq; declines in ira
 a seruo tuo. Fulgura coruscationē tuā: & dissipācas
 emitte sagittas tuas: & cōturbent omnes fantasie ini
 mici. Recollige sensus meos ad te. Fac me obliuisc
 omniū mūdanoꝝ. Da cito abicere: & contēnere fan
 tasmata uitioꝝ. Succurre mihi eterna ueritas: ut nul
 la me moueat uanitas. Adueni celestis suauitas: & fu
 giat a facie tua omnis impuritas. Ignosce quoq; mihi
 & misericorditer indulge: quotiens preter te aliud in
 oratione reuoluo: etenim uere: qā ualde distracte me
 habere cōsueui. Quam ibi multotiēs nō sum: ubi cor
 paliter sto: aut sedeo: sed ibi magis sum: quo cogita
 tiōibus feror. Ibi sum: ubi cogitatio mea est. Vbi est
 frequenter cogitatio mea: ibi est id: qd' amo. Hoc mi

hi cito occurrit: qđ naturalit̄ delectat: aut ex usu placet: unde tu ueritas apte dixisti. Vbi enim est thesaurus tuus: ibi est & cor tuū. Si celū diligo: libēter de celestibꝫ p̄lo: si mūdū amo: felicitatibus mūdi conglorior: & de aduersitatibus eius tristor. Si carnē diligo: q̄ carnis sūt sepius imago. Si sp̄m amo: de sp̄alibꝫ cogitare delector. Quocūq; n. diligo: de his libēter cogitor: si audio: atq; talibꝫ iagines ad domū meā refero. Sed bt̄s ille hō q̄ pp te dñe oibus creaturis alicui licētiā tribuit q̄ nature uiz facit: & occupat̄ carnis feruore sp̄s crucifigit: ut serenata conscia: purā tibi orationē offerrat: digniusq; sit angelicis interesse choris: omnibus terrenis foris: & intus exclusis.

C De desiderio eterne uite: & quāta sint certātibꝫ bona promissa.

Capitulū. liiij.

Fili mi: cū tibi desiderū eterne beatitudinis dēsup infundi sentis: & de tabernaculo corporis exire occupat̄: ut claritatē meā sine uicissitudinis umbra cōtēplari possis: dilata cor tuū & oī desiderio hāc sc̄tām inspirationē suscipe. Redde amplissimas supne bonitati gr̄as: que tecū sic dignanter agit: clemēter uisitat: adēter excitat: potēter subleuat: ne pprio pondere ad terrēa labaris. Neq; enī hoc cogitatu tuo: aut cōatu accipis: sꝫ sola dignatiōe supne gr̄e: & diuini respectus: q̄tenus i uirtutibus: & maiori hūilitate pficias: si ad iutura certamina te p̄pares: mihiq; toto cordis affectu adherere: ac feruētī uoluntate studeas desuare. Fili: sepe ignis ardet: sed sine fumo flāma nō ascēdit. Sic & aliquoꝝ desideria ad celestia flagrāt: & tñ a tēratione carnalis effectus liberi n̄ sunt. Circo nec oīno pure p̄ honore dei agūt: qđ tā desiderāter ab eo petūt. Tale ē: & sepe tuū desiderū: qđ

qđ ifinuafli fore tā iportunū. Nō enī ē hoc pug. et pfe
 ctū: qđ ppria cōmoditate est ifectū. Pete tñ qđ tibi ē
 delectabile: & cōmodū: ſz qđ mihi acceptabile ē: atq;
 honorificū: qđ ſi recte iudicas: meā ordiationē tuo de
 ſiderio: et oī deſiderio pferre debes: ac ſeq. Noui deſi
 deriū tuū: & frequētes gemitus audiui. Iā uales cē in
 libertate glie filioꝝ dei: iā te delectat dom⁹ etna: et ce
 leſtis patria gaudio plena: ſed nōdum uenit hora iſta
 te. Adhuc aliud tēpus belli: uꝝ tempus laboris: pro
 batiōis. Optas ſūmo repleri bono: ſz nō potes hoc af
 ſequi mō. Ego ſum: expecta me dicit dñs: donec ueni
 at regnū dei. Probādus es adhuc i terris: & in multis
 exercitādus. Cōſolatio tibi iterdū dabit: ſed copioſa
 ſatietas nō cedit. Cōfortare igit: & eſto robuſtus: tā
 in agēdo: q̄ in patiēdo nature contraria. Opz te nouum
 induere hoiem: & in alterꝝ uig. mutari. Oportet te ſe
 pe agere: qđ nō uis: & qđ uis: opz te reliqueſ. Quod
 aliis placet pceſſū hēbit: qđ tibi placet: ultra nō pfi
 ciet. Qđ ali dicūt: audiet: qđ tu dicis: p nihilo cōpu
 tabit. Petēt alii: & accipient: tu petes: nec impetrabis
 Erūt alii magni in ore hoīum: de te aut tacebit. Aliis
 hoc: uel illud cōmitteſ: tu at ad nihil utile iudicaberis
 Nā pp hoc natura aliqñ cōtriftabit: & magnū ſilens
 portaueris. In his: & ſimilib⁹ multis pbari ſolet fide
 lis dñi ſuus: q̄liter ſe abnegare: & i oibus frāgere que
 rit. Vix eſt aliqd tale: in quo tātūdē mori idiges: ſicut
 nō uideri: & pati: q̄ uolūtati tue aduerſa ſunt: maxie
 aut cū diſcōueniētia: & q̄ minus utilia tibi apparent:
 fieri iubentur. Et qđ non audes reſiſtere altiori ptātī
 ſub dño cōſtitutus: iō durꝝ tibi uideſ ad nutū alterius
 ambulare: & oē pprium ſentire omittere. Sz pēſa fili
 hoꝝ fructū laboꝝ: celerē finē: atq; p̄mum nimis ma
 loan. gerſon H iiii

gnū: & nō habebis inde grauamē: sed fortissimū patientie tue solamē. Nā & pro modica hac uoluntate: quā nūc sponte deseris: hēbis semp uoluntatē tuā in celis. Ibi q̄ppe iuenies omne: qđ uolueris: omne qđ desiderare potes. Ibi aderit tibi totius facultas boni: sine timore amittendi. Ibi uoluntas tua una semp m̄: nil cupiet extraneū: uel priuatū. Ibi nullus resistet tibi: nemo de te cōqueretur: nemo ipediet: nil obuiat: sed cuncta desiderata simul erunt presentia: totū effectū tuū reficient: & adiplebunt usq; ad summū. Ibi reddam gloriam pro cōtumelia p̄pessa: palium laudis pro merore: pro loco nouissimo sedem regni in secula. Ibi apparebit fructus obediētie: gaudebit labor penitentie & humilis subiectio coronabit gloriose. Nunc ergo te inclina humiliter sub oīum manibus: nec sit cure q̄s hoc dixerit: uel iusserit: sed hoc magno ope curato: ut siue prelatus: siue minor: aut equalis aliquid a te exposcerit: uel inuenerit: pro bono totum accipias & sincera uoluntate studeas adimplere. Querat alius hoc: alius illud: gloriatur ille in illo: & iste in isto: laus deturq; milies mile: tu autē nec ī isto: nec in illo: sed tuī ipsius gaude cōtemptu: & in mei solius beneplacito: ac honore: hoc optandum est tibi: ut siue per uitam: siue per mortem: deus semper in te glorificetur.

¶ Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se offerre.

Cap. lv.

Omine deus sancte pater: sis nunc: et in eternum bñdictus: q̄a sicut uis factuz est: & qđ facis bonū est. Letetur in te seruus tuus: nō in se: nec in aliquo alio: q̄a tu sol⁹ leticia uera: tu spes mea: & corona mea: tu gaudiū meū: & honor meus dñe. Quid habet seru⁹ tuus: nisi qđ a te accepit:

cepit: etiā sine merito suo: tua sunt oia: que dedisti: &
 que fecisti. Paup sum: & in laboribus meis a iuuentu
 te mea: & contristatur ania mea nōnunq̄ usq; ad lachry
 as: q̄nq; etiā cōturbatur a se ppter iminentes passio
 nes. Desidero pacis gaudū: pacē filioꝝ tuoz flagito
 q̄ lumine consolationis ate pascunt. Si das pacē: si ga
 uisū sc̄m infūdis: erit aia serui tui plena modulatiōe
 deuota in laude tua. Sz si te subtraxeris: sicut sepi
 sse soles: n̄ poterit curare ur̄a mādatorꝝ tuoz: sz ma
 gis ad tū dēdū peccā? gēna incuruant: q̄a n̄ est illa: si
 cut heri: & nudius tertius: q̄n splēdebat lucerna tua su
 per caput eius: & sub umbra alarū tuarū ptegebat a
 tētationibus irruētibus. Pater iuste: & semp laudāde
 uenit hora: ut pbeī suus tuus. Pater amāde: dignus
 est: ut hora hac patiat p te aliqd seruus tuus. Pater p
 petue: uenerande: uenit hora: quā ab eterno p̄sciebas
 affuturā: ut ad modicū t̄ps succūbat foris su? tu? ui
 uat uero semper apud te intus: paululū nilipēdat: hūi
 lietur: & deficiat coram hoibus: passiōibus cōterat &
 lāguoribus: ut iterū tecū ī aurora noue lucis resurgat
 & in celestibus clarificet. Pater sc̄tē: tu sic ordinasti: &
 sic uoluisti: & hoc factū est: qd̄ ipse precepisti. Hec est
 enī gr̄a: ad amicū tuū pati: & tribulari in mūdo pro a
 more tuo quotiēscūq; a quocūq; quocūq; id permise
 ris fieri. Sine cōsilio: & prouidētia tua: & sine causa ni
 hil fit in terra. Bonum mihi domine: q̄ humiliasti me
 ut discam iustificationes tuas: & oēs elationes cordis:
 atq; presumptionis abiiciam. Vtile mihi: qd̄ confusio
 cooperit faciē meā: ut te potius q̄ hoies ad cōsolāduz
 requiram. Didici etiā ex hoc inscrutabile iudiciū tuū
 expānescere: qui affligis iustum cum impio: sed non
 sine equitate: & iustitia. Gratias tibi: quia nō pepci

ſi malis meis: ſed attribuiſti me uerberibus amoris in
 ſigens dolores: & imittens anguſtias: foris & intus.
 Non eſt: qui me cōſoletur ex oibus: que ſub celo ſunt:
 niſi tu dñe deus meus: celeſtis medicus aniaꝝ: q̄ p̄
 tis: & ſanas: deducis ad iſeros: & reducis: diſcipuli
 tua ſup me: & uirga tua ip̄a me docebit. Ecce pate
 lecte: in manibus tuis ego ſum: ſub uirga correcti
 tue me inclino: p̄cute dorſum meū: & collū meū: ut
 curuem ad uoluntatem tuā tortuoſitatē meā. Fac
 pium: hūilem: diſcipulū: ſicut bñfacere conſueuiſti: ut
 ambulem ad oēm nutū tuū. Tibi me: & oia mea ad
 corrigendū cōmēdo: melius eſt hic corripi q̄ in futuro
 Tu ſcis oia: & ſingula: & nil te latet in hūana cōſcien
 tia. Ante q̄ ſiant: noſti uentura: & nō opus eſt tibi: ut
 q̄s te doceat: aut admoneat de his: que geruntur i ter
 ra. Tu ſcis qd̄ expedit ad p̄fectū meū: & quantū de
 ſeruit tribulatio ad rubiginē uitioꝝ purgandā. Fac
 mecū deſideratū bñplacitū tuū: & ne deſpicias pecca
 minoſam uitam meā: nulli melius nec clarius q̄ tibi ſo
 li notā. Da mihi dñe ſcire: qd̄ ſciēdū eſt: hoc amaꝝ: qd̄
 amandū ē: hoc laudaret qd̄ ibi ſumme placet: hoc re
 putare: qd̄ tibi preciōſū apparet: hoc uitupare: quod
 oculis tuis ſordescit. Nō me ſinas ſm uiſionem oculo
 rum exteriorꝝ iudicare: neq; ſm auditū aurīū hoīum
 imperitorꝝ ſententiare: ſed i iudicio uero de inuiſibili
 bus: & ſpiritualibus diſcernere: atq; ſup oia uolunta
 tem bñplaciti tui ſemp̄ ingreſſe. Fallunt ſepe hoīum ſē
 ſus in iudicādo: fallunt & amatores ſeculi uiſibilia tā
 tūmodo amando. Quid eſt homo inde melior: quia
 reputatur ab homine maior: fallax fallacem: uan^o ua
 num: cecus cecū: infirmus infirmū decipit: dum exal
 tat: & ueraciter magis cōfundit: dum inaniter laudat

Nam

Nam quantum unusquisque est in oculis tuis: tantum est
& non amplius: ait humilis sanctus franciscus.

Quod humilibus insistendum est operibus: cum ad
miseretur a summis. Caplm. lvi.

Illi: non uales spiritus in feruentiori desiderio uirtu-
tū stare: nec in altiori gradu cōtemplationis:
sed necesse habes iterdū ob originālē corru-
ptelā ad inferiora descendere: et onus corrupti-
bilis uite ēt iuite: & cū tedio portā. Quādiu mortale
corpus geris: tediū senties: & grauamē cordis. Opz er-
go sepe i carne de carnis onere gemere: eo q̄ uales ipū
alibus studiis: & diuine cōtemplatiōi idēnenter ihe-
rete. Tūc expedit tibi ad hūilia: & exteriora opa con-
fugere: & in bōis te actibus recreare: aduentū meū: &
supnā uisitatiōē firma cōfidētia expectare: exiliū tuū
& ariditatē mētis patiēter sufferre: dōec iterūa me ui-
siteris: ab oibus anxietatibus libereris. Nā faciā te la-
bogz obliuisci: & interna quiete p̄frui. Expādā corā te
prata scripturaruz: ut dilatato corde currere incipias
uiā mandatōz meoz: & dices. Nō sunt cōdigne passio-
nes huius t̄pis ad futurā gloriā: que reuelabit i nobis
¶ Quod homo non reputet se consolatione dignum
sed magis uerberibus reum. Caplm. lvi.

Omine: non sum dignus cōsolatione tua: nec
aliqua spiritali uisitatiōe: & ideo iuste me
cū agis: qm̄ me inopē: & cōsolatū relinqs. Si
eni ad instar maris lachrymas fundere pos-
sem: adhuc cōsolatione tua dignus nō essem. Vñ etiā
dignus sum quoq; flagellari: & puniri: quia grauiter:
& sepe te offendi: & in multis ualde deliq. Ergo uerā
pēsata rōne: nec minima sū dignus cōsolatione: sed tu
clemēs: & misericors: q̄ nō uis p̄ire opa tua ad oīden

dū diuitias bonitatis tue in uasa misericordie tue ēt
 preter oē pprium meritū dignaris cōsolari seruū tuū
 supra humanū modū. Tue enim cōsolatiōes nō sunt
 sicut humāe cōsolatiōes. Quid egi dñe ut mihi con-
 res aliquā celestē cōsolatiōē. Ego nihil boni me
 se recolo: sed semp ad uitia pnum: & ad emēdatiōē
 pigrū fuisse. Verū est: & negare nō possū. Si aliter
 cerē: tu stares cōtra me: & nō esset: q̄ defēderet. Quid
 merui p peccatis meis: nisi infernū: & ignē eternū. In
 uitate cōfiteor: qm̄ dignus sum oī ludibrio: & cōtemp-
 tu: nec decet me inter deuotos tuos cōmorari. Et lz
 hoc agere audiā: tñ aduersū me p ueritate pctā mea
 arguā: ut facili⁹ misericordiā tuā merear ipetrañ. Quid
 dicā reus: & oī cōfusiōe plenus. Nō habeo os loq̄ndi
 nisi hoc tātū uerbū: peccauī dñe: peccauī: misere mei
 ignosce mihi. Sine me paululū: ut plāgā dolorē meū
 anteq̄ uadā ad terrā tenebrosam: et opertā mortis ca-
 ligine. Et quid tā maxime a reo: & misero peccatore
 req̄ris: nisi ut conterañ: & humiliet se p delictis suis.
 In uera cōtritione: & cordis humiliatiōe nascit̄. spes
 uenie recōciliat̄ pturbata cōsciētia: reparañ grā pdita
 tuet̄ hō a futura ira: & occurrūt sibi mutuo ī osculo
 sc̄to deus: & penitens aia: humilis peccator. cōtritio
 acceptabile tibi est dñe sacrificiū: longe suauius odo-
 rans in cōspectu tuo: q̄ thuris incēsum. Hoc est gratū
 etiam unguentū: qd̄ lacris pedibus tuis infundi uo-
 luisti: qa cor cōtritū: & hūiliatū nūq̄ despexisti. Ibi est
 locus refugii a facie ire inimici: ibi emēdat̄: & abluif
 qcqd̄ aliunde cōtractū est: & inq̄natū. ¶ De grā:
 q̄ nō miscēt̄ terrēa sapiētibus. C. lviij.

¶ Illi: preciosa est grā mea nō patitur se misceri
 extraneis rebus: nec cōsolatiōibus terrenis.

Abiicere

Abficere ergo opz oia impedimēta grē: si optas eius
infusionē suscipe. Pete secretū tibi: ama solus habita
re tecū: nullius regre cōfabulationē: sed magis ad de
um deuotā effunde precē: ut cōpunctā teneas mentē
in purā conscientā. Totum mundū nihil estima: de i
nitationē oibus exterioribus antepōe. Non enim po
tēs mihi uacare: & in transitoriis pariter delectari:
motis: & a charis amicis oportet elongari: et ab oī
tali solatio mentē tenere priuatā. Sic obsecrat btūs
apostolus petrus: ut tanq̄ aduenas: & pegrinos i hoc
mūdo se contineāt xpi fideles. O quanta fiducia erit
morituro: quē nullius rei effectus detinet in mundo.
Sed sic segregatū cor habere ab oibus: eger necdū ca
pit animus: nec animalis homo nouit interni hoīs li
bertatē. Attamen si uere uelit esse spūalis: oportet eū
renunciare tā remotis q̄ ppinquis: & a nemine magis
cauere q̄ a seipso. Si temetipsum pfecte uiceris: cetera
facilius subiugabis. Perfecta nanq̄ uictoria est de se
metipso triumphare. Qui enim semetipsum subiectū te
net: ut sensualitas rōni: & rō in cunctis obediat mihi
hic uere uictor est sui: et dñs mundi. Si ad hunc apicē
scādere gliscis: oportet uiriliter icipe: & securim ad ra
dicē ponere: ut euellas: & destruas occultā: & inordi
natā inclinationē ad teipsum: & ad oē priuatū: et ma
teriale bonū. Ex hoc uitio: q̄ hō semetipsum nimis in
ordinate diligit: pene totū pendet: quicqd̄ radicalit̄
uincendū est. Quo deuicto: & subacto malo: pax ma
gna: et traqllitas erit cōtinuo. Sed qa pauci sibiipsis
pfecte mori laborāt: nec plene extra se tendunt: ppte
rea in se implicati remanent: nec supra se in spū eleua
ri pnt. Qui aut̄ libere mecū ambulare desiderat necesse
est: ut omnes prauas: & inordinatas affectiōes suas

mortificet: atq; nulli creature priuato amore cōcupiscenter inhereat.

¶ De diuersis motibus nature: & gratie. Cap. lix.
 Ili: diligenter aduerte motus nature: & gra-
 tia ualde contrarie: & subtiliter mouēt: & gra-
 tia nisi a spūali: & intimo illuminato hoie di-
 scernunt. Oēs qdē bonū appetūt: & aliqd malū
 in suis dictis: uel factis pretēdūt: ideo sub specie
 multi fallunt. Natura calida est: et multos trahit:
 q̄rat: & decipit: & se semp p sine hēt. Sed gra finis
 ambulat: ab oī specie mala declinat fallacias nō pten-
 dit: et pure oīa ppter deū agit: i quo et finaliter rege-
 scit. Natura iute uult mori: nec premi: nec supari nec
 subesse: nec spōte subiugari. Gra uero studet mortifi-
 cationi pprie: resistit sensualitati: q̄rit subiici: appetit
 uinci: nec propria uult libertate fungi: sub disciplina
 amat teneri: nec alicui cupit dñari: sed sub deo semp
 uiuere: stare: & esse: atq; ppter deū oī hūane creature
 humilr parata est inclinari. Natura p suo cōmodo la-
 borat: & qd lucri ex alio sibi pueniat: attendit. Gra
 at nō qd sibi utile: & comodofū sit: sed qd multis p-
 ficiat: magis cōsiderat. Natura libēter honorē: et reue-
 rētiā accipit. Gra uero oēm honorē et glīa deo fidelit̄
 attribuit. Natura cōfusionē timet: & cōtemptū. Gra
 at gaudet pro noīe iesu cōtumeliā pati. Natura ocium
 amat et q̄tē corpale. Gra at uacua eē n̄ pōt: sed libē-
 ter amplectit̄ laborē. Natura q̄rit curiosā hēre: & pul-
 chra: & abhorret uisā: & grossa. Gra ūo simplicib?
 delectat̄: et hūilib? aspa nō a spnat̄: nec uetustis refu-
 git idui pānis. Natura respicit tpalia: gaudet ad lucra
 terrēa: tristat̄ de dāno: irritat̄ leui iniuriē ūbo. Sz gra
 attēdit eīna: n̄ iheret tpalib?: nec pditiōe rex turbat̄
 neq;

neq; uerbis duriorib; acerbat: q; thesauy suū: & ga
 uidiū ī celo: ubi nil pit: constituit. Natura cupida ē: et li
 bētius accipit: q̄ donat: amat ppria: & priuata. Ḡra
 sit pia est: & cōmunis: uitat singularia: cōtentat pa
 cis: beati; iudicat dare: q̄ accipe. Natura inclināt ad
 naturas: ad carnē ppriam: ad uāitatē: et discursus.
 S; ḡra trahit ad deū: & ad uirtutes: renūciat crea
 turis: fugit mūdū: odit carnis desideria: restringit eua
 gēōes: erubescit in publico apparere. Natura liben
 ter aliqd' solatiū hēt externū: ī quo delectet ad sensū
 Sed ḡra in solo deo q̄rit cōsolari: & in summo bono
 sup oia uisibilia delectari. Natura totū agit ppter lu
 crū: & cōmodū proprium: nihil gratis facere pōt: sed
 aut equale: aut melius: aut laudē: uel fauorē p bñfa
 ctis cōsequi spat: & multū pōderat sua gesta: & dona
 cōcupiscit. Ḡra uero nil tpale q̄rit: nec aliud premiū
 q̄ deū soluz pro mercede postulat: nec amplius de tpa
 libus necessariis desiderat: nisi quātū hec sibi ad aīse
 cutionem eternorum ualeant deseruire. Natura gau
 det de amicis multis: et propinquis: gloriat de nobili
 loco: & ortu generis: arridet potētibus: blandit diui
 tibus: applaudit sibi similibus. Gratia aut: & inimi
 cos diligit: nec de amicor; turba extollit: nec locum;
 nec ortū nataliū reputat: nisi uirtus maior ibi fuerit
 fauet magis pauperi: q̄ diuiti compatitur plus nocen
 ti: q̄ potētī: cōgaudet ueraci: nō fallaci: exhortat sem
 p bonos: meliora carismata emulari: & filio dei p uir
 tutes assimilari. Natura de defectu: & molestia cito
 oqueritur. Gratia cōstanter fert inopiā. Natura oīa
 ad se reflectit: p se certat: & arguit. Ḡra autē ad deū
 cuncta reducit: unde originaliter emanat: nihil boni
 sibi ascribit: nec arroganter presumit: nō cōtēdit: nec

suā sententiā aliis presert: sed in omni sensu: et intelle-
 ctu eterne sapientie: ac diuino examini se submitte
 Natura appetit scire: & noua secreta audire: uult ex-
 terius apparere: & multa per sensus experiri: deside-
 rat agnosci: & agere: unde laus: & admiratio pro-
 dit. Sed gratia nō curat noua: nec curiosa percipere
 totum hoc de uetustate corruptiōis est ortū: cuius dñi
 nil nouū: & durable sit sup terrā. Docet itaq; se dñi
 restringere: uanā cōplacentiā: & ostentationē de-
 re: laudanda: & digne miranda humiliter abscen-
 dere: & de oī re: & de oī scientiā utilitatis fructū atq;
 dei laudē & honorē querē. Nō uult se: nec sua p̄dica-
 ri: sed deū in donis suis optat bñdici q̄ cūcta ex mera
 charitate largit̄. Hec gr̄a supnaturale lumē: & quod
 dā dei speciale donū est: & pprie electorū signaculū:
 et pignus salutis eterne: q̄ hoīem de terrēis ad celestia
 amāda sustulit: et de carnali sp̄ialem efficit. Quanto
 igit̄ natura amplius premit̄: et uincit̄: tāto maior gr̄a
 infunditur: & quotidie nouis uisitatiōibus interior
 hō s̄m imaginē dei reformat̄. ¶ De corruptione
 nature: & efficacīa gratie diuine.

Cap. lx.

Omīe deul meus: q̄ me creasti ad iaginē: &
 similitudinē tuā: cede mihi hāc gr̄a: quā
 ondisti mihi tā magnā: & necessariā ad sa-
 lutē: ut uincā pessimā naturā in eā: trahen-
 tē ad p̄ctā: & in p̄ditionem. Sentio enim i carne mea
 legem p̄cti contradicentē legi mentis mee: et captiuū
 me ducentē ad obediendū sensualitati in multis: nec
 possum resistere passiōibus eius: nisi assistat tua sc̄til-
 ma gr̄a cordi meo ardēter diffusa. Opus est gr̄a tua:
 & magna gr̄a: ut uincat̄ natura ad malū sp̄ p̄na ab
 adolescētia sua. Nā p̄ pmū hoīez adā lapsa: et uitiata
 per

per pctm̄ in oēs hoīes pena huius macule descendit: ut
 ipsa natura: que bona: & recta a te condita fuit: pro
 uitio iā: & ifirmitate corrupte nature conat̄: eo q̄ mo
 tius sibi relictus ad malū: & iferiora trahat. Nam
 m̄ dica uis: que remāsit: est tanq̄ scintilla quedā latēs
 in t̄ere. Hec est ipsa rō naturalis: circūfusa magna ca
 lida: ad hoc iudiciū hñs boni & mali: ueri falsiq; di
 st̄ctiā: licet ipotens sit adimplere oē: q̄ approbat. nec
 potiat̄. Hinc est deus meus: q̄ cōdelector legi tue fm̄
 interiorē hoīem: sciēs mandatū tuū fore bonū: iustum
 & sc̄m̄: arguēs et oē malū: et pctm̄ fugiēdū: carne autē
 seruiō legi pcti: dū magis sensualitati obedio q̄ rōni.
 Hinc est: qd̄ uelle bonū mihi adiacet: pficere autē nō in
 uenio. Hinc sepe multa bona ppono: sed qa gr̄a deest
 ad adiuuandū ifirmitatē meā ex leui resistētia resileo:
 & deficio. Hinc accidit: q̄ uia p̄fectionis agnosco: &
 qualiter agere debeā: clare satis uideo: sed pprie cor
 ruptiōis pōdere pressus: ad p̄fectiora nō assurgo. O q̄
 maxime est mihi necessaria dñe gr̄a tua ad ichoandū
 bonū: ad pficiendū: & ad pficiendū. Nā sine ea nihil
 possum facere: oia autē possum in te: cōfortate me gr̄a
 O uere celestis gr̄a: sine q̄ nulla sunt ppria merita: nul
 la quoq; dona nature pōderanda. Nihil artes: nihil di
 uitie: nihil pulchritudo: uel fortitudo: nihil ingeniū:
 uel eloquētia ualēt apud te dñe sine gr̄a. Nā dōa natu
 re bōis & malis sunt coia: electorū autē ppriū donū est
 gr̄a: siue dilectio: qua isigniti digni habent uita etna
 Tantū eminet hec gr̄a: ut nec donū pp̄hie: nec signo
 rū opatio: nec q̄talibet alta speculatio aliqd̄ estimetur
 sine ea. Sed neq; fides: neq; spes: neq; alie uirtutes tibi
 accepte sunt sine charitate: & gratia. O btissima gr̄a

que paupem spū: uirtutib⁹ diuitē facis: & diuitē m̄tis
 bōis hūilē corde reddis: ueni descēde ad me: reple me:
 mane cōsolatiōe tua: ne deficiat pre lassitudine: & aridi-
 tate mētis aīa mea. Obsecro dñe: ut iueniā grām i-
 u-
 lis tuis: sufficit. n. mihi grā tua: ceteris nō obtētis: que
 desiderat natura. Si fuero tētatus: et uexatus tri-
 tiōib⁹ multis: nō timebo mala: dū mecū fuerit grā
 tua. Ipsa fortitudo mea: ipsa cōsiliū cōfert: et aux-
 Cunctis hostibus potentior est: & sapiētior unitis
 sapiētib⁹. Magistra est ueritatis: doctrix discipline: lu-
 mē cordis: solamē pressure: fugatrix tristitie: ablatrix
 timoris: nutrix deuotionis: pductrix lachrymarum.
 Quid sum sine ea: nisi aridū lignū: & stips inutilis ad
 eiciendū. Tu ergo me dñe grā sp̄ pueniat: & sequa-
 tur: ac bonis opibus iugiter prestat eē itentū: p̄ iesum
 xp̄m filiū tuū. Amē. ¶ Quod nos ipsos abnega-
 re: & christum imitari debemus per crucē. Cap. lxi.

¶ U: q̄ntū a te uales exire: tantū in me poteris
 trāsire. Sicut nihil foris occupat eē iternā pacē
 f facit: sic se interius relinquere deo cōiungit.
 Volo te addiscere pfectā abnegationē tuī in
 uolūtate mea sine cōtradictiōe: & q̄rella. Sequere me
 ego sū uia: ueritas: et uita. Sine uia nō itur: sine uerita-
 te nō cognoscitur: sine uita nō uiuūt. Ego sū uia: quā
 sequi debes: ueritas: cui credere debes: uita: quā sp̄are
 debes. Ego sū uia iuiolabilis ueritas ifallibilis: uita in-
 terminabilis. Ego sū uia rectissima: ueritas suprema:
 uita uera: uita beata: uita icreata. Si manseris in uita
 mea: cognosces ueritatē: & ueritas liberabit te: & ap-
 prehendes uitā eternā. Si uis ad uitā ingredi: sua mā-
 data. Si uis ueritatē cognoscere: crede mihi. Si uis per-
 fectus esse: uende oīa. Si uis esse discipulus meus abne-
 ga te metip̄sū.

ga temetipsum. Si uis beatā uitā possidere: presentē
 uitā contēne. Si uis exaltari in celo: humilia te in mū
 do. Si uis regnare mecū: porta crucē mecū. Soli enim
 in crucis inueniunt uitā beatitudinis: & uere lucis.
 In iesu christe: ga arta est uia tua: & mundo despe
 ctū. Dona mihi tecū mundi despectū imitari. Non. n.
 n. for est seruus dño suo: nec discipulus sup magistrū
 Et creat seruus tuus in uita tua: ga ibi est salus mea
 & ueritas uera. Quicqd extra eā lego: uel audio: nō
 me recreat: nec delectat plene. Fili: ga hec scis: & legi
 sti oia: beatus eris: si feceris ea. Qui habet mandata
 mea: & p̄uat ea: ipse est: q̄ diligit me: & ego diligā eū
 & manifestabo ei me ipsum: & faciā eū sedere mecū
 in regno patris mei. Dñe igit̄ sicut dixisti: & pmisisti
 sicutiq; mihi p̄mereri cōtingat. Suscepi de māu tua
 crucē portabo eā usq; ad mortē: sicut iposuisti mihi.
 Vere uita boni monaci crux est: sed dux paradisi. Incep
 tū est retro abire nō licet: nec relinq̄re opz Eya fratres
 p̄gam? simul: iesus erit nobiscū. Propter iesum susce
 pimus hāc crucē: propter iesum pseueremus in cruce.
 Erit adiutor noster: q̄ est dux nr̄: & precessor. En rex
 noster ingreditur ante nos: qui pugnabit pro nobis.
 Sequamur uiriliter: nemo metuat terrores. Simus pa
 rati mori fortiter in bello: nec inferamus crimen glo
 rie nr̄e: ut fugiamus a cruce. ¶ Quod homo nō
 sit nimis delectus: q̄n in aliquos labit defectus. C. lxiij.

illi: magis placent mihi patientia: & hūi
 litas in aduersis: q̄ multa solatio: & de
 uotio in prosperis. Vt quid te contristat
 paruum factum contra te dictū. Si am
 plius fuisset: commoueri non debuisset:
 sed nunc dimitte transire: non est primum: nec

nouum: nec ultimum erit: si diu uixeris. Satis uirilis
 es: q̄ diu nil obuiat abuersi: bñ etiam cōsulis: & alios
 nosti roborare uerbis: sed cū ad ianuam tuam uenit
 repentina tribulatio: deficiis cōsilio: & robore. A
 de magnam fragilitatem tuā: quā sepius experit: in
 modicis obiectis: tamen pro salute tua ista fiunt. Cū
 hec: & similia contingunt. Pone: ut melius non
 corde: & si te terigit: non tamē deliciat: nec diu
 cet. Ad minus sustine patienter: si non potes gauden
 ter. Etiam si minus libenter audis: & indignationē lē
 tis. Reprime te: nec patiaris aliquid inordinatum ex
 ore tuo exire: unde paruuli scandalizentur. Cito con
 q̄scet cōmotio excitata: & dolor internus reuertente
 gratia dulcorabitur. Adhuc uiuo ego dicit dñs: iuu
 re te patus: & solito amplius cōsolari: cōsilius si fueris
 mihi: & deuote iuocaueris. A iō egor esto: & ad maio
 rē sustinētiā accingere. Non est totum: ut frustratū: si
 te sepius percipis tribulatū: uel grauiter tētatū. Hō
 es: & non deus: & caro es: & nō angelus. Quō tu pos
 ses semp in eodem statu uirtutis permāere: qñ hoc de
 fuit angelo i celo: & primo hoī in paradiso: q nō diu
 steterunt. Ego sum: q merentes erigo sospitare: & suā
 cognoscentes ifirmitatem: ad meā p̄ueho diuinitatē.
 Dñe: bñdictū sit uerbū tuū: dulce sup mel et fauū ori
 meo. Quid facerē in tātis tribulatiōibus: & angustiis
 meis: nisi me cōfortares tuis sc̄tis sermonibus. Dum
 modo tādē ad portū salutis pueniam: qd cure est: q̄
 & quāta passus fuero. Da finem bonum: da felicē ex
 mundo transitum. Memento mei deus meus: & dili
 ge me recto itinere in regnum tuum. Amen.

¶ De altioribus rebus: & occultis iudiciis dei non
 scrutandis.

Capitulum. lxxiii.

Fili:

illi: caueas disputare de altis materiis: & de
 occultis dei iudiciis. Cur sic iste relinqt: & il
 le ad tantā grāz assumit: cur ēt iste tantū affli
 git: & ille tā eximie exaltat. Ista oēm hūanā
 exaltatē excedūt: nec ad inuestigādū iudiciū diuinū
 uel ratio preualet: uel disputatio. Q n̄ ergo hoc tibi
 fuerit inimicus: uel etiā quidā curiosi ingrūt hoies
 re. Ode illud pphete. Iustus es dñe: & rectū iudiciū
 tuū. Et illud. Iudicia dñi uera iustificata in semetipsa
 Iudicia metuenda sunt: nō discutiēda: q̄a hūano in
 tellectui sunt incomprehensibilia. Noli etiā inqui
 rere: uel disputare de meritis sanctorū: quis alio san
 ctior: aut quis maior fuerit in regno celorum. Ta
 lia generant sepe lites: & contentiones inutiles: nutri
 unt quoq; superbiam: & uanam gloriam: unde oriū
 tur inuidie: & dissensiones: dum iste illum sanctum:
 & alius alium conatur superbe preferre. Talia autē
 uelle scire: & inuestigare: nullū fructum afferunt: sed
 magis sanctis displicent: quia non sum deus dissen
 sionis: sed pacis: que pax magis in humilitate uera
 quam in propria exaltatione consistit. Quidam zelo
 dilectionis trahuntur ad hos: uel ad illos ampliori
 affectu: sed humano potius: quam diuino. Ego sum
 qui cunctos condidi sanctos: ego donauī gratia: ego
 prestui gloriam: ego noui singulorum menta: ego pre
 ueni eos in benedictionibus dulcedinis mee: ego pre
 sciui dilectos ante secula: ego eos elegi de mundo: nō
 ipsi me preelegerunt: ego uocaui per gratiam: attra
 xi per misericordiam: ego perduxī eos per tentatiōes
 uarias: ego infundi consolationes magnificas: ego
 dedi perseverantiam: ego coronauī eorum patienti
 am: ego primum: & nouissimum agnosco: ego om̄

nes in estimabili dilectione amplector: ego laudandus sum in omnibus sanctis meis: ego super oīa benedicendus sum: & honorandus in singulis: quos sic gloriose magnificauī: & predestinaui sine ullis precedentibus propriis meritis. Qui ergo unum de minimis meis contempserit: nec magnum honorat: quia pusillum: & magnum ego feci. Et qui derogat alicui sanctorū: derogat sibi: & ceteris omnibus in regno celorum. Omnes sunt: per charitatis uinculum idem sentiunt: idem diligunt: & oēs in unum se diligunt. Adhuc autē: quod multo altius est: plus me quam se: & sua merita diligunt. Nam supra se rapti: et extra propriam dilectionē tracti: totum in amorē mei pergunt: in quo: & fructiue quiescunt. Nihil est: quod eos auertere possit: aut deprimere: quippe quod eterna ueritate pleni: igne ardescunt: & inextinguibilis charitatis. Taceāt igitur carnales: & aīales hoīes de sanctorum statu differere: qui nō norunt: nisi priuata gaudia diligere. Demūt: & addūt per sua inclinatioē: nō per ut placet eterne ueritati. In multis est ignorātia eorū: maxime: qui parum illuminati raro aliquē perfecte dilectione spūali diligere norunt. Multi adhuc naturali effectu: & hūana amicitia ad hos: uel ad illos trahuntur: & sicut in inferioribus se hñt: ita et de celestibus imaginant. Sed est distātia incōpabilis: quod imperfecti cogitant: & qui illuminati uiri per reuelationē supnā speculant. Caue ergo fili de istis curiose tractare: quod tuam scientiā excedunt: sed hoc magis satage: & intēde: ut uel minus in regno dei queas inueniri. Et si quispiam sciret: quis alio sanctorum esset: uel maior haberetur in regno celorum: quod ei hec notitia prederet: nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret: & in maiore noīe mei laudem exurgeret. Multo acceptius deo facit: quod de peccatorum suorum magnitudine

magnitudine: & uirtutū suarū paruitate cogitat: & quā
 lōge a sctōrū pfectione distat: quā is: qui de eorū maiori
 tate: uel puitate disputat. Meli⁹ est sctōs deuotis p̄ci
 s: & lachrymis exorat: & eorū glōsiosa suffragia hūi
 litate implorare: quā eorū secreta uana inq̄sitiōe p̄scuta
 rā illi bene: & optime cōtentātur: si hoies scirēt cōten
 tati. & uaniloga sua compesceēt. Nō gloriat de ppriis:
 neque uirtutis quippe qui sibi nil bōitatis ascribūt: sed totū m̄
 litiā in ipsis cūcta ex infinita charitate mea dōaui. Tā
 to amore diuitatis: & gaudio sup effluētē reppellant:
 ut nihil eis desit gr̄e: nihilq; possit deesse felicitatis oēs
 scī quāto altiores ī gl̄a: tāto hūiliores in seipsis: & mi
 hi uiciniores: & dilectiores existūt. Ideoq; hēs scriptū
 ga mittebāt coronas suas ante deū: & ceciderūt in fa
 cies suas corā agno: & adorauerūt uiuentē ī secula se
 culorū. Multi quidē querūt quā maior sit regno dei: quā
 ignorāt: an quā cū minimis erūt digni cōputari. Magnū ē
 uel minimū esse in celo: ubi oēs magni sunt: quā omnes
 filii dei uocabunt: & erunt. Minimus erit in mille: &
 peccator centum annorū morietur. Cū enim quererēt
 discipuli: quis maior eēt in regno celorum: tale audie
 runt responsum. Nisi conuersi fueritis: & efficiamini
 sicut paruuli: non intrabitis in regnum celorū. Qui
 cunque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste: hic
 maior est in regno celorum. Veh eis: qui cum paru
 uulis humiliare se sponte dedignātur: quoniam humili
 sianua regni celestis eos non admittet intrare. Veh
 etiam diuitibus: qui habēt hic cōsolationes suas: quā
 pauperibus intransibiles in regnum dei ipsi stabunt
 foras eiulantes. Gaudete humiles: & exultate pau
 peres: quia uestrum est regnum dei: si tamen in ue
 ritate ambulatis.

Ioannes gerfon I iiii

¶ Quid ois spes: & fiducia ī solo deo est figēda. c. lxxiij

Omine: q̄ est fiducia mea: quā ī hac uita habeo: aut qd̄ maius solatiū meū ex oibus ap parentibus sub celo. Nōne tu dñe deus meus: cuius misericordie non est numerus. Mihi bñ fuit sine te: aut qñ male esse potuit presēt. Malo paup̄ esse pp̄ te: q̄ diues sine te. Eligo potius cū ī uita pegrinari q̄ sine te celū possidere. Vbi tu celū: atq; ibi mors: & īfernus: ubi tu non es. Tu ī desiderio es: & ideo post te gemef: & clamar: et exorare necesse est. In ullo deniq; possū plene cōfidere: q̄ ī necessitatibus auxilietur oportunis: nisi in te solo deo meo. Tu es spes mea: & fiducia mea: tu cōsolator meus: & fidelissimus in oibus. Oēs que sua sunt: querūt tu salutem meā: & p̄fectum meū solū modo pretēdis: & oia in bonū mihi cōuertis: etiā uariis tētationibus & aduersitatibus exponis. Hoc totum ad utilitatem meā ordinas: qui mille modis dilectos tuos p̄bare cōsueuisti. In qua probatione nō minus diligi oēs: & laudari: q̄ si celestibus cōsolatiōibus me repleres. In te ergo dñe deus pono totā spem meā: et refugiū: in te oēm tribulationem: & angustiam meā cōstituo: q̄ totū in firmū: & instabile inuenio: q̄ quid extra te conspicio. Non enim p̄derunt multi amici: neq; fortes auxiliarij adiuuare poterūt: neq; prudentes consiliarij responderē: neq; liber doctoz cōsolari: nec aliquo precio: uel substaptia liberare: nec locus aliquis secretus contutari: si tu ipse nō assistas: iuues: cōfortes: cōsoleris: instruas custodias. Oia nāq; que ad pacem uident esse: & felicitatem habendā: te absente: nihil sunt: nihilq; felicitatis in ueritate cōferūt. Finis ergo oium bonoz: & altitudo uite: & p̄funditatis eloqoz tu es: & ī te sup̄ oia sperare

sperare fortissimū solatiū seruorū tuorū. Ad te sūt ocu-
 li mei: in te cōfido deus meus misericordiāz pater. Bñ-
 dic: & sanctifica aīam meā bñdictiōe celesti: ut fiat ha-
 bitatio sc̄tā tua: & sedes eterne gl̄ie tue: nihilq; in tem-
 tue dignitatis inueniat: qđ oculos tue maiestatis
 ondat. Scđm magnitudinē bonitatis tue: & mult-
 tudinē miserationū tuarū respice i me: & exaudi orōnē
 p̄p̄is serui tui lōge exultantis in regiōe umbre mor-
 t̄. Protege: & cōserua aniam seruuli tui inter tot di-
 scrimina uite corruptibilis: ac cōitante gratia tua di-
 rige per uiam pacis ad patriam perpetue claritatis.

Incipit liber quartus.

Deuota exhortatio ad sacram corporis christi cō-
 munionem. Vox christi.

Enite ad me oēs: qui laboratis: & onerati estis: & ego reficiā uos: dicit domi-
 nus. Panis: quē ego dabo caro mea est: pro mundi uita. Accipite: & comedite: hoc est corpus meū: quod pro uobis tra-
 det: hoc facite i meam cōmemorationē

Qui manducat carnem meā: & bibit meū sanguinez in me manet: & ego in illo. Verba: que ego locutus sū uobis: spiritus: & uita sunt. Cum quan-
 ta reuerentia christus sit suscipiendus. Caplm. i.

Erba hec sunt tua christe: ueritas eterna quis non uno tpe plara: nec uno in loco scripta. Quia ergo tua sūt uerba: gratā ter mihi: & fideliter cuncta sunt accipiēda. Tua sunt: & tu ea protulisti: & mea quoz sunt: quia pro salute mea edidisti. Libenter su-

Incipio ea ex ore tuo: ut artius inferant cordi meo. Excitant me uerba tante pietatis: plena dulcedinis: & dilectionis: sed terrent me delicta ppria: & ad capienda tanta myſteria me reuerberat ipura cōſcia: puocat me dulcedo uerborū tuorū: sed onerat me multitudo tuorū meorū. Iubes: ut fiducialiter ad te accedā: ſi uelim habere partē: ut immortalitatis accipiā alimētā: ſi eternā cupiā obtinere uitā: & gloriā. Venite inquit ad me oēs: q̄ laboratis: & onerati eſtis: & ego reficiā uos. O dulce: & amicabile uerbū in aurē pctōris: q̄ tu dñe deus meus egenū & pauperē iuitas ad cōiōnem tui ſacriſſimi corporis. Sed q̄s ego ſum dñe: ut ad te preſumā accedere. Ecce celi celorū te nō capiunt: & tu dicis uenite ad me oēs. Quid ſibi uult iſta piſſima dignatio: & tā amicabile iuitatio. Quomodo auſus ero uenire: q̄ nihil boni mihi conſcious ſum. Vñ poſſum preſumere. Quomodo te itroducā in domū meā: q̄ ſepius offendi benigniſſimā faciē tuā. Reuerētūr angeli: & archāgelī: metuūt ſancti: & iuſti: & tu dicis: uenite ad me oēs. Niſi tu dñe hoc diceret: q̄s uerū eſſe crederet: et niſi tu iuberet: q̄s accedere attētaret. Ecce noe uir iuſtus in archē fabrica centū annis laborauit: ut cū paucis ſaluareretur: & ego quomodo potero una hora preparā: ut mundi fabricatorem cū reuerentia ſumā. Moyses famulus tuus magnus: et ſpālis amicus tuus archam ex lignis imputribilibus fecit: quā & mūdīſſimo uestiuit auro: ut tabulas legis in eis reponeret: & ego putrida creatura atudebo te cōditorē legis: ac uite datorē tam facile ſuſcipe. Salomon ſapientiſſimus regnū iſrael magnificū templū ſeptē annis in laudem nois tui edificauit: & octo diebus feſtum dedicatiōis eius celebrauit: mille hoſtias pacificas obtulit: & archam federis clangore

clangore buccine: & iubilo in locū sibi preparatū solē
niter collocavit: & ego infelix: & pauprimus hoīum
quomodo te in domū meā introducā qui uix mediā ex
pendere deuote noui horā: & utinā uel semel digne fe
ra mediā. O mi deus: quantū illi ad placendū tibi age
re uiderūt. Heu q̄ puillū est: quod ago: q̄ breue ex
p̄o tempus: cū me ad cōicandū dispono: raro totus
cōlectus: rarissime ab oī distractione purgat⁹. Et cer
te tua salutarī deitatis presentia nulla deberet oc
currere indecens cogitatio: nulla etiā occupare creatu
ram: q̄ nō angelū: sed angeloy dñm suscepturus suz
hospitio. Est tñ ualde magna distantia inter archam
federis cū suis reliquiis: & mundissimum corpus tuū
cum suis ineffabilibus uirtutibus inter legalia illa sa
crificia futuroy prefiguratiua: & ueram tui corporis
hostiā: oīum antiquoy sacrificioy contemplatiuam.
Quare igitur nō magis ad tuā uenerabilem iardesco
presentiā: cur non maiori me preparo sollicitudine ad
tua sancta sumenda: qm̄ illi antiq̄ sancti patriarchi: &
prophete: reges quoq;: & principes cū uniuerso pp̄o:
tantū deuotionis demonstrarunt affectū erga cultū dī
uinum. Saltauit deuotissimus rex dauid corā archa
dei totis uiribus: recolens beneficia olim idulta patri
bus: fecit diuersi generis organa: psalmos edidit: et cā
tari instituit: cum leticia cecinit: ipse frequenter in cy
thara spiritus sancti afflatus gratia: docuit pp̄m Isra
el toto corde deū laudare: & ore cōsono diebus singu
lis bñdicere: & predicare. Si tanta agebat tunc deuo
tio: ac diuine laudis extitit recordatio corā archa te
stamenti: quanta nūc mihi: et pp̄o christiano hūda est
reuerentia: & deuotio in presētia sacramēti i sumptio
ne excellētissimi corporis xp̄i. Currunt multi ad diuersa

loca p̄ uisitandis religis sanctoꝝ : & miratur auditis
 gestis: eoz̄ ampla edificia temploꝝ inspicunt: et oscu
 lantur sericis: et auro iuoluta sacra ossa iploꝝ. Et ec
 ce tu presens es hic apud me in altari de^o meus: sc̄
 sanctoꝝ: creator oium: & dñs angeloz̄. Sepe in
 bus uidebis est curiositas hoium: & nouitas inu
 & modicus reportat̄ emendatiōis fructus maxie
 est tā leuis sine uera cōtritiōe discursus. Hic aut̄ in
 cramento altaris totus presens es deus meus; hō
 ielus: ubi & copiosus p̄cipit̄ et̄ne salutis fructus quo
 tientēq; fueris digne: ac deuote susceptus. Ad istud
 uero nō trahit leuitas aliq;: nec curiositas: aut sentua
 litas: sed firma fides: deuota spes: et sincera charitas.
 O inuisibilis odorator mūdi deus: q̄ mirabiliter agis no
 biscū: q̄ suauiter: & gratiose cū electis tuis disponis:
 qbus temetipsū in sacramēto sumendū p̄ponis. Hoc
 nāq; oēm intellectuz̄ supat: hoc sp̄aliter deuotoꝝ cor
 da trahit: & accendit affectū. Ipsi enī uiri fideles tuis:
 q̄ totā uitā suā ad emendationē disponūt: ex hoc di
 gnissimo sacramēto magnā deuotiōis gr̄am: & uir
 tutis amorē frequēter recipiūt. O admirabilis: & ab
 scōdita gr̄a sacramēti: quā norunt tatū xp̄i fideles
 infideles aut̄: et p̄ctis seruientes expiri nō p̄nt. In hoc
 sacramēto conferit̄ spiritalis gratia: & reparatur in
 anima uirtus amissa: & p̄ peccatum deformata redit
 pulchritudo. Tanta est aliq̄ndo hec gratia ut ex ple
 nitudine collate deuotionis: non tantū mens: sed &
 debile corpus uires sibi prestitas sentiat ampliores.
 Dolendum tamen ualde: & miserandum super tepi
 ditate: & negligentia nostra: q̄ nō maiori affectu tra
 himur ad christū sumēdum: in quo tota spes saluan
 dorum consistit: & meritū. Iple enim est sanctificatio
 nostra:

nostra: & redemptio: ipse consolatio uiatorum: & sanctorum
 eterna fruitio. Dolendum itaque ualde: quod multi tam parum
 hoc salutare mysterium aduertunt: quod celum letificat: &
 mundum conseruat uniuersum. Heu cecitas: & duritia cor
 humani: tam ineffabile donum non magis atten
 dis: & ex quotidiano usu etiam ad inaduertentiam de
 scendere. Si enim hoc sanctissimum sacramentum in uno tantum
 celebraretur loco: & ab uno tantum consecraretur sacerdote in
 mundo: quanto putas desiderio ad illum locum: & tale dei
 sacerdotem homines afficerent: ut diuina mysteria celebra
 re audirent. Nunc autem multi facti sunt sacerdotes. et
 in multis locis offertur Christus: ut tanto maior appareat gratia
 & dilectio dei ad hominem: quanto latius est sacra com
 munita per orbem. Gratias tibi bone iesu: pastor eterne: qui
 nos pauperes: & exules dignatus es precioso corpore: &
 sanguine tuo reficere: & ad hec mysteria percipienda: et
 prioris tui alloquio inuitare dicendo. Venite ad me
 omnes qui laboratis: & onerati estis: & ego reficiam uos.

Quod magna bonitas: & charitas dei in sacramen
 to exhibetur homini. Cap. ii.

Vp bonitate tua: & magna misericordia tua
 domine confusus accedo eger ad saluatore[m] esuriens
 et sitiens ad fonte[m] uite: egenus ad regem celi. Per
 uisus ad dominum creatura ad creatorem: desolat[us]
 ad meum per uiam consolatore[m]. Sed unde mihi hoc: ut uenias
 ad me: Quis ego sum: ut prestes mihi teipsum. Quomodo
 audet peccator coram te apparere. Et quomodo tu dignaris ad
 peccatore[m] uenire. Tu nosti seruum tuum: et scis quia nil bo
 ni in se habet: unde hoc illi prestes. Confiteor igitur utili
 tate[m] meam: agnosco bonitate[m] tuam: laudo pietatem: &
 gratias ago propter nimiam charitate[m]. Propter te metipsuz

enim hoc facis: non ppter mea merita: ut bōitas tua mihi magis inotescat charital amplior ingerat: et humilitas perfectius cōmendet. Quia ergo tibi hoc placet: & sic fieri iussisti: placet & mihi dignatio tua: ut inā iniquitas mea non obsistat. O dulcissime: & benignissime iesu: quanta tibi reuerentia: & gratiarū ppetua laude: pro susceptiōe sacri corporis tui debentur cuius dignitatē nullus hoium explicare potens inueniē. Sed qd cogitabo in hac cōmuniōe in accessu ad dñm meum: quē debite uenerari nequeo: & tñ deo te suscipe desidero. Quid cogitabo melius: & salubrius: nisi meipsum totaliter humiliādo corā te: & tuam infinitam bonitatē exaltādo supra me. Laudo te deus meus: & exalto in eternum. Despicio me: & subicio tibi in pfundū utilitatis mee. Ecce tu sanctus factorum: & ego sordes peccatorum: & tu inclinas te ad me: q nō sum dignus ad te respicere. Ecce tu uenis ad me tu uis esse mecū: tu inuitas ad cōuiuīū tuum: tu mihi dare uis celestē cibum: & panē angelorū māducandū & non aliū sane q teipsum: panē uiuū: q de celo descēdisti: & das uitā mūdo. Ecce unde dilectio pcedit: q̄ tibi dignatio illucescit: q̄ magne gratiarū actiones: et laudes tibi pro his debent. O q̄ salutare: & utile cōsiliū tuū: cū istud instituisi: q̄ suauē: & iocundū cōuiuīum cū teipsū in cibū donasti. O q̄ admirabilis opatio tua dñe: quā potēs uirtus tua: quā ifallibilis ueritas tua. Dixisti enim: & facta sunt oīa: & hoc factum est qd ipse iussisti. Mirares & fide digna ac humanū uincas intellectū: quod tu dñe deus meus: uerus deus: et homo sub modica specie pāis: & uini integer continearis: & sine cōsumptiōe a sumente māducaris. Tu dñe uniuersorū: q nullius habes indigentia: uoluisti per sacramentum

cramentū tuū habitare in nobis: cōserua cor meū: &
 corpus meū imaculatū: ut leta: & pura cōscientia sepi
 us ualeā tua celebrare myseria: et ad meā perpetuam
 accipe salutē: que ad tuū precipue honoret: & memo
 rale phenne sanxisti: & instituisti. Letare aīa mea: &
 gratias age deo pro tā nobili mūere: & solatio singu
 larē in hac lachrymarū ualle tibi relicto. Nā quotiens
 hęc myseriū recolis: & christi corpus accipis: totiens
 tuū redemptiōis opus agis: & particeps oīum merito
 rum xp̄i efficeris. Charitas etenim xp̄i nunq̄ minuit.
 & magnitudo ppitiatiōis eius nunq̄ exhaurit. Ideo
 noua semp̄ mētis renouatiōe ad hoc disponere te de
 bes: & magnum salutis myseriū attenda cōsideratio
 ne pensare. Ita magnū: nouū: & iocūdum tibi uideri
 debet: cū celebras: aut missā audis: ac si eodē die xp̄s
 primū in uterū uirginis descēdens homo factus esset:
 aut i cruce pēdens p̄ salute hoīuz pateret: & moreret

Quod utile sit sepe cōmunicare.

Cap. iiii.

Ecce ego uenio ad te dñe: ut bene mihi sit ex
 munere tuo: & letificer in cōuiuio sc̄to tuo:
 qđ parasti i dulcedie tua paup̄i deus. Ecce
 in te est totū: qđ desiderare possū: & debeo
 tu sal⁹ mea et fr̄ptio: spes: & fortitudo deus: et gl̄ia
 Letifica ergo hodie aīam serui tui: qm̄ ad te dñe iesū
 aīam mea leuaui. Desidero te nunc deuote: ac reuerē
 ter suscipe: cupio te in domū meā introducere: quate
 nus cū zacheo mereat a te bñdici: ac inter filios abra
 he cōputari. Aīa mea corpus tuū occupasset: cor meū
 tecū uniri desiderat. Trade te mihi: et sufficit. Nā pre
 ter te nulla cōsolatio ualet: sine te esse nequeo: & sine
 uisitatiōe tua uiuere nō ualeo. Ideoq; oportet me fre
 quenter ad te accedere: & in remediū salutis mee reci

bene forte deficiā in uia: si fuero celesti fraudatus ali-
 monia. Sic enim tu misericordissime iesu predicans
 populis: & uarios curans languores aliquando di-
 xisti. Nollo eos ieiunos dimittere in domū suā ne defi-
 ciant in uia. Age igit̄ hoc modo mecū: qui te pro
 lium cōsolatiōe in sacramēto reliquisti. Tu es. n. ma-
 uis refectio anime: & q̄ te digne manducauerit: parti-
 ceps: & heres erit eterne glorie. Necessarium quidē
 mihi ē: qui tam sepe laboro: & pecco: tam cito tēdes-
 co: & deficio: ut plequentes orones: & confessiōes: &
 sacram tui corporis pceptiōem me renouē: mundē: et
 accendam: ne forte diutius abstinendo a sancto ppo-
 sito defluam. Proni enim sunt sensus hoīs ad malum
 ab adolescentia sua: & nisi succurrat diuina medicina
 labit̄ homo mox ad peiora. Retrahitur ergo sancta
 coio a malo: & cōfortat̄ in bono. Si. n. mō sepe negli-
 gens sum: & tepidus: qñ coico: aut celebros: qd̄ fietet
 si me delā nō sumerē: & tā grāde iuuamen nō quererē
 Et licet oī die nō sim aptus: nec ad celebrādum bene
 dispositus dabo tamen opam cōgruis t̄pibus diuina
 p̄cipere mysteria: ac tante gr̄e participē me exhibere.
 Nam hec est una principalis fidelis aie cōsalatio q̄ diu
 pegrinatur a te immortalī corpe: ut sepius memor del-
 sui dilectū suum deuota suscipiat mente. O mira cir-
 ca nos tue pietatis dignatio: q̄ tu dñe deus creator:
 et uiuificator oīum spūuz ad pauperulā dignaris ue-
 nire aiam: & cū tota deitate tua: ac hūanitate eius im-
 pinguare esuriē. O felix mens: & beata anima: que te
 dñm deū suū merē deuote suscipere: et in tua suscep-
 tiōe spiritali gaudio repleti. O q̄ magnū suscepit dñm
 q̄ dilectum inducit hospitem: q̄ iocundū recipit sociū
 q̄ fidelem acceptat amicū: q̄ speciosum: & nobilē am-
 plectitur

plectitur spōsum pre oībus dilectū : et sup oīa deside
rabilia amandum. Sileant a facie tua dulcissime dile
cte me? celū & terra: & oīs ornat? eorū: qm̄ quicqd̄ la
udis hnt: aut decoris ex dignatiōe tue ē largitatis: nec
a decorē tui puenient nominis: cuius sapientie nō est
numerus.

¶ Quod multa bona prestantur
deuote cōmunicantibus. Cap. iiii.

Om̄ne deus meus preueni seruū tuū in bñ
dictiōibus dulcedinis tue: ut ad tuū magni
ficū sacm̄ digne: ac deuote merear accedeſ
Excita cor meū in te: & a graui corpe erue
me. Visita me in salutari tuo ad gustādū in spū tuam
suauitatē: que in hoc sacro tanq̄ in fōte plenarie latet
Illumina quoq; oculos meos ad itūendū tm̄ mysteriū
& ad credendū illud idubitata fide me roborā: est. n.
opatio tua nō hūana potētia: tua sacra institutio: nō
hoīs adinuetio. Nō. n. ad hec capiēda: & itelligenda
aliqs idōeus p se repitur: q̄ angelicā ēt subtilitatē trā
scendūt. Quid ergo ego peccator idign? terra & cinis
de tā alto sacro secreto potero inuestigare: & capere.
Dñe in simplicitate cordis: in bōa firma fide: & i tua
iussione ad te cū spe: & reuerētia accedo: & uere credo
ga tu presens es hic in sacramento deus: & hō. Vis er
go: ut te suscipiā: & meipsū tibi in charitate unīā. Vñ
tuā precor clemētiā: & spālem ad hoc iploro mihi dōa
ri grāz: ut totus in te liquefiā: & amore pfruar: atq; d̄
nulla aliena cōsolatione amplius me itromittā. Est enī
hoc altissimū: & dignissimū sacm̄ salus aīe: & corpis
medicina oīs spūalis languoris: in quo uitia mea curā
tur: passiōes frenātur: tentatiōes uincunt: ac minuun
tur: grā maior ifunditur: uirtus icepta auget: firmat
fides: spes roborat: et charitas ignescit: ac dilatat. MI

Ioan. gerson K

ta nāq̄ bona largitus es: & adhuc sepius largiris in sa-
 cramēto dilectis tuis deuote coicantibus: deus meus
 susceptor aie mee: reparator ifirmitatis hūane: & to-
 tius dator cōsolatiōis iterne. Nā multā ipsis cōsolatio-
 nē aduersus uarias tribulatiōes infūdis: & de imo-
 iectionis proprie ad spem tue p̄tectiōis erigis: atq̄ o-
 ua quadā gratia eos intus recreas: & illustras: ut q̄ n-
 xii primū: & sine affectiōe se ante cōionem tenerent:
 postea refecti cibo: potuq̄ celesti in melius se mut-
 inueniat. Q̄ d̄ idcirco cū electis tuis ita dispētant agis
 ut ueraciter agnoscāt: & patēter experiantur: q̄ nihil
 ex semetipsis hēant: qd̄ bonitatis: ac grē ex te cōsequ-
 tur: q̄a ex semetipsis trigidī: durī: ac in deuoti: ex te at-
 seruētes: alacres: & deuoti esse merēt. Quis. n. ad fon-
 tē suauitatis hūiliter accedēs: nō modicū suauitatis in-
 de reportat. Aut qs̄ iuxta ignē copiosū stās nō paruz
 calorīs inde p̄cipit. Et tu iōs es semp̄ plenus: & supera-
 bundans: ignis iugit̄ ardēs: & nunq̄ deficiēs. Vñ si mi-
 hi nō licet haurire de plenitudine fontis: nec usq̄ ad
 satietatem potare: apponā tñ os meū ad foramē cele-
 stis fistule: ut saltem inde guttulā modicā capiā ad re-
 focillandam sitim meā: ut non penitus exarescā. Et si
 necdū totus celestis: & tā insignitus ut seraphin: & ch-
 rubin eē possim: cenabor tñ deuotioni insistere: & cor
 meū preparare: ut uel modicā diuini incēdii flammam
 ex hūili sumptione uiuifici sacramenti cōquirā. Quic
 quid aut̄ mihi deest bone iesu saluator scitissime: tu p-
 me supple benigne: ac gratiose: q̄ oēs ad te dignat̄ es
 uocare dicens. Venite ad me oēs: q̄ laboratis: & onera-
 ti estis: & ego reficiā uos. Ego qd̄ laboro i sudore uul-
 tus mei: dolore cordis torqueor: p̄ctis oneror: tenta-
 tiōibus inq̄etor: ml̄tis malis passiōibus iplicor: & p̄re-
 mor: &

mor: & nō est q̄ adiuuet: non est q̄ liberet: & saluū fa-
ciat: nisi tu dñe deus saluator meus: cui cōmitto me:
et oīa mea: ut me custodias: et pducas in uitā eternā.

Suscipe me in laudē. & gloriā nois tui: q̄ corpus tuū:
languinē in cibū: & potū mihi parasti. Presta dñe
opus salutaris meus: ut cū frequentatiōe mysterii tui
cōsuetudine meae deuotionis affectus.

De dignitate sacramēti: et statu sacerdotali. C. v.

Sicut hēres angelicā puritatē: & scti iohannis bap-
tiste sctitatē: nō esses dignus hoc sacrum ac-
cipere: nec tractare. Nō .n. hoc meritis debet
hoiū: q̄ hō cōsecret: & tractet xp̄i sacm:
& sumat i cibum angelorū. Grande mysteriū: & ma-
gna dignitas sacerdotū: q̄bus datū est: qd̄ angelis nō
est cōcessum. Soli nāq; sacerdotel in ecclia rite ordina-
ti potestātē hnt celebrādi: et corpus xp̄i cōsecrādi. Sa-
cerdos qd̄ minister est dei: utens uerbo dei per iussio-
nem: & institutionē dei. Deus aut̄ ibi principalis est
auctor: & inuisibilis opator: cui subest omne qd̄ uo-
luerit: & paret omne: quod iusserit. Plus ergo credere
debes deo oīpotenti in hoc excellētissimo sacramēt o
q̄ pprio sensui: aut alicui signo uisibili. Ideoq; cum ti-
more: & reuerentia ad hoc opus est accedēdum. Attē-
de igitur: & uide: cuius ministeriū tibi traditū est per
impositionē manus episcopi. Ecce sacerdos factus est
& ad celebrandū consecratus: uide nunc: ut fideliter
et deuote in suo tempore deo sacrificiū offeras: & te
ipsum irreprehensibilē exhibeas. Non alleuisti onus
tuum: sed artiori iā alligatus es uinculo discipline: &
ad maiorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus uirtutibus debet esse ornatus: &
aliis bone uite exemplum prebere. Eius conuer-
toan. gerson. K ii

latio nō cū popularibus: & coibus hoium uis: sz cuz
 angelis in celo: aut cū pfectis uiris i terra. Sacerdos sa
 cris uestibus indutus xpi uices gerit: ut deū p se: & p
 oī populo suppliciter: & humiliter roget. Hēt nāq;
 te se: & retro dñice crucis signū: ad memorā dā ius
 ter xpi passionē. Ante se crucē in casula portat: ut
 uisigia diligēter inspiciat: & sequi feruenter studeat.
 Post se cruce signatus ē: ut adueria quelibet illata
 aliis clementer p deo toleret. Ante se crucem gerit
 ppria pctā lugeat post se: ut alioruz ēt cōmissa p com
 passionem debeat: & se mediū inter deum: & pctōrez
 cōstitutū eē sciat: nec ab oratiōe: nec ab oblatiōe scīā
 torpescat: donec grām: & misericordiā impetrare me
 reat. Q n̄ sacerdos celebrat: deū honorat: angelos le
 tificat: eccliam edificat: uiuos adiuuat: defunctis req
 em prestat: & sese oīum bonorum picipem efficit.

¶ Interrogatio de exercitio ante coionem. Ca. vi.

Cum tuā dignitatē dñe: & meā utilitatē pen
 so: ualde tremisco: & i meipso confundor. Si
 n. n̄ accedo: uita fugio: & si i digne me igel
 sero: offensā incuro: qd ergo faciā deus me?
 auxiliator meus: & cōsiliator i necessitatib?. Tu doce
 me uā rectā: ppone breue aliquod exercitiū sacre cō
 muniōi cōgruū. Utile ē enī scire: q̄liter scilicet deuote:
 ac reuerenter tibi preparare debeā cor meū ad recipiē
 dū salubriter tuū sacramētū: seu ēt celebrandū tā ma
 gnū: & diuinū sacrificiū.

¶ De discussiōe pprie
 cōscientie: & emendatiōis proposito. Cap. vii.

Vper oīa cū sūma hūilitate cordis: & suppli
 ci reuerētia: cū plena fide: & pia itētiōe ho
 noris dei ad hoc sacz celebrādū: tractandū
 & sumēdū opz dei accedeſ sacerdotē. Diligē
 ter

ter examia ofciam tuā : & p posse tuo uera contritiōe
 & hūili ofessione eā nuda: & clarifica: ita ut nil graue
 habeas: aut scias: qd' te remordeat: & liberū accessuz
 inediat. Hēas displicentiā oīum pctōꝝ in generali: &
 a quortidiāis excessibus magis in spālī doleas: & ge
 n. s. Et si tēpus patit: deo ī secreto cordis cūctas cōti
 te passionū tuarū miserias. Ingemisce: & dole: qd ad
 hoc ita carnalis sis: & mūdanus: tam imortificatus a
 p. oīibus: tā plenus cōcupiag. moribus: tam inculto
 ditus in sensibus exterioribus: tā sepe mētis uāis fāta
 sis iplicatus: tā multū inclinatus ad exteriora: tā ne
 gligēs ad interiora: tā leuis ad risū: & dissolutionē: tā
 durus ad fletū: & cōpūctionē: tā p̄mptus ad laxiora
 & carnis cōmoditatē: segnis ad rigore: & feruorē: tā
 curiosus ad noua audiēda: & pulchra itūēda tā remis
 sus ad hūilia: & abiecta amplectēda: tam cupidus ad
 multa hūda: & tā parcus ad dādū: tā tenax ad retien
 dū: tā icōsideratus ī loquēdo: tā incōtinēs ad tacēdū
 tā incōpositus ī moribus: tā importunus in actibus:
 tā effusus sup cibum: tā surdus ad dei uerbū tā uelox
 ad qetē: tā tardus ad laborē: tam uigilās ad fabulas:
 tam somnolentus ad uigilias lacras: tā festinus ad fi
 nem: tā uagus ad attendēdū: tam negligēs in horis p
 loluēdis: tā tepidus in celebrando: tam aridus in con
 municando: tā cito distractus: tā raro tibi bene colle
 ctus: tā subito cōmotus ad irā: tam facilis ad alterius
 displicētiā: tā pnus ad iudicādū: tam rigidus ad ar
 guēdum: tā letus ad pspera: tam debilis in aduersis:
 tam sepe multa bona pponēs: & modicuz ad effectū
 pducens. His & aliis defectibus tuis cū doloꝝ: & ma
 gna displicentiā pprie infirmitatis cōfessis: ac de plo
 ratis: firmum statue ppositū: semper emēdandi uitaz

tuam: & in melius proficiendū. Deinde cum plena resignatione: & integra uoluntate offer te ipsum in honore nois mei: in ara cordis tui: holocaustum perpetuum: corpus tuū scilicet: et animam mihi fideliter committēdo: quatenus sic digne merearis: ad offerendum deo sacrificiū accedete: et sacrificium corporis mei salubriter suscipete: nō est enim oblatio dignior: et satisfactio maior pro peccatis diluendis: quā seipsum pure. et integre cum oblatione corporis christi in missa: et in cōmunionē deo offerre. Si homo fecerit: quod in se est: et uere penituerit: quotiens cūq; pro uenia: et gratia ad me accesserit: uiuo ego dicat dñs: quia nolo mortem peccatoris: sed magis: ut cōuertatur: et uiuat: quā peccatorum suorum nō recordabor amplius: sed cuncta sibi indulta erunt.

C De oblatiōe xp̄i in cruce: & propria resignatiōe. c. 24

 sicut ego me ipsum: expansis in cruce manibus & nudo corpe pro peccatis tuis deo patri sponte obtuli: ita ut nihil in me remaneret: quoniam totū in sacrificiū diuine placatiōis trāsierit: ita debes & tu temetipsum mihi uoluntarie in oblationē purā: & scām quottidie in missa cū oīb; uirib; & affectib; tuis quāto intimius uales: offerre. Quid magis a te requiro: quā ut te studeas mihi ex integro resignare. Quicquid preter te ipsum das: nihil curo: quia nō quero datū tuū: sed te. Sicut non sufficeret tibi in omnibus hīs preter me: ita nec mihi placere poterit: quicquid dederis: te nō oblato. Offer te mihi: & da te totū pro deo: & erit accepta oblatio. Ecce ego me totū obtuli patri pro te: dedi etiam totū corpus meū: et sanguinē in cibū: ut totū tuū esse: & tu meus permaneres. Si autem in te ipso steteris: nec sponte te ad uoluntatē meam obtuleris: non est plena oblatio: nec integra erit inter nos unio. Iō oīa opera

tua precedere debet spontanea tui ipsius in manus dei oblatio: si libertatem consequeris: & gratiam: tam pauci illi mihi: & liberi intus efficiunt: quia seipsum ex toto abnegare nesciunt. Est firma sententia mea: nisi quis renunciauerit omnibus: non potest meus esse discipulus. Tu ergo si optas meus esse discipulus: offer te ipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

¶ Quod nos: & omnia nostra deo debemus offerre: & pro omnibus orare. Cap. ix.

Omnia tua sunt: que in celo sunt: & in terra. Desidero me ipsum tibi in spontanea oblatione offerre: & tu propter me precor. Domine in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in servitium sempiternum: in obsequium: & sacrificium laudis propter te. Suscipe me cum hac sancta oblatione tui preciosi corporis: quam tibi hodie in presentia angelorum invisibiliter assistentium offero: ut sit pro me: & cuncto populo tuo in salutem. Domine offero tibi omnia peccata: & delicta mea quae commisi coram te: & scis angelis tuis a die: quo primum peccare potui usque ad diem hunc super placabilem altarem tuo: ut omnia pariter incendas: & comburas igne charitatis tue: & deleas uniuersas maculas peccatorum meorum: & conscientiam meam ab omni delicto emundes: & restituas mihi gratiam tuam quam peccando amisi: omnia mihi plene indulgendo: & in osculum pacis me misericorditer assumendo. Quid possum agere pro peccatis meis: nisi humiliter ea confitendo: & lamentando: & tuam propitiationem incessanter deprecando. Deprecor te: exaudi me propitius: ubi nolo coram te deus meus. Omnia peccata mea mihi maxime displicent. Nolo ea unquam amplius perpetrare: sed pro eis doleo: & dolebo: quum diu uixerem: paratus penitentiam agere: & pro posse satisfacere. Dimitte mihi deus dimitte mihi peccata mea: propter nomen sanctum tuum: sal

ua aniam meā: quā precioso sanguine tuo redemisti. Ecce cōmitto me misericordie tue: resigno me in manibus tuis: age mecū s̄m bonitatē tuā nō s̄m meā malitiā: & iniquitatē. Offero et tibi oīa bona mea: quīs ualde pauca et imperfecta: ut tu ea emēdes et scifices: ut ea gr̄a habeas: & accepta tibi facias: & ip̄ ad meliora transferas necnō ad b̄m: & laudabilē finē me pigrū: & inutilē homūtionē p̄ducal. Offero quoq; tibi oīa desideria d̄ uotoꝝ: necessitates parentū: amicorū: fratru: sororū: oīumq; charorū meorū: & eorū: q; mihi: uel aliis p̄pter amorē tuū b̄n̄fecerūt: & qui orōnes: & missas pro se: suisq; oībus dici a me desiderauerūt: & petierūt: siue in carne adhuc uiuāt: siue iā seculo defuncti sint: ut oēs sibi auxiliū gr̄e tue opē cōsolationis: p̄fectionē a piculis: liberationē a penis: aduenire sentiāt: & ut ab oīb; malis erepti gr̄as tibi magnificas leti p̄soluant. Offero et tibi preces: & hostias placatiōis p̄ illis sp̄aliter: q; me in aliquo leserūt: tristauerūt: aut uitupauerūt: uel aliquod dānū: uel grauamē tulerūt: pro his quoq; oībus: quos aliquñ tristauit: turbauit: grauauit: & scandalizauit uerb; sacris: sciēter: & ignorāter: ut nob; oīb; p̄t̄ indulgeas p̄ctā nr̄a: et mutuas offēsiōes. Aufer d̄ne a cordibus nr̄is oēm suspitionē: indignationē: iram: & disceptationē: & qcquid pōt charitatē ledere: & frater nam dilectionē minuere. Miserere misere d̄ne misericordiā tuā polcentibus: da gr̄am indigentib;: & fac nos tales existere: ut simus digni gr̄a tua p̄frui: & ad uitā p̄ficiamus eternā. Am. ¶ Quod sacra communio de facili nō est relinquenda. Cap. x.

Requenter recurrendū est ad fontem gr̄e: & diuine misericordie: ad fontem bonitatis: & totius puritatis: quatenus a passiōibus tuis & uitis

& uitiis curari ualeas: & contra uniuersas tentatiōes
& fallacias diaboli fortior: atq; uigilator effici merea-
ris. Inimicus sciens fructū: & remediū maximū in la-
ra coione positū: oī mō: & occasiōe nūq̄ fideles: & de-
biles: q̄tum preualet: retrahere: & ipedire. Cū enim q̄
om̄ sacre coioni se aptare disponūt: peiores sathane
inūsiōes patiunt. Ipse enī nequā spiritus: ut in iob scri-
bitur: uenit inter filios: dei: ut solita eius neq̄tia ptur-
bat: aut timidos nimī reddat: & pplexos: quatenus
affectū eoy minuat: uel fidē ipugnando auferat si for-
te: aut oīno coionē reliquāt: aut cū tepore accedāt: sz
nō est quicq̄ curandū de uersutus: ee fatasus illius: q̄tū
libet turpibus: & horridis: sed cūcta fatasmata in ca-
put eius sunt retorquēda. Cōtēendus est miser: et de-
ridendus: nec pp insultus eius: et cōmotiōes: q̄s susci-
tat sacra est omittenda coio. Sepe ēt ipedit nimia sol-
licitudo p deuotiōe hūda: & anxietates q̄dā de cōtel-
sione faciēda. Age p̄m cōsiliū sapientū: & depone an-
xietatē: et scrupulū qa grām dei ipedit: & deuotionē
mētis destruit. Propter aliquā paruā tribulationē uel
grauitatē: sacra ne dimittas coionē: sz uade citius cō-
fiteri: & oēs offēsiōes aliis libenter idulge. Si uero tu ali-
quē offēdisti: ueniā hūiliter precare: & deus libēter in-
dulgebit tibi. Quid pdest diu tardare cōfessionē: aut
sacra differre coionē. Expurga te cū primis: expue ue-
lociter uenenū: festina accipere remediū: & senties meli-
us q̄ si diu distuleris. Si hodie pp istud dimittis: cras
forlitā illud magis eueniet: et sic diu posses a coione
impediri: et magis ineptus fieri. Quanto ergo citius
uales a presētī grauitate: et inertia te excutias: quia ni-
hil importat diu anxari: diu cum turbatiōe transire:
et ob quottidiana obstacula se a diuinis sequestrare:

imo plurimū nocet diu cōsonem ptelare: nā & grauē
 torporē cōsueuit inducere. Proh dolor: qdā tepidi: &
 dissoluti moras cōfitendi libēter accipiūt: & cōmunio
 nē sacrā idcirco differre cupiūt: ne ad maiorē sui custo
 diā se dare teneant. Heu q̄ modicā charitatē: & dē
 lē deuotionē hñt: q̄ sacrā cōionem tā facili postpositat
 Quā felix ille: & deo acceptus hētur: q̄ sic uiuit: & ra
 li puritate cōsciā suā custodit: ut ēt oī die cōicari para
 tus: & bñ affectatus ēt: si ei liceret: & sine nota a
 posset. Sigs interdū abstinet hūilitatis gratia: aut le
 gitima ipediente cā: laudandus est de reuerētia Si autē
 torpor obreperit: seipsum excitare d̄bet: & facere: qd̄
 in se est: & dñs aderit desiderio suo p̄ bōa uolūtate: q̄
 specialiter respicit. Cū uero legitime prepeditus ē: ha
 bebūt sp̄ bonā uolūtate: et piā itētione coicandū: et sic
 nō carebit fructu sacri: pōt q̄libet deuot⁹ oī die: & oī
 hora ad sp̄uālē xp̄i coionē salubris: & sine phibitiōe
 accedere: et tñ certis diebus: et statuto tēpore corpus
 sui redēptoris cū affectuosa reuerētia sacramentaliter
 debet suscipere: et magis laudē dei: et honorē preten
 dere: q̄ suā cōsolationē querere. Nā totiens mystice co
 municat: & inuisibiliter reficit: quotiēs incarnationis xp̄i
 mysteriū: passionēq; deuote recolit: & in amore ei⁹ ac
 cendit. Qui aliter se nō preparat: nisi instante festo: uī
 cōsuetudine cōpellente: sepius imparatus erit. Btūs q̄
 se dño in holocaustū offert: quotiens celebrat: aut cō
 municat. Nō sis in celebrādo nimis plixus: aut festi
 nus: s; serua bonū cōem modū: cū q̄bus uiuis. Nō de
 bes aliis generare molestiā: & tediū: sed cōem serua
 uā fm̄ maiorū institutionē: & potius aliorū fūire utili
 tari q̄ pprie deuotiōi uel affectui. ¶ Qd̄ corp⁹ xp̄i
 & sacra scriptura maxie sint aīe fideli necessaria. c. xl.

O dulcissime

Dulcissime dñe iesu: q̄nta est dulcedo deuo
 te aie tecū epulātis in cōuiuio tuo: ubi ei nō
 alius cibus māducādus pponit: nisi tu uni
 cus dilect⁹ eius sup oīa desideria cordis ei⁹
 considerabilis. Et mihi q̄dem dulce foret in presentia
 tua ex intimo affectu lachrymas fundere: et cum pia
 magdalena pedes tuos lachrymis irrigare. Sed ubi ē
 hec deuotio: ubi lachrymarū sanctarū copiosa effusio
 Cōte in conspectu tuo: & sc̄torū angelorū tuorū totū
 cor meū ardere deberet. & ex gaudio flere. Hęc enim
 te in sacramētis uere presentē: quis palienā sp̄z occul
 tatū. Nam in ppria: & diuina claritate te cōcupiscere
 oculi mei fere nō possent: sed neq; totus mūdus in ful
 gore glorie maiestatis tue subsisteret. In hoc ergo im
 becilitati mee cōsulis: q̄ te sub sac̄o abscondis. Habeo
 uere: & adoro quē angeli adorant in celo: sed ego ad
 huc interim in fide: illi autē in specie: & sine uelamine.
 Me opz cōtentū esse in lumine uere fidei: & in ea am
 bulare: donec aspiret dies eterne claritatis: & umbre
 figurarū inclinent. Cum autē uenerit qd̄ perfectum est
 cessabit usus sac̄orū: ga beati in gl̄ia celesti nō egēt
 medicamine sac̄ali: gaudēt enim sine fine ī presentia
 dei: facie ad faciē gl̄ia eius specularēs: & de claritate ī
 claritatē abyssalis deitatis trāformati gustāt uerbū
 dei carnē factum: sicut fuit ab initio: & manet in eter
 num: memor horū mirabiliū: graue mihi fit tediū eti
 am qd̄ libet sp̄uale solatiū: ga q̄diu dñm meū apte in
 sua gl̄ia nō uideo: p̄ nihilo duco oē qd̄ in mūdo con
 spicio: & audio. Testis es tu mihi deus: qd̄ nulla pōt
 me res cōsolari: nulla creatura getare: nisi tu deus me
 us quem desidero eternaliter cōtemplari. Sed nō est
 hoc possibile: durāte me ī hac mortalitate. Ideo oportet:
 ut me ponā ad magnā patiētā: & meipsum in oī

desiderio tibi submittā. Nam et sancti tui dñe: q̄ tecū
 iā in regno celoz̄ exultāt: in fide: et patientia magna
 dū uiuerent aduentū glie tue expectabāt. Quod illi
 crediderūt: ego credo: qđ illi sperauerunt: ego spero
 quo illi puenerunt p̄ gr̄am tuam me uenturū confidē
 Ambulabo interim in fide exemplis confortatus san
 ctoz̄. Habeo et libros sanctos pro sancto. p̄ solatio: et
 uite speculo: atq; sup̄ hec oīa sanctissimū corpus tuū p̄
 singulari remedio: et refugio. Duo nāq; mihi necēsa
 ria p̄maxime sentio in hac uita: sine quib; mihi impor
 tabilis foret ista miserabilis uita. In carcere corporis
 huius detentus duobus me egere fateor: cibo scilicet:
 et lumine. Dedisti itaq; mihi infirmo sacrū corpus tu
 um ad refectionē mentis: & corporis et posuisti lucernā
 pedibus meis: uerbū tuū: sine his duobus bene uiue
 re non possem: nā uerbū dei lux anie mee: & sacramē
 tū tuū panis uite: hec possunt et dici mēse due hic &
 inde in gazophylatio scē ecclesie posite. Vna mēsa est
 sacri altaris habēs panē sc̄m̄: id est corpus xpi precio
 sum. Altera est diuine legis continens doctrinā sanctā:
 erudiens fidē rectam: & firmiter usq; ad interiora ue
 lamini: ubi sunt sc̄tā sc̄toz̄ p̄ducens. Gr̄as tibi dño
 iesu lux lucis eterne pro doctrine sacre mensa: quā no
 bis p̄ seruos tuos p̄phetas: et apostolos: aliosq; docto
 res ministrasti. Gr̄as tibi creator: & redēptor oīum q̄
 ad declarādā tibi mūdo charitatē: tuā cenā pasti ma
 gnā: in qua nō agnū typicū: sed tuū sanctissimū cor
 pus: & sanguinē p̄posuisti māducandū letificans oēs
 fideles uiuio sacro: & calice inebriās salutaris: in quo
 sunt oēs delitie paradisi: epulant̄ nobis cum angelis
 sancti: sed suauitate feliciori. O q̄ magnū: & honora
 bile est officiū sacerdotū: quibus datū est dñm maies
 tatis

statis uerbis sacris cōsecrare labiis bñdicere manibus tenere: ore pprio sūere: et ceteris ministrāf. O q̄ mūde debent esse manus ille: q̄ purū os: q̄ sanctū corpus: q̄ immaculatū erit cor sacerdotis: ad quē totiens ingre-
 di auctor puritatis: Ex ore sacerdotis nihil nisi factū nisi honestū: et utile pcedere debet uerbū: qui tā sepe x̄p̄i accipit sacramētū. Oculi eius simplices: & pudici: q̄ x̄p̄i corpus solent intueri. Manus pure: & in celū eleuate: que creatorē celi: & terre solent cōrectare. Sa-
 cerdotibus specialiter in lege dicit. Sancti estote: qm̄ ego sc̄t̄s sum dñs deus uester. A diuuet nos gr̄a tua oīpotens deus: ut qui officiū sacerdotale suscepimus digne ac deuote tibi in oī puritate: & in cōscientia bona famulari ualeamus. Et si non possumus in tāta innocentia uite cōuersari: ut debemus: cōcede nobis tāmen digne flere mala: que gessimus: ut in sp̄u humili-
 tatis: ac bone uoluntatis pposito: tibi feruentius de cetero deseruere ualeamus.

¶ Quod magna diligentia se debeat communicaturus christo preparare. Cap. xii.

Ego sum puritatis amator: et dator oīs lācti-
 tatis. Ego cor purū quero: & ibi est locus re-
 getionis mee. Para mihi cenaculū gr̄ade stra-
 tū: & faciā apud te pascha cū discipulis me-
 is. Si uis: ueniā ad te: & apud te māeam: expurga ue-
 tus fermentū: & mūda cordis tui habitaculū. Exclu-
 de totū seculū: & oēm uitioꝝ tumultū: sede tanq̄ pas-
 ser solitarius in tecto: & cogita excessus tuos i amari-
 tudine aīe tue. Oīs namq; amās suo dilecto amatori
 optimū: & pulcherrimū preparat locum: q̄a in hoc co-
 gnoscit affectū suscipiētis dilectū. Scito tñ: te ñ posse
 satisfacere huic preparatiōi ex merito tue actiōis eti-

am si per integrū annūte preparares: & nihil aliud in
 mente hñes. Sed ex sola pietate: & grā mea pmitteris
 ad mēsam meā accedere: ac si mēdicus ad prandīū uo
 carei diuitis: & ille nihil aliud habeat ad retribuēdū
 beneficiis eius: nisi se humiliādo: & regratiādo. **I**te
 qđ in te est diligēter: facito nō ex cōsuetudine: nō ex
 necessitate: sed cū timore: & reuerētia: & affectu acci
 pe corpus dilecti dñi dei tui dignātis ad te uēire. Ego
 sum: q uocauit: ego fieri: ego iussi: supplebo qđ tibi de
 est: uēi: & suscipe me cum grām tribuo: grās age deo
 tuo: nō qa dignus es: sed qa tui mīstrus sum. Si nō ha
 bes: sed magis aridū te sentis: insiste ofoni: ingemisce
 & pulsa: nec desistas. donec merearis micā: aut guttā
 grē salutaris accipe. Tu mei indiges nō ego tui indi
 geo. Nec tu me sc̄tificare uenis: sed ego te sc̄tificari: &
 meliorare uenio. Tu uenis: ut ex me sc̄tificeris: et mi
 hi uniaris: ut nouā grām recipias: & de nouo ad hāc
 emēdationē accendaris. Noli negligere hāc grāz: lem
 per prepara cū oī diligētia cor tuū: & introduc ad te
 dilectū tuū. Oportet aut: ut non solū te prepares ad
 deuotionē ante coionē: sed ut et te sollicite cōfues in
 ea post facti pceptionem. Nec mior cu stodia post exi
 gitur: q̄ deuota preparatio prius: nā bona postmodū
 custodia optima itex est preparatio ad maiorē grām
 cōsequendā. Ex eo qppe ualde indispositus qs reddi
 tur: si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia
 Caue a multiloqo: mane secreto: & frueri deo tuo.
 Ipsum enim habes: quē totus mūdus tibi auferre nō
 potest. Ego sum: cui te totum dare debes: ita ut iā ul
 tra nō in te: sed in me absq; omni sollicitudine uiuas.
Quod toto corde anima deuota christi unionē in
 sacramento affectare debet.

Cap. xiii.

Quis

Vis mihi det dñe: ut inueniã te solũ : & apl
 am tibi cor meũ : & fruam te sicut desiderat
 aia mea: & iam me nemo despiciat: nec ulla
 creatura me moueat uel respiciat : sed tu so
 lus mihi loq̄ris: & ego tibi sicut solet dilectus ad dile
 ctum loq̄: & amicus cũ amico cõuiuari. Hoc oro: hoc
 desidero: ut tibi totus uniar: & cor meũ ab oibus cre
 atis rebus abstrahã: magisq; p sacrã cõmunionẽ: ac fre
 quentẽ celebrationẽ celestia: & eterna sape discã. Ah
 dñe deus: qñ ero tecũ totũ unitus: & absortus: meiq;
 totaliter oblitus. Tu in me: & ego in te: & sic nos pari
 ter in unũ manere cõcede. Vere tu es dilectus meus ele
 ctus es imilibus: in quo oplacuit aie mee habitare oĩ
 bus diebus uite sue. Vere tu pacificus meus: in quo pax
 sũma: & reges uera: extra quẽ labor: & dolor: & infi
 nita miseria. Vere tu es deus absconditus: et consiliũ tu
 um nõ est cũ impiis: sed cũ humilibus: & simplicibus
 sermo tuus. O quã suauis est dñe spũs tuus: quã ut dulcedi
 nẽ tuã in filios demonstrares: pane suauissimo de celo
 descẽdente illos reficere dignaris. Vere nõ est alia na
 tio gradis: que habeat deos app̄pinqũates sibi: sicut
 tu deus nũc ades uniuersis fidelibus tuis quibus ob quot
 tidianũ solatiũ: & corrigendũ in celũ det uiribus ad
 edendũ & fruendũ. Que est enim alia gens tã inclyta
 sicut plebs christiana: aut que creatura sub celo tã di
 lecta: ut aia deuota: ad quã ingredit̄ deus: ut pascat
 eã carne sua gloriosa. O ineffabilis grã: o admirabi
 lis dignatio: o amor imensus hõĩ singulariter impen
 sus. Sed quid retribuã dño pro gratia ista: p charitate
 tam eximia. Non est aliqd: quod gratius donare queaz
 quã ut cor meũ deo meo totalĩ tribuã: et intime coniu
 gã. Tunc exultabunt oĩa interiora mea: cum pfecte

fuerit unita deo aia mea. Tūc discet mihi: si tu uis esse
mecū: ego uolo eē tecū. Et ego respōdebo illi. Dignā
dñe manere mecū: ego uolo libēter esse tecū. Hoc ē to
tū desiderū meū: ut cor meū tibi sit unitū. **¶**
quorū dā deuotoꝝ ardēti dñsiderio ad corp^s xpi. cō

Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe
quā abscōdisti timētibus te. Quando reor
dor deuotoꝝ aliquoꝝ ad faciē tuā dñe: ut
cū maxima deuotiōe: & affectu accedētiū
tūc sepius i meipso cōfundor: et erubesco: q̄ ad aitare
tuū et sacre coionis mensā tā tepide: & frigide accedo
q̄ ita aridus: & sine affectiōe cordis maneo: & q̄ non
luz totaliter accēsus corā te deo meo: nec ita uehemē
ter attractus: & affectus: sicut multi deuoti fuerunt:
q̄ pre nimio desiderio coionis: & sensibili cordis amo
re a fletu se nō potuerūt cōtinere: sed ore cordis: et cor
poris pariter ad te deū fontē uiuum medulitus inha
bant: tuā esuriē nō ualētes aliter tempare: nec satiare
nisi corpus tuū cum oī iocūditate: & spiritali audi
tate acceperunt. O uera ardens fides eoꝝ p̄babile exi
stens argumentū sacre presentie tue. Isti eni ueraciter
cognoscūt dñm suum in fractiōe panis: quorū cor tā
ualide ardet in eis de iesu ambulāte cum eis. Longe
est a me sepe talis affectus: & deuotio: tam uehemes
amor: & ardor. Esto mihi ppitius iesu bone: dulcis:
& benigne: & cōcede pauperi mēdico tuo: uel inter
dum modicum de cordiali affectu amoris tui i sacra
communione sentire: ut fides mea magis conualescat
spes ut bonitate tua pficiat: & charitas semel p̄fecte
accensa: & celeste māna experta nunquā deficiat. Po
tēs est autē misericordia tua eē gratiā desideratā mihi p̄
stare: et in spiritu ardoris cū dies bñplaciti tui aduenc

rit: me clementissime uisitare. Etenim licet tanto desiderio
 tam specialium devotorum tuorum non ardeo: tamen de gratia tua
 illius magna inflammati desiderii desiderium habeo orans
 & desideras omnium talium fervidorum amatorum tuorum par-
 ticipem me fieri: ac eorum sancto consortio annumerari.
Quod gratia devotionis humilitate: & suavis
 ablegatione acquiritur. Caplm. xv.

Portet te devotionis gratiam instanter querere:
 indefinenter petere: patienter: & fiducialiter
 spectare: gratanter recipere: humiliter conser-
 vare: studiose cum ea operari: ac deo tempus: &
 modum suppone uisitationis: donec ueniat: committere. Hu-
 miliare precipue te debes cum parum aut nihil devotionis in-
 terius sentis: sed non nimium deici: nec inordinate contrista-
 ri. Dat spiritus deus in uno breui momento: quod longo nega-
 uit tempore. Dat etiam quando in fine quod in principio operis lar-
 giri distulit. Si tempore cito gratia daret: & pro uoto ad-
 set non esset infirmo homini bene portabile. Propterea
 in bona spe & humili patientia expectanda est deuotio-
 nis gratia. Tibi tamen & petis tuis imputa: cum non dat: uel etiam
 occulte tollitur. Modicum quandoque est quod gratiam impedit &
 abscondit si tamen modicum: & non potius gratie dici debeat
 quod tamen bonum prohibet. Et si hoc ipsum modicum uel gratie
 amoueris: & perfecte dixeris: erit quod petisti. Stata nam-
 que ut te deo ex toto corde tradideris nec hoc uel illud
 pro tuo libito seu uelle quesieris: sed itegre te in ipso
 posueris: unum te iuenies & pacatum: quia nil ita bene sapi-
 et & placebit sicut bene placitum diuine uoluntatis. Quis
 ergo intentionem suam simplici corde sursum ad deum leuaue-
 rit: sed ab omni inordinato amore: seu displicentia cuiuslibet
 beatorum creature euacuauerit: aptissimus gratia percipiendi
 ac dignus devotionis munere erit. Dat. n. dominus tibi bene

Ioan. gerson L

elictionē suā ubi uasa uacua inuenerit. Et quāto perfe-
ctius q̄s infimis renūciauerit: & magis sibi ipsi p̄ cōtē-
ptū sui morit̄: tātō gr̄a celerit̄ uēit: copiosit̄ irat̄: et al-
tius libet̄ cor eleuat. Tūc uidebit & affuet et mirabi-
tur & dilatabitur cor eius in ipso: q̄a māus dñi cū ipso:
et ipse se posuit totaliter i manu ei⁹ usq; in seculū. Ecce
bñdicit̄ hō q̄ querit deū in toto corde suo: nec i uanū
accipit aiaz suā. Hic in accipiēdo sacrā eucharistiā ma-
gnā p̄meret̄ diuine unionis gr̄am: q̄a nō respicit ad pro-
priā deuotionē: & cōsolationē: sed ad dī gl̄iam: & ho-
norem. ¶ Quod necessitates n̄ras xp̄o apire: &
eius gratiam postulare debemus. Capitlm. xvi.

Dulcissime: atq; amātissime dñe: quē deside-
ro suscipe: tu scis infirmitatē meā: & necessita-
tē: quā patior: in quātis malis: & uitis iacco
q̄ sepe sū gra uatus: tētatus: turbatus: & inq̄-
natus. Pro remedio ad te uenio: p̄ cōsolationē & suble-
uamie te deprecor. Ad oīa sciētē loquor: cui māifesta
sunt oīa interiora mea: & q̄ solus me p̄fecte potest con-
solari: & adiuuare. Tu scis: q̄bus bonis idigeo pre oī-
bus: & quā paup̄ suz in uirtutibus. Ecce sto añ te pau-
per: & nudus: gr̄am postulans: & misericordiā implorans
Refice esurientē mendicū tuū: accende frigiditatē me-
am igne amoris tui: illumina cecitatē meā claritate pre-
sentie tue. Verte mihi oīa terrena in amaritudinē: oīa
grauia: & cōtraria in patientiā: oīa infinita: et creata in
cōtemptū: & obliuionē. Erige cor meū ad te i celū: &
ne dimittas me uagari sup̄ terrā. Tu sol⁹ mihi ex hoc
iā dulcescas usq; in seculū: q̄a tu solus cibus: & potus
meus: amor meus: & gaudiū meū: dulcedo mea: & to-
tū bonū meū. Vtinā me totaliter: ex tua presentia: ac-
cendas: cōbures: & in te transmutes: ut unus tecū effi-

ciar spūs per grām in̄terne uniōis: & liq̄factionē ardē
tis amoris. Ne patiaris me ieiunū: et aridū a te recede
re: sed opare mecū misericorditer: sicut sepi⁹ opat⁹ es
cū sc̄tis tuis mirabiliter. Quid mirū: si tot⁹ ex te igne
sc̄tē: & in me ipso deficerē: cū tu sis ignis semp̄ ardēs
& nunq̄ deficiens amor corda purificās: & intellectū
illuminans.

¶ De ardenti amore: & uehemēti
affectu suscipiendi xpm. Vox discipuli. Cap. xvii.

Vm sūma deuotiōe: & ardēti amorē cū toto
cordis affectu: & seruore desidero te dñe su
scipe: quēadmodū multi sc̄ti: & deuote pso
ne in cōicādo te desiderauerūt: q̄ tibi maxie
in sc̄titate uite placuerūt: & in ardētissima deuotiōe
fuerūt. O deus me⁹ amor eñnus: totū bonū meū: feli
citas it̄terminabilis cupio te suscipe cū uehemētissimo
desiderio: & dignissima reuerētia q̄ aliq̄s sc̄tōy unq̄
habuit: & sentire potuit. Et lz indignus sum: oīa illa
sentimēta deuotiōis h̄re: tñ offero tibi totum cordis
mei affectū: ac si oīa illa gratissime inflāmata deside
ria solus h̄rem. Sed & q̄cūq; pōt pia mēs ocipe: & de
siderare: hec oīa tibi cū sūma reuerētia ueneratōe: ac
intimo fauore p̄beo: et offero. Nihil opto mihi reſua
re: sz me: & aiāz meā tibi spōte: et libētissime imolaſ
Dñe deus meus: & redēptor meus cū tali affectu: re
uerētia: laude: et honoſ: cū tali gratitudie dignitate
& amore: cū tali fide: spe: et puritate te affecto hodie
suscipe: sicut te suscepit: & desiderauit sc̄tissima maſ
tua gl̄iosa uirgo maria: qñ angelo euāgelizātī sibi in
carnatiōis myſteriū humilr: et deuote rñdit. Ecce an
cilla dñi: fiat mihi ſm uerbū tuū. Et sicut beatus pre
cursor tuus excellētissimus sc̄tōy ioānes baptista in
presentia tua letābundus exultauit in gaudio spūs

sci: dū adhuc maternis clauderet uiscerib⁹: et postmo
 dū cernēs int̄ hoies ielū ambulātē ualde se hūiliās de
 uoto cū affectu dicebat. Amicus at̄ spōsi: q̄ stat: & au
 dit cū gaudio: gaudet ppter uocē spōsi: sic & ego ma
 gnis: & sacris d̄sideriis opto illā amari: & tibi ex t̄o
 corde mei p̄z presētare. Vñ & oīum deuotoꝝ cordū
 iubilatiōes: ardētes affectus: mēt̄ales excessus: ac up
 nales illuminatiōes: & celicas uisiōes tibi offero: & ex
 habeo cū oib⁹ uirtutib⁹: et laudibus ab oī creatura in
 celo: et ī tra celebratis: & celebrādis p̄ me: et oības mi
 hi ī oīone cōmēdatis: q̄tēus ab oībus digne lauderis:
 & in ppetuuz glificeris. Accipe uota mea dñe de⁹ me
 us: & desideria infinite laudatiōis: & in mēse bñdictio
 nis: q̄ tibi fm̄ multitudinē ineffabilis magnitudis tue
 iure debent̄. Hec tibi red do: & red dēre desidero p̄ sin
 gulos dies: & momēta tēpōꝝ: atq; ad reddēdū mecū
 tibi gr̄as: & laudes oēs celestes spūs: & cūctos fideles
 tuos p̄cib⁹: & affectib⁹ iuito: & exoro. Laudēt te uni
 uersi ppli tribus: & ligue: & sc̄m̄: ac mellisuū nomē
 tuū cū sūma iubilatiōe: et ardēti deuotiōe magnificēt
 Et q̄cūq; reuerēter: ac deuote altissimū sac̄m̄ tuū cele
 brāt: et plena fide recipiūt: gr̄az: & misericordiā ap̄ te
 iuēire mereant̄: & p̄ me p̄ctōre supplicēt̄ exorēt. Cūq;
 optata deuotiōe: ac fruibili uniōe potiti fuerint: & be
 ne cōsolati: ac mirifice refecti: & de sacramento celesti
 abscesserint: mei pauperis recordari dignentur.

¶ Q̄ d̄ hō non sit curiosus scrutator sac̄i: sed hūilis
 imitator xp̄i subdendo sensū suū sacre fidei. C. xviii.

Auēdū ē tibi a curiosa: & iutili p̄scrutatiōe
 huius p̄fūdissimi sac̄i: si nō uis ī dubitatio
 nis p̄fūdū d̄mergi. Qui scrutator ē maiesta
 tis: opprimec̄ a gl̄ia. Plus ualet deus opari:
 q̄ hō.

De Sarzamito

q̄ hō intelligere pōt. Tolerabilis: pia: & hūilis iqsitio
 ueritatis: parata sp̄ doceri: & p̄ sanas patrū sentētiās
 studēs ambulare. Btā simplicitas: q̄ difficiles q̄onuz re
 ligioſitas: et plana: ac firma p̄git ſeita mādatoy dei.
 Multi deuotionē pdiderūt: dū altiora ſcrutari uolue
 rūt. Fides a te exigit: & ſincera uita: n̄ altitudo intelle
 ctus: neq̄ p̄fūditas myſterioy dei. Si n̄ intelligis: nec ca
 pis: q̄ infra te ſūt: quō cōprehēdes ea: q̄ supra te ſunt.
 Si uolueris te deo: & hūilia ſeſū tuū fidei: & dabit tibi ſci
 entie lumē: p̄ue tibi fuerit utile: ac neceſſariū. Quidā
 grauit̄ tētant de fide: ac ſac̄o: ſed n̄ eſt hoc ipſis iputā
 dū: ſed potius inimico. Noli curare: noli diſputare cū
 cogitatioib⁹ tuis: nec ad imiſſas a diabolo dubitatio
 nis rīde: ſz crede uerbis dei: crede ſctis eius: et p̄ph̄tis
 & fugiet a te neq̄ inimicus. Sepe multū p̄deſt: q̄ talia
 ſuſtinet dei ſuus. Nā iſideles: & p̄ctōres n̄ tentat: quos
 ſecure iā poſſidet: fideles aut deuotos uariis modis tē
 tat: et uexat. Perge ergo cū ſimplici & indubitata fi
 de: & cum ſimplici reuerentia ad ſacramentum acces
 ſe. Quicq̄ intelligere non uales: deo oipotentī ſecure
 cōmitte. Nō fallit te de⁹ fallit q̄ ſibi nimiū credit. Gra
 dit de⁹ cū ſimplicib⁹ reuelat ſe hūilib⁹: dat intellectū
 puulis: apit ſeſū puris mētib⁹: et abſcōdit gr̄az curio
 ſis: et ſup̄b. R̄d hūana debilis ē: & falli pōt: fides aut
 uera falli n̄ pōt. Oīs rō: & naturalis iueſtigatio fidē ſe
 q̄ nō dz p̄cedere: nec iſrigeſ. Nā fides: & aōr ibi maxie
 p̄cellūt: et occultis modis in hoc ſciſſimo: et ſup̄ excel
 ſiſſimo ſacramēto opant̄. Deus eternus: et imenſus
 infiniteq; potentie facit magna: et inſcrutabilia in ce
 lo: et in terra: nec eſt inueſtigatio mirabilium operum
 eius. Si talia eſſent opera dei: ut facile ab humana ra
 tiōe caperent̄: nō eſſet mirabilia nec ineffabilia dicēda.
 ¶ Finis q̄rti & ultimi libri. Ioan. gerſon L iii

Incipit tractatus de meditatioe cordis ioannis
 nis gerson.

Capitulū. i.

Meditatio cordis mei in conspectu tuo ferax
 Felix certe: q̄ cum p̄pheta p̄t ex sentētia di
 cere uerbū istud deo. Sed uideamus in pri
 mis: qd sit meditatio cordis: non p̄ carnali
 solo: sed sp̄iali corde. Est autē meditatio uehemēs cor
 dis applicatio ad aliqd̄ inuestigādū: & inueniē
 Et hec applicatio fortis habet difficultatez: que q̄nq̄
 maior ē: q̄nq̄ mior. Q̄ ut intelligat̄ p̄suppōat̄ excre
 ditis: & ab exp̄ientia: cor n̄z̄ oditū esse: & tres habe
 re species oculorū: mētales oculos: rōnales oculos: &
 sensuales. Et ex illis est utrobiq̄ unus oculus i cogni
 tione: alius in affectione: fundat̄ hec distinctio in alte
 ra: qua dīcimus hominem habere portionem: seu faci
 em rationis duplicem: quarum superior uertitur ad le
 ges eternas: altera ad temporales. Neutra tamē in ac
 tu suo dependet ab organo corporeo. Sub istis est ra
 tio demersa corpori: que sensualis appellatur. Primus
 oculorum uocatur ab aliis oculus mentis: alter ocu
 lus rationis: tertius oculus carnis. Cap. ii.

Verat ab initio b̄n̄ cōdite rōnalis nature ta
 f
 lis ordo: ordinisq̄ tranquilitas: q̄ ad nutū: &
 mes: i peritū sensualitas rōni inferiori: & inferior
 rarō superiori seruebat: & erat ab inferioribus
 ad supna p̄nus: & facilis ascēsus: faciēte hoc leuitate
 originalis iustitie subleuātis sursum corda: quēadmo
 dum naturaliter ignis sua leuitate sursum fert̄. At ue
 ro postq̄ aduersus d̄nm̄ supremū i grata p̄ditio deme
 ruit auferri iustitiā hāc originalem subintroiit p̄odus
 grauissimū cōcomitās peccatū: qd̄ miserā: & captiua
 tam

tam alam trahere nō cessat ad infima : tanq̄ circūliga
ta sit funibus: cathēis: & cōpedib?: uincta i mēdicita
te: & ferro. Sicq; mirabili: imo misabili confusione fa
cta est ordinis prioris puerſio: q; i hoīe sic merso tene
lis: & catcere ceco: turbatus est in ira triplex utriq;
oculus p ipfectionē in sensualitate p obnihilationem
in inferiori rōnis pfectione: & p quandā excecationem
in superiori rationis portione. Cap. iiii.

Habemus ecce cām primā difficultatis: quā i
meditatiōe sentimus: quā in habēdis sp ad
dñm oculis experimur. Facit hoc pēalis illa
grauis deorsū iugiter ipellēs: quēadmodū
uidere ē sēsibilē in aque ductu: q̄ tota facilitate deflu
it i ima. Continet āt uel fursū leuaī nō nisi cū uiolen
tia. Nō aliter cor ad ifima pnū leuiter effluit: hac illac
q; ueluti sine retiaculo: uel labore: qm̄ facilis descēsus
auerni ait poeta. Sed reuocare gradū supraq; euade
re ad auras. Hoc opus: hic labor est. Cap. iiii.

Erscrutemur cōsequenter ex predictis natu
p rā: seu pprietatem meditationis: qm̄ ex hoc
ipso ut necessaria nobis ad deū tēdētib? exi
stat uidebimus. Diximus āt: & repimus: q;
meditatio est uehemēs applicatio: uel attētio ai ad ali
qd inuestigādū uel inuēiēdū fructuose. Addim? fru
ctuose: ne meditatio uergat: aut in supstitionē: aut in
curiositatē: aut i melācolicā stoliditatē. Dicimus ergo
complentes: q; meditatio est uehemēs: et salubris ani
mi applicatio ad aliquid inuestigandum: uel experi
mentaliter cognoscendum. Ponimus hoc ultimum
propter naturam ipsius affectionis: que diuersa sorti
tur nomina pportionaliter ad cōditionem cognitio
nis. Non potest aliter affectio cognosci: quam expe

rientaliter ab eo: q̄ per eā afficitur. Quā expimenta
 le affectionis cognitionē nō potest eā habens; alterū
 uerbis q̄ bullibet infundere: nisi similis affectus sit al
 ter ille. Q̄m̄ solus nouit: put in apocalypsi scribit̄ q̄
 accipit. Propterea uocat māna abconditū. Exēplum
 est p̄piciū in illo: q̄ nouit dulcedinē mellis solū p̄ do
 ctrinā: sicut medicus sanus isimitatis dolorem. Hec
 autem dulcedo a gustante: hic dolor ab egrotante ali
 ter: & longe cognoscuntur. Capitulum v.

Erpedamus ex his: quā p̄fide selet̄. pro
 pheta naturā meditatiois: dū ait. In medi
 tatioe mea exardescet ignis. Vtrūq̄. n. cō
 plexus est lumē intellectu: & ardorē i effe
 ctu. Quā uero sit difficile: q̄ ignis deuo
 tiois spūalis exardescat flatu meditatiois: fiet notū cō
 siderantibus genere materialē: dū querit̄ a lignis a quo
 sis uiridib? luto respis elici. Suffia q̄rum potes: iteq̄
 atq̄ iteq̄ multo conatus resufflare: emerget plurimus
 ab initio fūus: ab initio & turbās oculos. Vix emica
 bit scintilla: que mox euanescet. Dispges forsitā irat̄
 congeſta prius ligna: si nō in longanimitate p̄ſiteris.
 Quā lōganimitatē appellamur: hic meditationē: aut
 meditationi cōiungendam. Cap. vi.

Eminimus aliquas scripsisse doctrias ul̄ idu
 strias nedū latio: sed gallico sermōe sup̄ ha
 benda meditatione tali: licet fortassis utere
 mur aliis terminis i tractatulo de myſtica theologia p̄
 te ſc̄da: que proxim̄ ei? docet: & in altero de morte cō
 templatiois edito: in altero rurſū de mendicitate ſpiri
 tuali cōpilato. Veniq̄ tanta repitur difficultas: tanta
 pro diuerſitate hoium uarietas in practicādo doctri
 nam uere: ſancteq̄ meditatiois: q̄ an ſilere: uel aliq̄
 quid.

quid scribere cōsultius sit: uideor egomet mihi ipsi q̄si
q̄ sub dubio fluctuās. Caplm. vii.

Vz. n. r̄ cogito q̄ absq̄ meditatiōis exercitio
null^o secl^o deo miraclo speciali ad p̄fectio
nē cōtēplatiōis diriḡit: aut puenit: null^o ad
rectissimā xp̄iane religionis normā uix se cōponit: au
deo zelās ardeo q̄ studiū sancte meditatiōis suadere.
At uero dū totiēs exptus picula sedulus recogito dif
ficiltatē & arduā raritatē pueniēdi: quo trahere me
ditatiō nitit̄: ego q̄si torpēs: & stupidus effior. Que
sierit aliq̄s: quo pacto sic uēit: q̄a nimis frequēter exp
tū est: studiū meditatiōis cōuertit: dilabiq̄ in morbu
melācolice passiōis pp̄ imoderationē: uel pp̄ sūpbiam
dari in reprobū sensum diabolice illusionis. Cap. viii.

A nuducamus exēplis id q̄ dicim^o. Scim^o
uinum in iocunditate: & hois salute cōditū
esse. Sic enim scriptura: sic ratio loquit̄. Vi
demus tñ ex abusu potantiū: presertim duz
febrū dīscrasia laborāt: q̄ potus uini aliq̄n salubris
causat uel egritudinis augmentū: uel manā & furorē
aut quandoq̄ mortem. Nos aut̄ filios oēs adam quis
egrotos: quis febricitantes esse pessimis anīe febribus
negauerit: q̄bus uertuntur in nausēā: amaritudinem:
optima diuinorū eloquiōrū uerba: q̄bus in sel cōuertit̄
tur: suauissimus diuini uerbi panis. Heu miseros nos
heu q̄ ex incima cōsideratione talia misera conclama
uit apostolus. Infelix ego hō: q̄s me liberabit d̄ corpo
re mortis hui^o. Subiūgit: gr̄a dei per iesū xp̄m. C. ix

Vid agimus ergo: qd agimus precipites per
abrupta uitiorū. Ibimus nec post desideria
cordis nostri: & in adinventionibus nostris
pessimi: desp̄ati sine lege: sine freno: sine or

dine. Nunquid sufficient nobis cogitationes instabiles; sordide; fluxe; somnoq; similime; que non consolatio nem; uel edificationem allature sunt; sed desolatione mestis; & ruinam oblectantibus se in eisdem. Rude hinc mus nequaquam id fieri debere; sed adsit discretio materatrix in oibus; quam non securius habere possit diuinam gratiam poterimus; quam per sedulum; & securum alterius experti; nosque diligentis & agnoscentis consilium. Ca. x.

Lamat aristoteles uocem experientie loquens; quod ars & uirtus sunt circa difficultia; ut ars pingendi; ars scribendi; ars cytharizandi; uirtus castitatis; uirtus fortitudinis; uirtus sobrietatis.

Hoc uero sic intelligendum est; quod ab initio uirtus et ars multas in acquisitione sua patiuntur difficultates; dum uero fuerit acquisita; facilia sunt eis omnia. Pingit facilius pictor exercitatus in arte; sic de scriptore; sic de cytharizante uideus; ita ut dixerit idem aristoteles; quod perfecta non deliberat tam sibi facilis est actus suus. Capitulum. xi.

Tamur ista comparatione dum de meditatioe loquimur. Attendamus; quod in trahendo passim licet picture; uel scripture; difficultas nulla est; sicut nec in discursioe digitorum per cytare chordas. Inuenimus sicut in cogitatioe. Non enim diffinit; aut laboriose; nunc hoc nunc illud; potest occurrerit cogitatio; sed quod nullus inde resultat effectus; uides in sic pingente; sic scribente; & sic cytharizante; ita neque prius nisi cogitante; imo cum se talibus cogitatioibus uagis oblectauerit; ut dicit Seneca; tristis remanebit. Porro laboriose; studiose; & attentissime cum mira tarditate; pingendo; scribendo; & cytharizando; fit quoniam; ut bene & celeriter ista fiat. c. xii.

¶ Vorsum ista. Nimis; ut ostendimus quemadmodum dum de cogitatioe nulla unquam proficiet; aut emerget ista.

get in meditationē: q̄to m̄ius in cōtēplationē: ex medi-
tationē uero: q̄ sūmā h̄z difficultatē: si bōa fide simplicī
& discreta diligēter exercent: puēimus ad hāc p̄fectio-
nē: q̄ ab s̄q; ulla difficultate fiet ap̄d nos fructuose: q̄d
sūmo meditationis studio cōgrere uolumus. itaq; denī
q̄ trānsibit meditatio in cōtēplationē. Nō. n. differt
cōtēplatio a meditationē: nisi penes facile: & difficile
qm̄ utrobīq; est fructus aliter q̄ in cogitationē. C. xiii.

Describitur autē cōtēplatio: q̄ est liber & ex-
peditus mētis ituit⁹ i res p̄spiciēdas usqueq;
q̄ diffusus: & hoc quo ad cōtēplationē: q̄
respicit intellectū. Porro quo ad cōtēplationē
que cōsistit in affectu: & in praxi describit eā Hugo. q̄
est p̄ subleuate mētis iubilū mors q̄dā carnaliū deside-
rioz. Hoc est gustare: q̄ suauis est dñs: quē gustū seq̄r
alia lōga cognitio: quā fuerit intellectual solū uisio: ul'
quedā auditio p̄ fidem: aut per scripturā. Cap. xiiii.

Editabit ecce aliq; gemēs: & suspirās: ut co-

m lūba dicet cū p̄pheta: meditatatus sū nocte cū
corde meo: exercitabar: & scopebā sp̄m̄ meū

fecit hoc anxie: difficulter: laboriose: recogitādo nūc
oēs ānos suos i amaritudie aie sue nūc iudicia dī q̄ sūt
abyssus multa in celo sursum: & in abyssis deorsum: &
ita de reliq;: circa que uersatur meditātis attētio ue-
hemens: ut ea: que meditatatur: uel cogitat:lympidius:
uel firmi⁹ i affectū suū trahat. Efficiet tādē ut hec oīa
tāta felicitate recogitet: & sapiat: q̄ facilis est ipsa co-
gitatio. Docēt nos exēpla p̄dicta: si dubitamus. Non
eni plus laboris h̄nt scriptor: pictor: cytharista bñ agē-
do: quod optime didicerint: q̄ uagus: & uanus aliq; s̄
ab initio discurrens sine arte & ordine p̄ lineas pictu-
re: uel scripture: aut per cythare chordas. Cap. xv.

Udendū est ad premissā nihilominus: quā uix
est aliquis ita perfectus in arte sua: quoniam assidue pos-
sit ad aliq̄ uel cognoscēda: uel agēda perfecti-
ōna necesse est: ut nō hēat cū laborē. Multo
magis hoc uegetus est in ipsa: de quā loquimur meditatiōe: quā
nouos ueritatis: aut deuotiōis fetus iugiter parere stu-
det: sed nō deest parturitionis dolor propter illud maledi-
ctū ipsū aliter intellectū. In dolore paries filios tuos.
Non meminit tamen pressurę propter gaudiū: quia natus est tibi
nouus cognitionis affectionis sanctę fetus in animi
tui mundum. Capitulum. xvi.

Enit autē ab initio frequētius: ut dū aliquis nō
dū purgat a uitiiis satagit meditari: ut colū-
ba: meditat̄ quasi uetus simia dolos odia. Me-
ditat̄ sicut canis rabiosa silētia rodēs iuxta uerbū sa-
tyrici. Meditat̄ quā sordida sus: dū festissimas in anio
uersa: reuersatque cogitatōes. Quid porro de blasphe-
mie spū quā abominabilis: quā horridus. Nonnunquā retur-
git territās meditat̄: loquēs aduersus deū sanctos san-
ctasque ingētia: quā nec fari licet. Iaciunt infidelitatis iacu-
la: baratrū dispatiōis aperit: experimentū quoque mani-
festat: quā recte iusserit sapiēs: fili accedēs ad uirtutem
dei prepara aiām tuā ad tentationē. Sequit̄ p̄sidium
certissimū: ista in timore. Beatus enim uir: quā semper est
pauidus Capitulum. xvii.

Auidus uero semp̄ quō beatus quā et aliquis dū ti-
mor addit̄ timori: scrupulus scrupulis: pusil-
lanimitas pusillānitati: p̄fertur cū nō ad sit
assidue cōsiliator: dux: & premōstrator itineris artis
& recti. Si uero talis: quā rarus est inuētus: forte fuerit
cū ocio nouus meditantē instruendi: quantū libuerit
felix quā erit ipse nouus tyro: si tamen p̄tinus absque ulla
trepidatione

trepidatiōe paratus est credere cōsilio. Sed o quotiēs
 bone iesu: quotiēs hesitabit: & idē repetet iterum: q
 quasi falli reformidās queret idē. Deniq; nō utentur
 erga dantē sibi cōsiliū doctrina iacobi: q̄ est: ut postu
 lō in fide nihil hesitās. Scripsi quedā sup huiusmo
 scrupulis in tractatulo de preparatiōe ad missam ali
 qua silit̄ de cautellis cōtra sp̄m blasphemie duris
 simū: aduersus quē remediū optimū est cōtēnere: nec
 curare: qn̄ potius irridere: nam sup his sollicite cōfite
 ri: t̄ortan in principio p̄ cautella ad h̄ndum cōsili
 um. De scrupulis uero teneat̄ hec regula: q̄ aduersus
 eos agendū est: si ita prudēs aliq; et exptus cōsiliator
 dictauerit: mādauerit: aut iusserit: nec aget in hoc cō
 tra cōscientiā suā demeritorie: dū illā ad cōsiliū sapi
 entior; p̄ rōnis libertatē ab anio suo mutat: & dispo
 nit: q̄uis assidue sensualitatis remurmuratio forte tē
 trāt. Alioqn̄ nunq̄ fiet in pace deo locus cordis. Rur
 lus aduertendū: q̄ sicut dicente Aristotile: ois n̄ra co
 gnitio uenit a sensu: iteq; necesse est oēm intelligentē
 fantasmata speculari: sic originat̄ meditatio n̄ri cor
 dis a sensibilibus: q̄ figurata sunt: q̄ colorata: & cete
 ris accidētibus t̄pis: & loci circunuołuta. Hinc sunt
 meditatiōes conscripte: hinc imagines pictē: uel scul
 pte: hinc generalr̄ fit illud psalmiste. Meditatus sum
 in oibus opibus tuis: i factis manū tuaz. meditabar
 Que utiq; facta: et opa sunt corporalia. Nihilomin⁹ dz
 assumere meditās ultra p̄gredi: ueluti p̄ scalā aliquo
 te ex uisibilib⁹ ad inuisibilia sicut dicit apostolus: quo
 niam dei ex his: quē facta sunt: intellectu conspicun
 tur: sempiterna quoq; uirtus eius: & diuinitas. Pro
 pterea docēs nos a corporalibus ad spiritualia migra
 re dicebat. Et si xpm̄ secundum carnem cognouimus

nunctū s̄m carnē non cognoscimus. Caplum. xviii.

Quertenduz uero: q̄a meditaturis duplices inter ceteras tendunt insidie: una dū petūt cōsiliū sup occurrētib⁹ scrupulis in meditatiōe tua: presertim mulier a uiro. Altera s̄ sunt in actu meditatiōis. Fit in p̄mo casu crebrius: & leuius: q̄ a multis credi pōt: aglutinatio q̄dā aīox uelata palio sc̄tē: deuoteq; dilectiōis: q̄ primo cōsulationiōibus sub typo q̄rendi cōsiliū q̄rit: de hinc aīa ueluti cōfricata calecit: et sensim igne ceco carnalis amoris carpit: & urit: nec intelligit p̄rio dōec tandē ad risus leues: ad facetos: blādolq; gestus puentū ē. Auertat deus a suis suis id q̄d reliquū silēus. T̄ico iqt ap̄s nedū spū cepis carne cōsūamini. Scripsi iā pluries talia cōsequēter ad augustū nomiatim ī tractatulo de p̄batiōe spirituū. Incurrūt aliud piculū meditātes: dum solis fantasīs: dū solis imaginibus corpeis se tradūt et toto corde uehemēter incumbūt. Fit p̄inde q̄d meditās dū trāsire satagit in cōtēplationē: collabat̄ ad melācolicā: seu fantastiā lesionē: ita tandē: ut imagines itē uersatas imagiatiua uirtute p̄ rebus ipsīs exterioribus accipiat. Et sicut euenit ī somniātibus: dū dormiūt: nō aliter istis in uigilia cōtingit: quoz uerba: & opa nullā iter se cōnexionē: nullū ordinē seruāt ubi neq; est principū: neq; finis: ubi sicut uulgo dicit̄ neq; ē caput: neq; cauda: s̄z de gallo fit salt⁹ ad cignū ita ut uigilātes sōniare uideantur.

LAVS DEO.

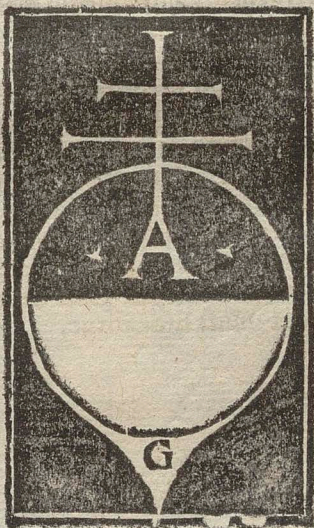
xviii.
plices
petūt
pedita
era
brius:
a aior
ofabu
a uelu
bris
d rifus
uertat
t apis
f talia
e pba
: dum
radūt
qd me
pat ad
imagi
psis ex
us: dū
by uer
seruāt
o dicit
cignū

Finiunt libri quattuor Ioannis gerson: parisiensis cancellarii de mundi: & omnium uanitatū contemptu: una cum eiusdem elegati tractatu de cordis meditatione. Nouissime post omnes impressiones ubi errorum excussas: assatim recogniti: cunctisq; mendis & erroribus expurgati. Impressi uenetis summa diligentia per Cæsarem arriuabenum uenetum. Anno domini millesimo quingentesimo decimo octauo die uero nono nouembris.

Registrum.

Omnes sunt quaterni.

A B C D E F G H I K L

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

170

170

LIBRARY
MUSEUM
LACETL
170

Omnia sunt per
A B C D E F G H I K L

